

MEDIAPOLIITTINEN OHJELMA, SIDOSRYHMIEN OSALLISTAMINEN

LOPPURAPORTTI

LVM LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

31.5.2018

Liikenne- ja viestintäministeriö

Kimmo Kivinen, Lotta Takala, Onerva Martikainen

Capful Oy

LOPPURAPORTIN SISÄLTÖ

OSA 1	Johdanto	s. 3
OSA 2	Sidosryhmäkuulemisten tulokset	s. 8
Teema 1	Median monimuotoisuus	s. 15
Teema 2	Mediapalveluiden saavutettavuus ja alueellinen tasa-arvo	s. 25
Teema 3	Journalistisen median käytön lisääminen	s. 35
Teema 4	Tuet ja elinkeinopolitiikka	s. 45
Teema 5	Mediakasvatus ja kriittinen medianlukutaito	s. 55
Teema 6	Mediatoiminnan läpinäkyvyys	s. 65
Teema 7	Vaikuttaminen EU- ja kv-yhteistyöhön	s. 75
Teema 8	Valmistelun kokonaisvaltaisuus ja osallistaminen	s. 85
Muuta	Muut teemat ja kommentit	s. 95
OSA 3	Työpajojen materiaali	s. 98

JOHDANTO

Osa 1

STRATEGISET VAIHTOEHDOT

Projektin taustaa

Median käytön muutos, globaali kilpailu ja digitaalisten alustojen nousu kiristävät media-alan kilpailua Suomessa ja herättävät huolta kotimaisen journalistisen uutissisällön tulevaisuudesta. Globaalit, digitaaliset toimijat vievät entistä suuremman osan mainostuloista ja perinteisten kotimaisten toimijoiden on rakennettava ansaintalogiikkansa uudelleen. Kohdennetut sisällöt ja disinformaatio puolestaan aiheuttavat painetta kriittisen medialukutaidon kehittämiseksi ja haastavat journalistisia periaatteita.

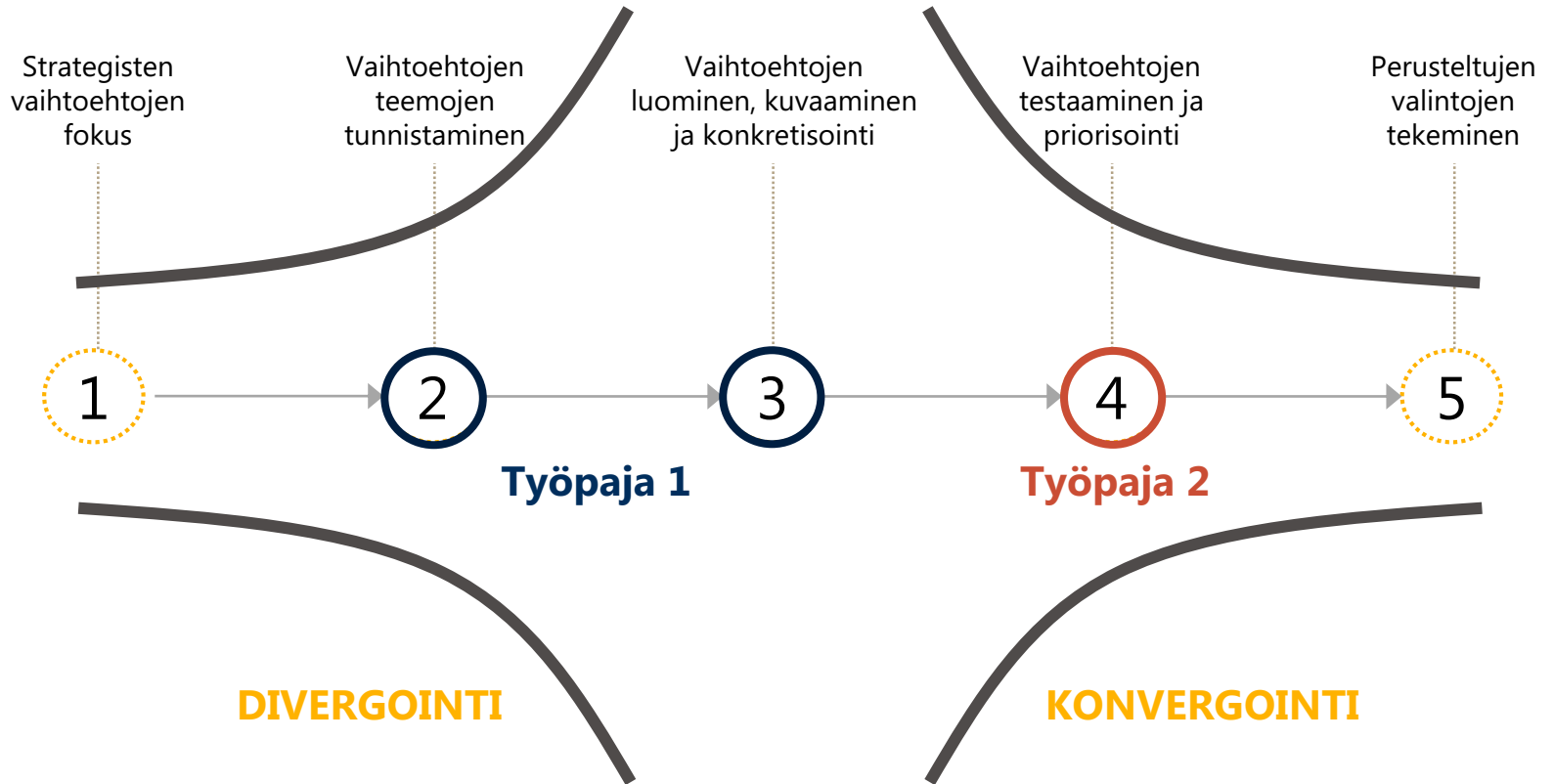
Muun muassa näihin muutoksiin vastatakseen hallitus valmistelee **mediapoliittista ohjelmaa**, jonka on tarkoitus valmistua kesäkuussa 2018. Sen lähtökohtana on ollut kansalaisen oikeus tietoon sekä journalististen sisältöjen tuottamisedellytysten ja saatavuuden turvaaminen. Ohjelmassa pyritään löytämään keinoja suomalaisen median monimuotoisuuden varmistamiseksi.

Ohjelman valmistelutyötä pohjustaa liikenne- ja viestintäministeriön teettämä **Media- ja viestintäpolitiikan nykytila ja mittaaminen** -selvitys. Selvityksestä esiin nousseita teemoja sekä niihin liittyviä kysymyksiä ja tarvittavia toimenpiteitä on käsitelty kevään 2018 aikana kahdessa sidosryhmätyöpajassa. Työpajojen lisäksi järjestettiin avoin verkkokuuleminen, jossa kerättiin näkemyksiä media-alan murrokseen vastaavista tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja linjauksista.

Sidosryhmäkuulemisissa aihetta lähestyttiin **strategisten vaihtoehtojen kautta**, jotka pyrkivät käsittelemään Suomen media-alan disruption taustalla vaikuttavia keskeisiä kehittämisteemoja ja niiden kehittämisen erillisvaihtoehtoja. **Strategiset vaihtoehdot** auttavat vastaamaan media-alaa mullistavaan muutokseen sekä tarkastelemaan kunkin toimenpidevaihtoehdon haasteita ja toisaalta mahdollisuuksia. Strategiset vaihtoehdot eivät välttämättä ole toisiaan poissulkevia, vaan niitä voidaan edistää myös samaan aikaan kehittämisteeman osana. Toimenpidevaihtoehdot auttavat valitsemaan mediapoliittikan painopisteitä ja suuntaamaan kehittämisresursseja.

STRATEGISET VAIHTOEHDOT

Strategisten vaihtoehtojen muodostamisen prosessi

PROJEKTIN VAIHEET

Sidosryhmien osallistaminen

3 . 4 . 2 0 1 8	1 7 . 4 . 2 0 1 8	2 0 . 4 . 2 0 1 8	2 5 . 4 . 2 0 1 8	3 . 5 . 2 0 1 8	3 0 . 5 . 2 0 1 8
1 x projektiryhmän kokous	1 x projektiryhmän kokous	1 x puolen päivän työpaja	1 x projektiryhmän kokous	1 x puolen päivän työpaja ja verkko-osallistaminen	1 x projektiryhmän kokous
Kick-off	Taustaselvityksen kiteytys	Työpaja 1: Vaihtoehtojen tunnistaminen	Vaihtoehtojen viimeistely	Työpaja 2: Vaihtoehtojen arviointi	Johtopäätösten kiteyttäminen
<ul style="list-style-type: none"> Johdanto projektin metodologiaan ja prosessiin Projektin aikataulu, raportointi ja osallistujat Taustaselvityksen työstämisen aloittaminen Työpajan valmistelu 	<ul style="list-style-type: none"> Summataan ja kiteytetään taustaselvityksestä nousevat havainnot Tunnistetaan keskeiset kehittämisteemat ja niille vaihtoehtoisia toimenpiteitä Työpajan valmistelu 	<ul style="list-style-type: none"> Johdanto työpajaan Taustaselvityksen tulosten esittely Ryhmätyöskentely: <ul style="list-style-type: none"> Strategisten vaihtoehtojen tunnistaminen ja kuvaaminen Learning Café -työskentelyä, mahdollisesti mobiileja osallistamistehtäviä pienryhmille jne. 	<ul style="list-style-type: none"> Vaihtoehtojen jatkojalostaminen työpajan perusteella Strategisten vaihtoehtojen konkretisointi ja mahdollinen kvantifiointi: taloudelliset vaikutukset jne. Vaihtoehtojen vertailutaulukot Työpaja 2:n valmistelu 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutetaan työpajana ja sähköisenä osallistumisena (kysely 7.-25.5.2018) Osallistamisvaiheen sisältö Laadittujen toimenpidevaihtoehtojen esittely Työskentely työpajassa / osallistaminen verkossa <ul style="list-style-type: none"> Vaihtoehtojen arviointi valittuja kriteereitä vasten Selkeissä tapauksissa vaihtoehtojen valinta tai suositus parhaasta vaihtoehdosta Avoin osallistumismahdollisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Vaihtoehtojen ja niiden arvioiden kiteytys työpajan tulosten pohjalta Seuraavat askeleet Projektin muut havainnot ja johtopäätökset

STRATEGISET VAIHTOEHDOT

Kaikki teemat

KEHITTÄMISTEEMAT

Median monimuotoisuus	Mediapalveluiden saavutettavuus ja alueellinen tasa-arvo	Journalistisen median käytön lisääminen	Tuet ja elinkeino-politiikka	Mediakasvatus ja kriittinen medianlukutaito	Mediatoiminnan läpinäkyvyys	Vaikuttaminen EU- ja kv-yhteistyöhön	Valmistelun kokonaisvaltaisuus ja osallistaminen
Nykyisten toimijoiden toimintaedellytysten turvaaminen	Sanomalehti-jakelun tuki & verkkomedioiden edistäminen	Edistetään journalistisia käytäntöjä somettajien ja bloggaajien keskuudessa	Vain julkisen palvelun median tukeminen	Pienten lasten mediakasvatuksen korostaminen	Medioiden omistusrakenteiden tarkempi ilmoittaminen, vastuullisuuden korostaminen	Säätelyn purku	Poikkihallinnollinen yhteistyö
Sisältöjen moninaisuuden tarkempi selvittäminen ja edistäminen	Nopeiden internet-yhteyksien ja verkkojakelun edistäminen	Lisätään nuorille kiinnostavan mediasisällön verkkotarjontaa	Media-alan yritysten tukeminen	Mediakasvatuksen tarjoaminen myös aikuisille	Personoinnin ja algoritmipohjaisen valikoinnin läpinäkyvyyden edistäminen	Pelikentän aktiivinen tasoittaminen erityislainsäädännöllä	Kansalaisten osallistaminen aiempaa laajemmin
Uusien ja uudenlaisten journalististen toimijoiden tukeminen	Eritys- ja kieliryhmien pääsyn varmistaminen	Valtion erityinen tuki journalistiselle sisällölle	Yhteistyörakenteiden tukeminen	Medialukutaito vihapuheen ja radikalisaation ehkäisemiseksi	Faktantarkastuksen ja yhteistyön edistäminen	Kilpailulainsäädännön ja datan hallinnan korostaminen	Mediapoliitikan pohjaaminen tutkimukseen
Kuplautumisen ehkäiseminen		Edistetään mediatilojen entistä vahvempaa läsnäoloa verkossa	Käytön tukeminen - "palveluseteli"	Ammattikasvattajien koulutuksen kehittäminen mediakasvatuksen näkökulmasta		Sisällöntuottajien ansaintalogiikan turvaaminen	Valmistelutiedon aktiivinen markkinointi ja uusien tiedottamis-kanavien käyttö
		Edistetään journalististen sisältöjen käyttöä koulussa	Mainosrahoitteisen median toimintaedellytysten vahvistaminen	Median rooli mediakasvattajana			

SIDOSRYHMÄKUULEMISTEN TULOKSET

Osa 2

SIDOSRYHMÄKUULEMISET

Yhteenveto

- Kehittämisteemojen ja toimenpidevaihtoehtoja luomassa ja arvioimassa laaja joukko media-alan eri sidosryhmiä:
  - Mediayritykset ja -liitot
  - Media-alan järjestöt
  - Julkinen sektori / viranomaiset
  - Tutkimus ja koulutus
  - Kansalainen / kuluttaja
- Työpajoissa (20.4. & 3.5.) oli noin 50-60 osallistujaa / kuulemistilaisuus
- Avoin verkkokuuleminen:
  - Vastausaika 7.-25.5.2018
  - 22 vastaajaa

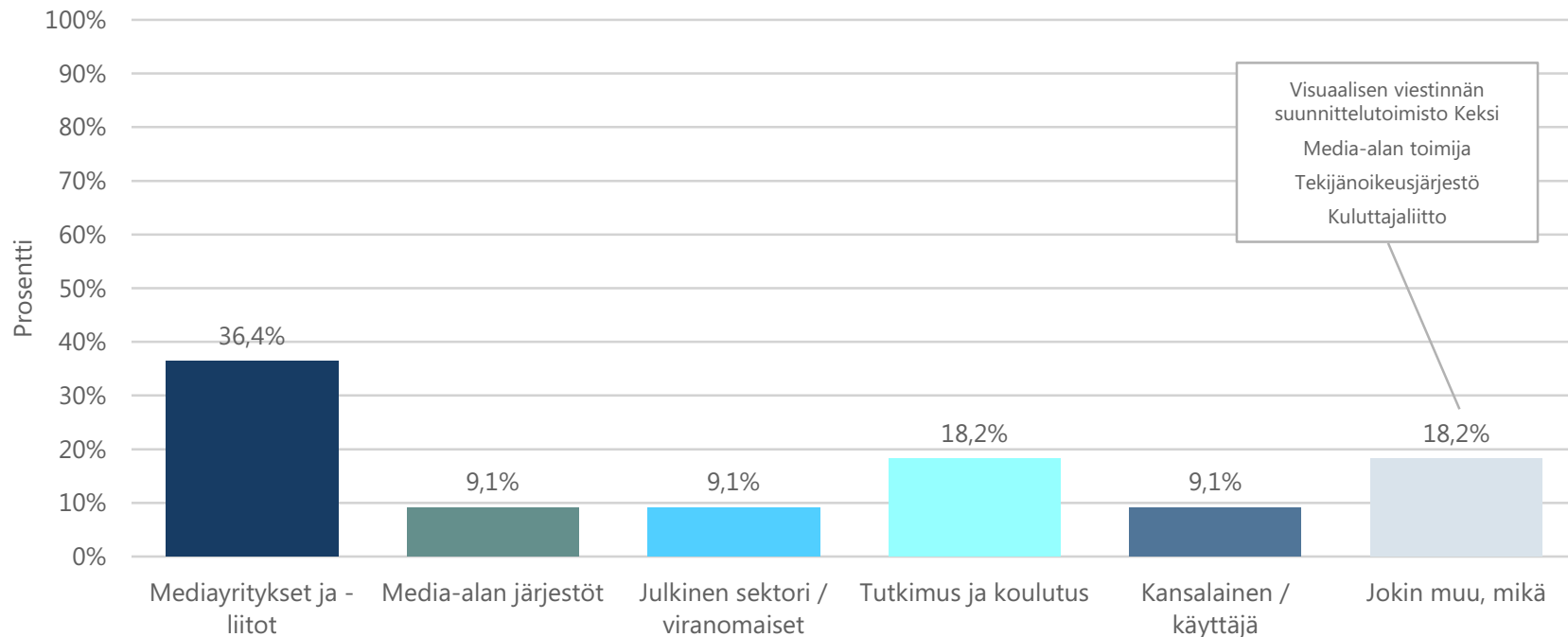
AVOIN VERKKOKUULEMINEN

Yhteenveto

- Mediapoliittisen ohjelman avoimeen verkkokuulemiseen liittyvä kysely oli avoinna 7. – 25. toukokuuta, ja siihen vastattiin etukäteen toimitetun linkin kautta.
- Kyselyyn vastasi yhteensä 22 henkilöä, jotka edustivat laajasti media-alan eri sidosryhmiä.
- Valittuja teemoja pidettiin yleisesti ottaen mediapoliittisen ohjelman kannalta tärkeinä.
- Tärkeimpinä teemoina nousivat:
  - ”Tuet ja elinkeinopolitiikka” ja ”Vaikuttaminen EU- ja kv-yhteistyöhön”, jotka jopa 89 % vastaajista koki erittäin tärkeiksi mediapoliittisen ohjelman kannalta.
- Vähiten tärkeänä mediapoliittisen ohjelman kannalta vastaajat pitivät ”Mediatoiminnan läpinäkyvyys” -teemaa.
- Suurin osa vastaajista piti kuvattuja toimenpiteitä riittämättöminä.
  - Eniten lisää toimenpiteitä toivottiin teeman ”Journalistisen median käytön lisääminen” osalta (80 % vastaajista piti toimenpiteitä riittämättöminä).

AVOIN VERKKOKUULEMINEN

Vastaajien taustatiedot

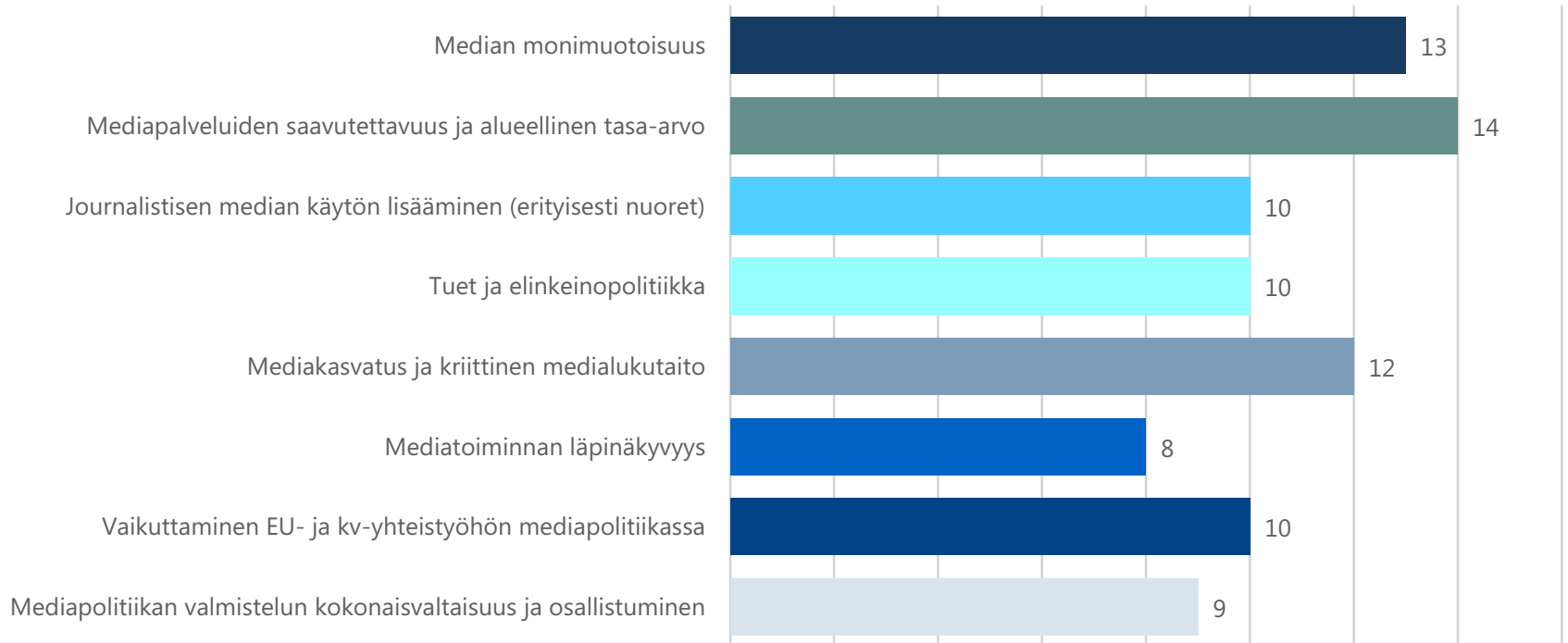

Mitä seuraavista tahoista edustat? (N = 22)

AVOIN VERKKOKUULEMINEN

Teemojen valinta

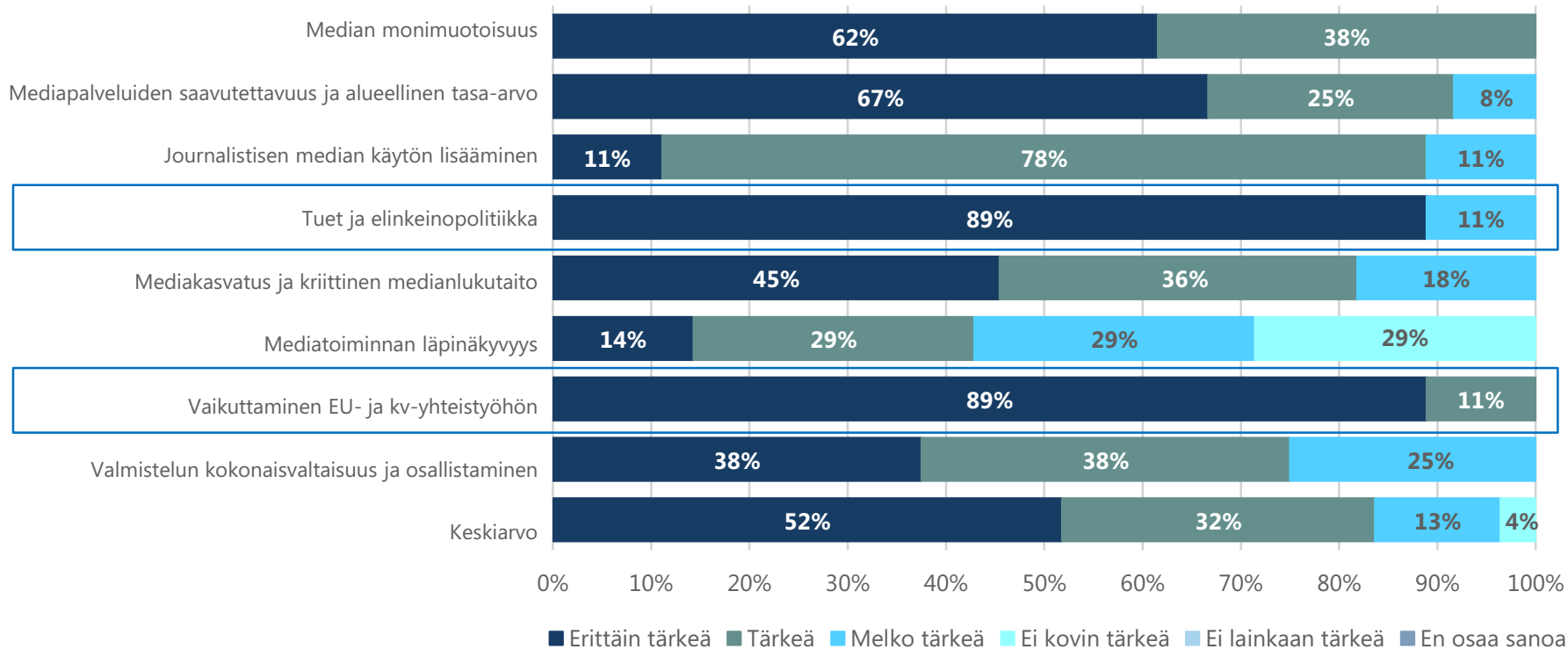
Mihin seuraavista aihealueista/kehittämisteemoista haluaisit ottaa tässä kyselyssä kantaa? (N = 22)

AVOIN VERKKOKUULEMINEN

Kehittämisteemojen tärkeys (yhteenveto)

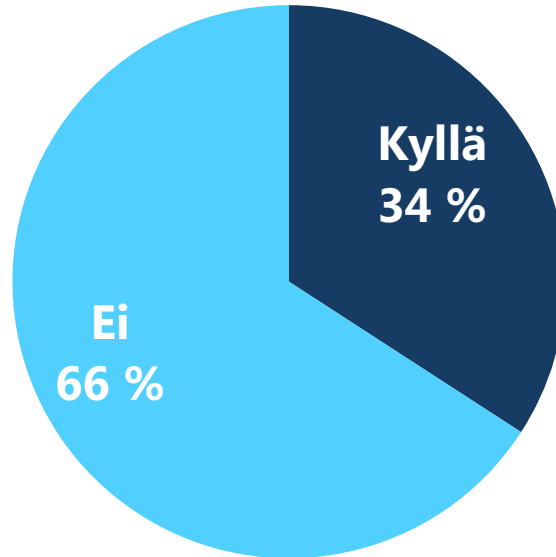
Kuinka tärkeä X teema on mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (%)

AVOIN VERKKOKUULEMINEN

Kehittämistoimenpiteiden riittävyys (yhteenvedo)

Ovatko teemaan X liittyvät toimenpiteet mielestäsi riittäviä? (N/kysymys ~10)

Teemakohtaisten vastausten keskiarvo

1. MEDIAN MONIMUOTOISUUS

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi

1. MEDIAN MONIMUOTOISUUS

Johdanto

- Media-ala on voimakkaasti keskittynyt Suomessa, mikä voi haastaa median monimuotoisuutta. Televisio- ja radioalalla omaisuuden keskittyminen on erittäin voimakasta: kolme suurinta yhtiötä saa runsaat 80 % yleisön huomiosta. Valtakunnallisesti sanomalehdistön kolmen suurimman yhtiön markkinaosuus on puolestaan laskenut. Alueellisella tasolla sanomalehdistön omistus on kuitenkin erittäin keskittynyttä.
- Digitaalisen median puolella vaihtoehdot lisääntyvät, mutta samalla suuret kustantajat ovat merkittäviä myös digipuolella. Joitakin pienempiä journalistisia toimijoita on syntynyt suoraan digitaalisille alustoille, mutta näiden merkitys mm. alueellisen uutisoinnin kannalta on hyvin pieni. Näistä muutostrendeistä huolimatta lehdet, radio ja televisio tavoittavat edelleen eri väyliä pitkin erittäin suuren yleisön ja käyttö jakautuu eri tahojen kesken. Monilla näistä mediavaihtoehdoista on kuitenkin sama omistaja.
- Taustaraportissa pidetään ihanteellisena mediasisältöjen monimuotoista ja moniarvoista tarjontaa, joka heijastaa kansalaisten mielipiteiden laajaa kirjoa. Ajantasaista dataa median sisältöjen moninaisuuden ja demografisen moniarvoisuuden tilasta ei ole, mutta keskittymiskehitys voi osaltaan tuoda haasteita monimuotoisuudelle. Pienten toimijoiden olemassaolon jatkuvuutta ja syntymistä voidaan pitää tärkeänä median monimuotoisuuden kannalta.
- Toisaalta keskittyminen voidaan nähdä välttämättömyytenä median murroksessa suhteessa uuteen kansainväliseen kilpailutilanteeseen ja digitaalisten alustojen merkityksen kasvuun. Pienet markkinat eivät välttämättä voi ylläpitää useita toimijoita, jotka pystyvät laajasti panostamaan journalistisiin sisältöihin.
- **Onko keskittyminen välttämätöntä suhteessa uuteen kilpailutilanteeseen ja datavetoiseen kansainväliseen kilpailuun? Miten myös pienempiä toimijoita syntyisi, erityisesti journalististen sisältöjen tuottamiseen?**

1. MEDIAN MONIMUOTOISUUS

Sidosryhmäkuulemisten yhteenveto

- **Elinvoimaista kaupallista mediaa ja monipuolista julkisen palvelun Yleisradiota pidettiin keskeisinä** monimuotoisuuden kannalta.
- **Nykyisten ja uusien toimijoiden tukemisen vastakkainasettelua pidettiin turhana** ja toimintaedellytysten tukeminen ylipäänsä nähtiin keskeisenä kuitenkin siten, että myös uudet toimijat voivat käytännössä saada tukea.
- **Kuplautumista pidettiin yhtäältä suurena riskinä, toisaalta siihen suhtauduttiin kriittisesti:** kuplautumista ei ole välttämättä tapahtumassa, vaan kyse pikemmin erilaisten näkemysten voimakkaammasta kohtaamisesta. **Personointia pidettiin yritystoiminnan kannalta keskeisenä** kuitenkin niin, että se on avointa ja eettistä.
- **Konsolidoitumista pidettiin jossakin määrin välttämättömänä. Samalla erityisesti paikallisen sisällön monimuotoisuudesta oltiin huolissaan.**
- **Kotimainen ja riippumaton tutkimustieto koettiin tarpeelliseksi** esim. seuraavista teemoista: sisällöllisen moninaisuuden arviointi, avoin ja tarkka markkinatieto ja muuttunut mediankäyttö.
- **Automaattinen sisällöntuotanto nähtiin mahdollisuutena journalistiselle medialle** kohottaen tuottavuutta, jalostusastetta ja samalla mahdollisesti lisäten moninaisuutta ja moniäänisyyttä.

1. MEDIAN MONIMUOTOISUUS

Toimenpidevaihtoehtojen kuvaus (työpaja 1)

Tavoitteena on turvata journalististen mediasisältöjen monimuotoinen ja moniarvoinen tarjonta, mikä tukee kansalaisten vapaata mielipiteenmuodostusta.

Toimenpidevaihtoehto A NYKYISTEN TOIMIJOIDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN	Toimenpidevaihtoehto B SISÄLTÖJEN MONINAISUUDEN TARKEMPI SELVITTÄMINEN JA EDISTÄMINEN	Toimenpidevaihtoehto C UUSIEN JA UUDENLAISTEN JOURNALISTISTEN TOIMIJOIDEN TUKEMINEN	Toimenpidevaihtoehto D KUPLAUTUMISEN EHKÄISEMINEN
<ul style="list-style-type: none"> Ehkäistään medioiden konsolidoitumista mediapolitiittisin keinoin, jotta pienten sekä alueellisten medioiden toimintaedellytykset säilyisivät. Median monimuotoisuus ja keskittyminen eivät välttämättä ole ristiriidassa keskenään, mutta uusien ja uudenlaisten toimijoiden jatkuvuuden ja synnyn edistämisen voidaan katsoa lisäävän mielipiteiden kirjoa. 	<ul style="list-style-type: none"> Tuotetaan ajantasaista tutkimustietoa siitä, mikä on mediasisältöjen moninaisuuden nykytila ja sen pohjalta tietoa siitä, mikä on tavoitetila. Tiedon pohjalta tehdään päätöksiä. Perustetaan tutkimuksen toteuttamiseen uusi instanssi, joka tuottaa päätöksenteon tueksi kattavaa tietoa. 	<ul style="list-style-type: none"> Innovoidaan pitkäjänteisesti keinoja tukemiseen, mihin otetaan mukaan myös pieniä toimijoita. Perustetaan alusta, jolla voidaan kuunnella luotettavia, asiapitoisia podcasteja. Uusien journalismin innovaatioiden tukeminen esim. rahoitusmallien, säätiöiden tai uudenlaisen innovaatiotuen avulla. Nykyinen median innovaatiotuki tarkoitettu ensisijaisesti media-alalla jo toimiville yrityksille. 	<ul style="list-style-type: none"> Personointi ja algoritmit aiheuttavat kuplautumista verkossa, mikä voi yksipuolistaa maailmankuvaa. Annetaan mediapolitiittisin keinoin ihmisille mahdollisuus vaikuttaa siihen, onko uutisointi kohdennettua vai ei. Kuplautumisen ehkäiseminen on kuitenkin pitkälti EU- ja kv-tason asia.

1. MEDIAN MONIMUOTOISUUS

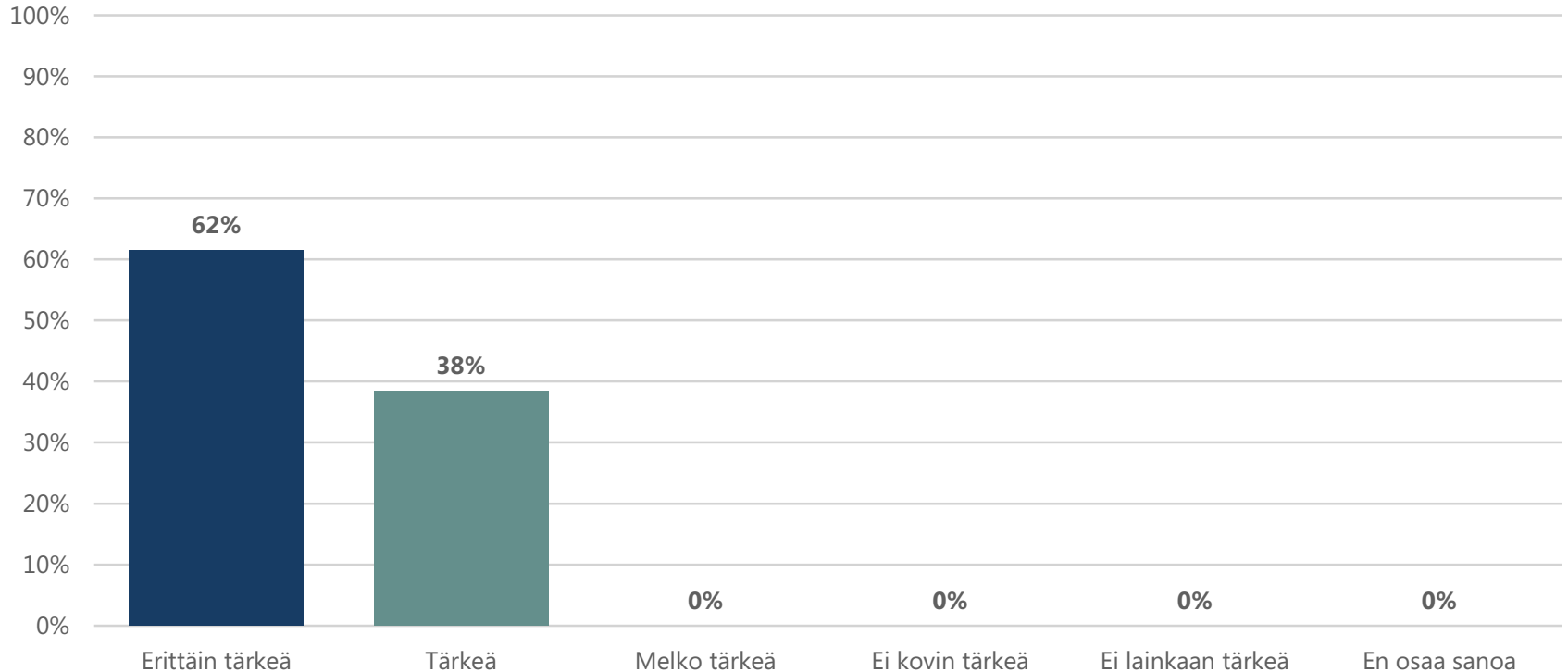
Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (työpaja 2)

Toimenpidevaihtoehto A NYKYISTEN TOIMIJOIDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN	Toimenpidevaihtoehto B SISÄLTÖJEN MONINAISUUDEN TARKEMPI SELVITTÄMINEN JA EDISTÄMINEN	Toimenpidevaihtoehto C UUSIEN JA UUDENLAISTEN JOURNALISTISTEN TOIMIJOIDEN TUKEMINEN	Toimenpidevaihtoehto D KUPLAUTUMISEN EHKÄISEMINEN
<p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Yritysnäkökulma: konsolidoituminen on tarpeellista johonkin rajaan saakka, toisaalta jossain vaiheessa se on vaaraksi ja heikentää kaupallisen median toimintaedellytyksiä. Tukemisen pitäisi olla sellaista, että markkinaehtoinen sisällönjakaminen helpottuisi. + Laajuus ja moniäänisyys: Sisällöt ovat kaventuneet, erityisesti paikallinen sisältö. + Yritysnäkökulma: Paikallisradioissa tehdään journalistista sisältöä, toivottavaa tehdä myös jatkossa, jotta todellista moniäänisyyttä saavutetaan. Pelkkä Yle ei riitä. + Tutkijanäkökulma: Osa tulisi jättää markkinoiden ja osa yhteiskunnan päätettäväksi. Mediapoliittisia toimenpiteitä voi suunnata siten, että yhteiskunnallisesti kiinnostavaa sisältöä tuotetaan, jos todetaan, että tämä on välttämätöntä. + Viranomaisnäkökulma: tukeminen kansallisesti ja toiminnan mahdollistaminen on tärkeää. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Viranomaisnäkökulma: Se, mitä konsolidoituminen ja kansainvälinen kilpailutilanne edellyttävät, johtaa siihen, että monet toimijat eivät pärjää. Keinotekoisesti ei kannata välttämättä ylläpitää toimijoita. 	<p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Tutkijanäkökulma: Laadukas tutkimus ja monitorointi on tärkeää. Valtion pitäisi osallistua tutkimukseen (esim. sukupuolten tasa-arvo kiinnostava). + Järjestönäkökulma: Siitä, miten sisällöt saavuttavat käyttäjät sekä saavutettavuuden ja esteettömyyspalveluiden moniarvoisuuden yhteydestä tulisi saada tutkimustietoa. Myös sisältöjen moninaisuuden arviointi on erittäin keskeistä. + Yritysnäkökulma: tutkimustiedolle uusista toimijoista ja sisältöjen moninaisuudesta on tarvetta. <p>Ongelmia:</p>	<p>Toimenpiteitä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sisältöalustojen tai kansallisen sisältöalustan tukeminen on neutraali vaihtoehto. • Tukivaihtoehto: Hollannissa säätiö, joka kohdistaa varoja media-alan start-upeille yksi vaihtoehto. <p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Viranomaisnäkökulma: Sääntely ei saisi muodostua markkinoille pääsyn esteeksi. Uusille toimijoille pitäisi kohdistaa samanlaista sääntelyä kuin perinteisille, mikä voi olla hankalaa käytännössä. + JSN: uusille, itsenäisille toimijoille pitäisi olla tukia ja parempia mahdollisuuksia. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yritysnäkökulma: Sillä ei ole väliä puhutaanko vanhoista vai uusista toimijoista. Moniarvoisuus ja moniäänisyys tärkeää samalla ylläpitäen yritysten toimiedellytykset. - Yritysnäkökulma: Uusien toimijoiden tukeminen ei ole välttämättä hyvä, koska kulutus on vielä nykyisissä toimijoissa. Nykyisten toimijoiden heikentyminen on pikemmin se ongelma, johon on vastattava. - Viranomaisnäkökulma: innovaatiotuki palvelee jo nykyisillään uusia ja media-alan ulkopuolisia yrityksiä. 	<p>Hyvää:</p> <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutkijanäkökulma: Kuplautumista ei ole välttämättä tapahtumassa, vaan kyse pikemmin erilaisten näkemysten voimakkaammasta kohtaamisesta ja polarisaatiosta. - Yritysnäkökulma: Parempi otsikko olisi demokratian vahvistaminen, joka viittaa demokratian toimintaedellytysten vahvistamiseen ja läpinäkyvyyden edistämiseen.

1. MEDIAN MONIMUOTOISUUS

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

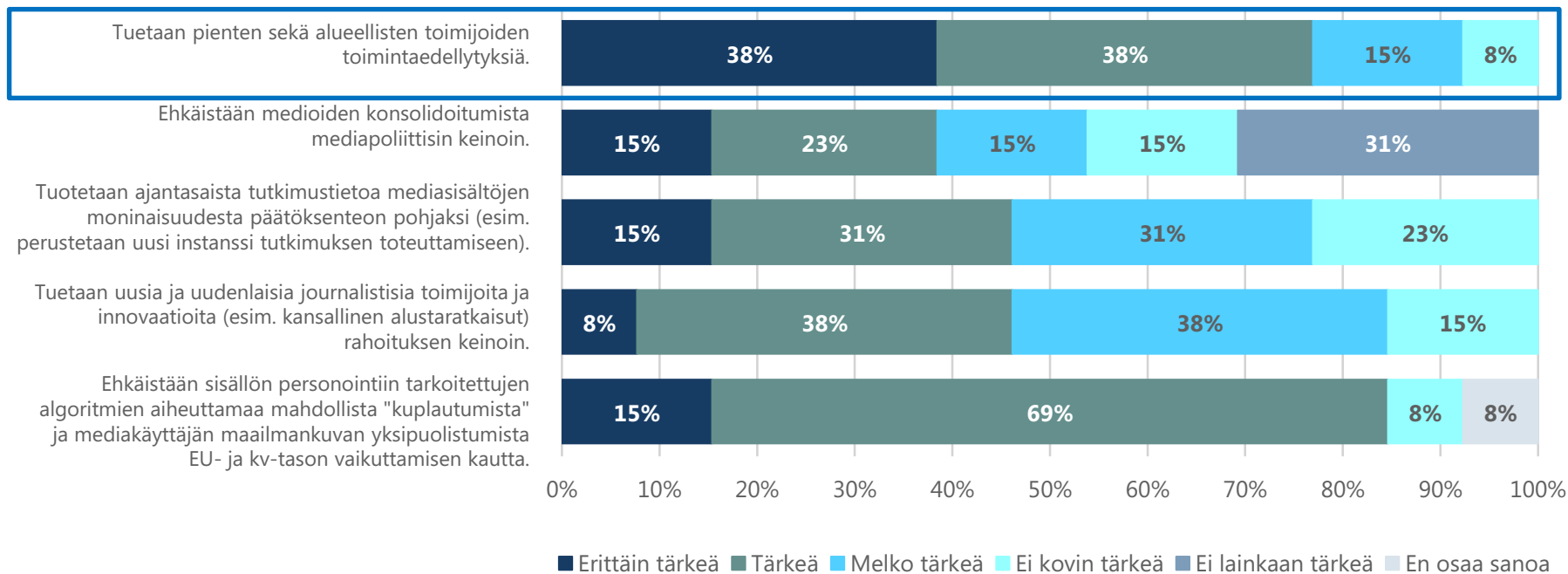
Kuinka tärkeä "Median monimuotoisuus"-teema on mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 13)

1. MEDIAN MONIMUOTOISUUS

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

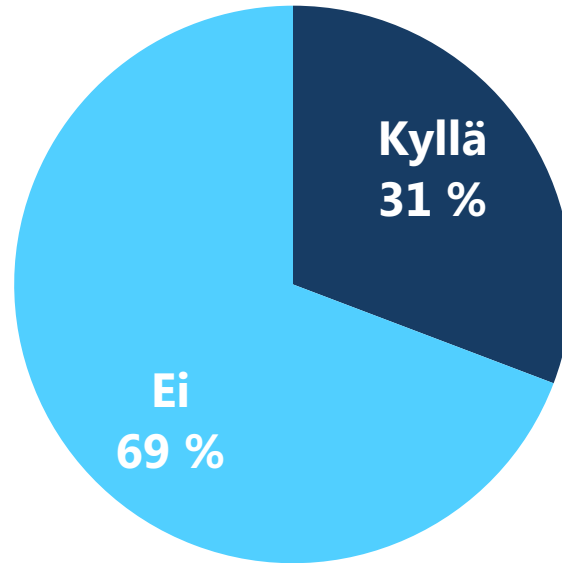
Kuinka tärkeitä/toivottavia teemaan 1 liittyvät toimenpiteet ovat mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 13)

1. MEDIAN MONIMUOTOISUUS

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

Ovatko teemaan 1 liittyvät toimenpiteet mielestäsi riittäviä? (N = 13)

1. MEDIAN MONIMUOTOISUUS

Avoimet vastaukset (kysely)

Jos vastasit "Ei", miten muuttaisit toimenpiteitä? Voit halutessasi myös lisätä uuden toimenpiteen.

Median monimuotoisuuden edellytykset ja sitä uhkaavat tekijät

- Median monimuotoisuutta uhkaavat: 1) ylikansallisten alustayhtiöiden aiheuttama kohtuuttoman epätasapainoinen kilpailutilanne, 2) kuluttajakäyttäytymisen muutosnopeus ja pienten kustantajien kyky investoida digitaalisiin ratkaisuihin, 3) Ylen tarjoama ilmainen uutismedia verkossa.
- Kuplaantumisasiä on suuri riski erityisesti verkkoalustojen välittämässä, disinformaatiota sisältävissä viesteissä ja vihaviesteissä.
- Monimuotoinen ja moniääninen media-ala edellyttää: 1) elinvoimaista kaupallista mediaa ja 2) monipuolista julkisen palvelun Yleisradiota, jonka toimintaedellytykset ovat turvattu pitkäjänteisesti. Vahva julkinen media tukee moninaisuutta ja sananvapautta.
- Konsolidoitumisen välttämättömyys: Mediarytysten yhdistyminen on usein välttämätöntä julkaisujen elinkelpoisuuden ja kehityskyvyn turvaamiseksi.
- Kotimaisten mediatuotantojen ostajat ja tahot, jotka elättävät aidosti ja kestävästi itsensä sisällöntuotannolla ovat vähissä.

Alueellisten toimijoiden tukeminen

- Teknologiset kumppanuudet & Yleisradion tuki: Alueellisten ja alueita palvelevien medioiden suora tukeminen Yleisradion sisältöjä jakamalla ja teknologisten kumppanuuksien kautta. Myös Postin nykyistä parempi toiminta on tärkeää haja-asutusalueiden tasavertaisuuden näkökulmasta.
- Uudet uutistoimistoratkaisut: Journalistisen paikallismedian kannalta uudenlaiset uutistoimistoratkaisut ovat avainasemassa.
- Kaupallisen paikallisradion luvat: Kaupallisten paikallisradioiden luvissa pitää jatkossakin edellyttää, että radiolla on paikallista, toimitettua ohjelmaa.
- Toimijoiden tukeminen sisältää riskin kilpailuvääristymistä ja mahdollinen tukeminen on tehtävä mahdollisimman kilpailuneutraalisti. Verkkojulkaisujen alv-alennus ja muut veroratkaisut ovat kannatettavia.

- Erilaisia tukimuotoja arvioitaessa painopisteen tulee olla alan uudistumista tukevilla ratkaisuissa.
- Uusien ja olemassa olevien tukimuotojen kohdentaminen kaupallisen median toimijoille perusteltua, jos näin voidaan tukea uusia mediankäytön muotoja ja vahvistaa kaupallisten toimijoiden toimintaedellytyksiä.
- Toimintaympäristön tulisi tukea moniarvoisuutta sen sisällöllisessä merkityksessä riippumatta siitä, ovatko toimijat pieniä vai suuria, alueellisia vai valtakunnallisia, uusia vai vanhoja.

Personointi

- Sisältöjen personointi on hyväksyttävää, kun kyse on kaupallisesti rahoitetuista, päätoimittajavastuun alla tuotetuista toimituksellisista sisällöistä sekä mainossisällöistä.
- Julkinen varoin tuotettuja sisältöjä ei pitäisi personoida samalla tavoin.
- Personoinnin tulisi perustua avoimuuteen, läpinäkyvyyteen ja eettisyyteen.

Kotimaisen ja riippumattoman tutkimustiedon tarpeellisuus

- Markkinatieto: Avoin ja tarkka markkinatieto ovat teollisuuden kypsytymisen kannalta välttämättömyys ja vertailukelpoisten liiketoimintasuunnitelmien edellytys (mm. kuka ostaa ja myy mitä mediasisältöjä).
- Tutkimustieto median eri genreistä
- Tutkimustieto median sisällöllisestä moninaisuudesta: Myös kotimainen tutkimustieto median sisällöllisestä ja rakenteellisesta moninaisuudesta on alalle hyödyksi.
- Seurantatutkimus muuttuneen mediankäytön ja erilaisten julkaisualustojen huomioimiseksi: Yksi tutkimusvaihtoehto on LVM:n toteuttama TV:n monipuolisuusvertailun kaltainen seurantatutkimus, joka huomioi muuttuneen mediankäytön ja erilaiset julkaisualustat. Olemassa olevien asiantuntijoiden hyödyntäminen erillisen instanssin sijaan mahdollista.

2. MEDIAPALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUS JA ALUEELLINEN TASA-ARVO

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi

2. MEDIAPALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUS JA ALUEELLINEN TASA-ARVO

Johdanto

- Kansalaisilla tulisi olla alueellisesti samantasoinen pääsy eri mediasisältöihin. Koteihin jaettujen sanomalehtien määrä vähenee ja painettujen lehtien tavoitettavuus on jäänyt jälkeen digitaalisista versioista. Tämä on haasteellista, koska merkittävä osa väestöstä ei edelleenkään halua tai pysty lukemaan muita kuin painettuja lehtiä. On arvioitu, että uusien digitaalisten palveluiden ulkopuolelle jää kokonaan noin miljoona ihmistä, joista 50 % on yli 65-vuotiaita.
- Myös televiestinnän saavutettavuuteen liittyy haasteita: nopean, kiinteän laajakaistan saatavuus ja käyttö vaihtelevat alueellisesti, ja myös mobiililiittymien yhteysnopeudet ja kapasiteetti vaihtelevat sijainnin ja ajankohdan mukaan. Yleisradioviestintään (tv, radio) liittyvänä haasteena on puolestaan se, että saatavuutta ei välttämättä ole koko Suomen alueella tai kaikissa jakeluteissä ole turvattu.
- Viestintä- ja mediapalveluiden riittävän saavutettavuuden varmistamisessa on tärkeää huomioida myös erityisryhmät. 1,4 miljoonaa suomalaista katsoo itse terveydentilansa rajoittavan jollakin tavalla sähköisten viestintäpalveluiden käyttöä. Median käyttö verkossa ja esimerkiksi suoratoisto-ohjelmien kuluttaminen lisääntyy koko ajan ja tarjonta keskittyy yhä enemmän verkkoon. Tämä tuo haasteita erityisryhmille. Tulisiko erityisryhmien pääsy varmistaa ääni- ja tekstipalveluiden osalta myös verkkomedioihin? Tulisiko teknologista kehittämistä tukea? Tulisiko valtion toimesta velvoittaa media-alan toimijoita esimerkiksi markkina-aseman perusteella?
- Kansainvälistymisen ja kielten monimuotoistumisen myötä myös muiden kieliryhmien kuin vähemmistökielten pääsy mediapalveluihin ja sen edistäminen esimerkiksi suuntaamalla enemmän resursseja nousevat tärkeiksi teemoiksi.
- Tällä hetkellä Yleisradiolla ja yleisen edun tv-kanavilla on lakisääteinen velvoite liittää televisio-ohjelmiin näkö- ja kuulorajoitteisia varten ääni- ja tekstityspalvelut. Tallenneviestimillä ei ole suoraa lakisääteistä velvoitetta järjestää aistivammaisten pääsyä sisältöihinsä. Erityisryhmien pääsystä sähköisen viestinnän palveluihin on säännelty lailla (Laki sähköisen viestinnän palveluista 86§). Myös vähimmäisyhteysnopeus on määritelty. Yleispalvelulaajakaistaa koskeva asetus (439/2015) puolestaan sääntelee lähtevän liikenteen vähimmäisnopeutta.
- **Miten voidaan varmistaa, että myös alueellisia uutissisältöjä on saatavilla digipuolelle siirryttäessä? Miten varmistetaan erityisryhmien viestintä- ja mediapalvelut?**

2. MEDIAPALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUS JA ALUEELLINEN TASA-ARVO

Sidosryhmäkuulemisten yhteenveto

- **Uusien teknologioiden hyödyntämistä esteettömyyspalveluissa pidettiin tärkeänä:** uudenlaiset esteettömyyspalvelut voivat mahdollistaa laajemman valikoiman palveluita käyttäville, mutta niiden kehittäminen edellyttää tutkimusta, jota on tarpeen tukea.
- **Saavutettavuuden turvaaminen nähtiin tärkeänä turvata tuottajapäässä, valtion tukemana,** vielä tällä hetkellä.
- **Kieliryhmien esteetöntä pääsyä korostettiin** ja esiin nousivat toisen kotimaisen kielen lisäksi myös muut vähemmistökielet. Teknologia nähtiin mahdollisuutena myös kieliryhmien pääsyn varmistamisessa.
- **Alueellisten medioiden ja printtimedian toimintaedellytysten parantamista jakelu- järjestelmän uudistuksen** kautta pidettiin tärkeänä ja keinona mainittiin esim. posti- ja lehtijakelun yhdistäminen. Uudistus nähtiin parhaana vaihtoehtona, valtion tuki toissijaisena vaihtoehtona.
- **Yleispalvelulaajakaistan ja verkkoyhteyksien nopeuksien nostaminen** ja saatavuuden parantaminen nähtiin keskeisinä keinoina saavutettavuuden ja alueellisen tasa-arvon lisäämiseksi.
- **Yleisradion tukea uusien teknologioiden käyttöönotossa pidettiin keskeisenä:** samalla koettiin, että Yleisradion tekstisisältöjä ei tulisi jakaa alueellisille ja muille medioille, vaan medioiden pitäisi tehdä sisällöt itse myös moninaisuuden näkökulmasta.

2. MEDIAPALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUS JA ALUEELLINEN TASA-ARVO

Toimenpidevaihtoehtojen kuvaus (työpaja 1)

Tavoitteena on turvata kansalaisten samantasoinen pääsy eri mediasisältöihin niin alueellisesti kuin erityisryhmien osalta varmistamalla viestintä- ja mediapalveluiden riittävä saavutettavuus.

Toimenpidevaihtoehto A SANOMALEHTIJAKELUN TUKI & VERKKOMEDIOIDEN EDISTÄMINEN	Toimenpidevaihtoehto B NOPEIDEN INTERNET-YHTEYKSIEN JA VERKKOJAKELUN EDISTÄMINEN	Toimenpidevaihtoehto C ERITYIS- JA KIELIRYHMIEN PÄÄSYN VARMISTAMINEN
<ul style="list-style-type: none"> Tuetaan erityisesti sanomalehtijakelua, jotta alueelliset ja pienet toimijat pärjäävät (pelkästään painettujen sanomalehtiä lukevien osuus on 11 % ja sen odotetaan laskevan). Edistetään verkossa ilmestyviä uutislehtiä tai sanomalehtien verkkojulkaisuja esimerkiksi tukemalla näitä suorasti tai epäsuorasti (ALV-palautukset). Erityisesti tuen tarpeessa alueelliset ja pienet mediatilat. Sanomalehtijakelun rakenneuudistus: yhdistetään useita eri jakeluita palveluiden turvaamiseksi. Valtio voisi myös periaatteessa tukea suoraan mediatuotteita tilaavaa asiakasta. Vahvistetaan television ja radion toimintaedellytyksiä. 	<ul style="list-style-type: none"> Nostetaan yleispalveluna tarjottavan laajakaistan vähimmäisnopeutta (2 Mbit/s) koko maassa ja näin edistetään pääsyä perinteisiä sanomalehtiä ja televiestintää korvaaviin medioihin. Edistetään nopeiden, kiinteiden laajakaistojen käyttöönottoa (30 Mbit/s). Parannetaan mobiiliyhteyksien nopeuksia ja ehkäistään yhteysongelmia koko maassa. Hyödynnetään ja kehitetään uudenlaisia teknologisia ratkaisuja, jotka voivat vastata ongelmaan. Tuetaan Yleisradiota teknologioiden kehittämisessä siten, että myös muut toimijat voivat hyödyntää niitä. Esimerkiksi selvittämällä valtiontukiin liittyvät reunaehdot Euroopan komissiolta. Pohditaan liiketoimintamallien vaikutusta tiedon saatavuuteen (esim. Suomessa on rajaton, mutta välillä hidas data). 	<ul style="list-style-type: none"> Edistetään mediapalveluiden esteettömyyttä median murroksessa. Tuetaan Yleisradiota teknologioiden kehittämisessä siten, että myös muut, toimijat voivat hyödyntää niitä. Esimerkiksi selvittämällä valtiontukiin liittyvät reunaehdot Euroopan komissiolta. Edistetään myös eri kieliryhmien pääsyä mediapalveluihin. Voidaan edistää kieliryhmille suunnatulla tuella, joka voidaan myöntää nykyistä vähemmistötukea (viralliset vähemmistökielet) laajemmalle kielten kirjolle ja, johon suunnattaisiin enemmän resursseja. On keskeistä pohtia sitä, onko vastuu esteettömyyspalveluiden tarjoamisesta mediapalveluiden välittäjillä vai vastaanottajilla (teknologisten mahdollisuuksien hyödyntäminen esim. teksti puheeksi -ohjelmat, chatbotit) tai uusi, kolmannen tahon toimija, joka tarjoaisi yleisesti käyttöön esteettömiä palveluita.

2. MEDIAPALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUS JA ALUEELLINEN TASA-ARVO

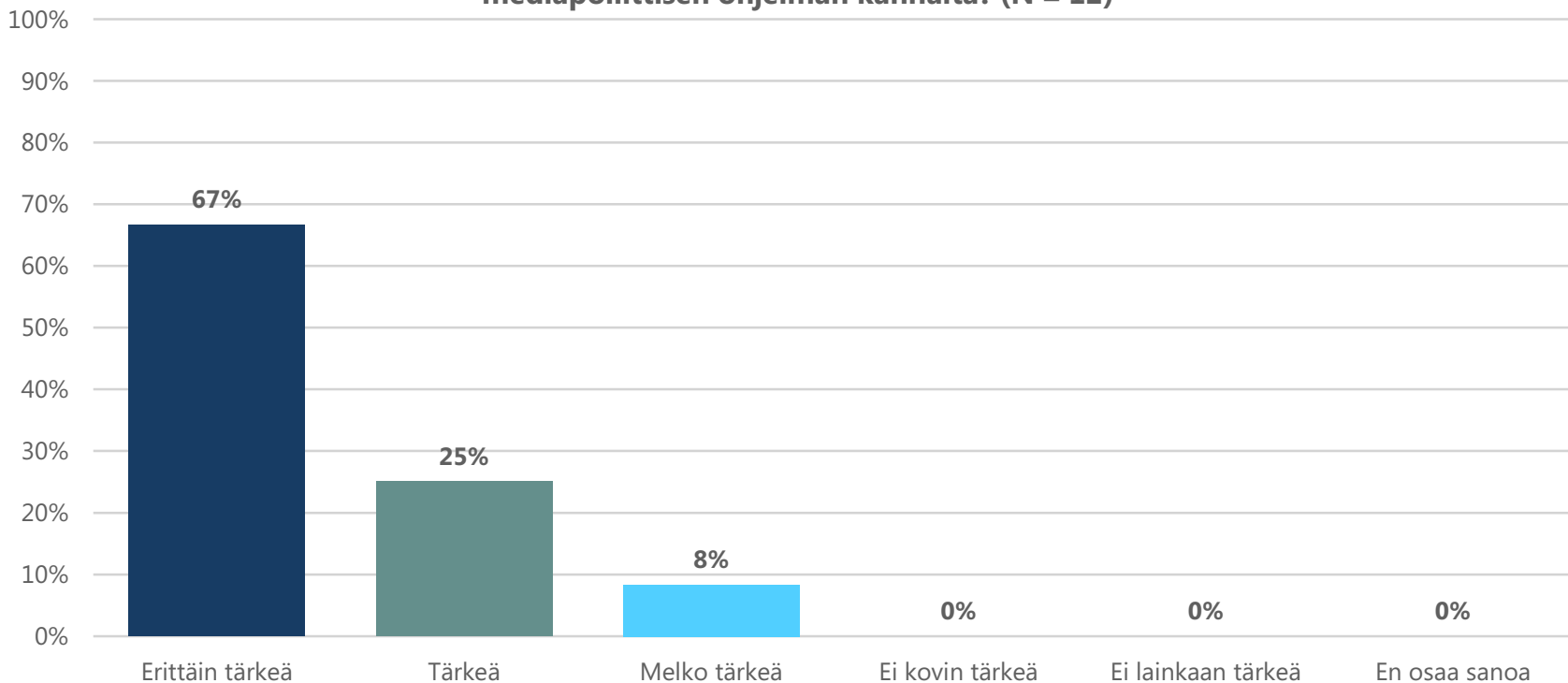
Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (työpaja 2)

Toimenpidevaihtoehto A SANOMALEHTIJAKELUN TUKI & VERKKOMEDIoidEN EDISTÄMINEN	Toimenpidevaihtoehto B NOPEIDEN INTERNET-YHTEYKSIEN JA VERKKOJAKELUN EDISTÄMINEN	Toimenpidevaihtoehto C ERITYIS- JA KIELIRYHMIEN PÄÄSYN VARMISTAMINEN
<p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Tutkijanäkökulma: alueellisten sanomalehtien on oltava saavutettavissa on alueella, jolla ilmestyvät paperilla. + Yritysnäkökulma: Maaseudulla lehti on riippuvainen jakelutoiminnasta, toisaalta digipalvelut myös erittäin merkittävä. Ainakin vielä 10 vuotta ilmestytään myös printtinä. + Yritysnäkökulma: katsoja- ja kuunteluluvut ovat pienentyneet perinteisessä televisiossa ja radiossa odotettua hitaammin. Mikä on tilanne 10 tai 15 vuoden kuluttua? Jos pääosin iäkäs väestö pitää yllä merkittäviä lukuja, jossain vaiheessa voi tulla äkkipudotus. Tällöin perinteisiin kanaviin panostaminen ei välttämättä ole niinkään mielekästä. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yritysnäkökulma: Digitaalinen ja perinteinen maailma eivät ole vain toistensa vaihtoehtoja. Digimedioita käytetään muiden rinnalla. Toimenpiteiden on oltava suhteessa moninaiseen tilanteeseen, jossa tulisi pitää yllä medioiden saatavuutta (erilaisten jakelukanavien kautta). Esim. valtakunnallisten TV-kanavien määrä on vähentynyt mediapoliittisen toiminnan seurauksena. TV:tä ja radiota ei kannata asettaa vaihtoehtoiksi. - Media-alan liitto -näkökulma: Liiallinen digitaalinen etunoja lähtöasemassa. Paperinen media on edelleen tärkeä. Vaikka henkilöt pystyvät käyttämään digitaalisia palveluita, voidaan haluta käyttää perinteistä mediaa. Sisältöjä tulisi tukea mahdollisimman tasapuolisesti ja yleisesti toimivasti esim. ALV-alennuksilla ja -palautuksilla. 	<p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Viranomaisnäkökulma: Nopeiden ja kiinteiden laajakaistojen saatavuus erittäin keskeistä. Vähintään yleispalveluna tarjottava laajakaista on saavutettavissa ja nopeutta on nostettava. <p>Ongelmia:</p>	<p>Yleiset huomiot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Palveluiden saavutettavuus turvattava tuottajapäässä ainakin nyt. Vastuun siirtäminen vastaanottajapäähän voi lisätä valinnanvapautta, toisaalta vastaanottajilla ei välttämättä ole todellisia valmiuksia olla vastuussa. On digitalisaatiota hyödyntäviä ja toisaalta niitä, jotka ovat syrjäytymisvaarassa. Tässä tutkimustarpeita. • Yritysnäkökulma: Tällä hetkellä Yle on saavutettavuuden varmistamisessa keskeisin ja jopa ainut väline. Toinen vaihtoehto on saavutettavuuden varmistaminen tuilla. <p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Viranomaisnäkökulma: Esteettömyys on erittäin tärkeää. Koneellinen automatisoituminen mahdollistaa digitaalisten sisältöjen saavutettavuuden. Alle 5 vuodessa voidaan kehittää uusia työkaluja, joita voidaan hyödyntää saavutettavuudessa ja esteettömyyspalveluissa. + Järjestönäkökulma: Nykyistä yksilöitävämmät ratkaisut, joissa voi valita kohteet oman mielenkiinnon mukaan ovat keskeisiä. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Järjestönäkökulma: Saavutettavat ratkaisut ja vastuu vastaanottajapuolella eivät ole välttämättä vielä ajankohtainen (esim. 5 vuoden kuluttua tilanne voi muuttua). Mediayhtiöiden toiminnot integroituvat: esim. tekstien ohessa on usein klippejä. Tämä aiheuttaa uusia haasteita saavutettavuudelle. - Järjestö- ja tutkijanäkökulma: Suomessa ei olla vielä niin pitkällä kuin englanninkielisissä maissa esim. puhe tekstiksi -palveluissa. Yhteiskunnan tulisi turvata vastaanottajalle mahdollisuudet ottaa vastuuta, jos tähän suuntaan mennään.

2. MEDIAPALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUS JA ALUEELLINEN TASA-ARVO

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

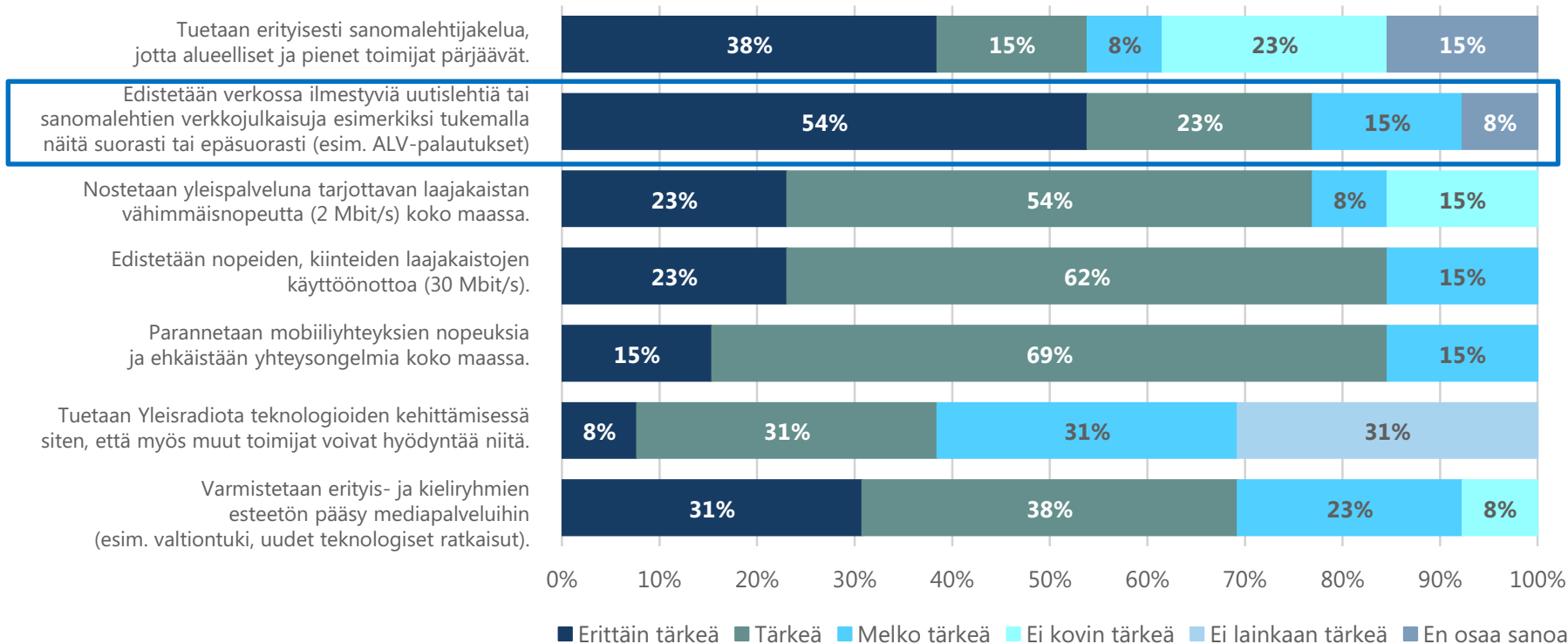
Kuinka tärkeä "Mediapalveluiden saavutettavuus ja alueellinen tasa-arvo" -teema on mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 12)

2. MEDIAPALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUS JA ALUEELLINEN TASA-ARVO

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

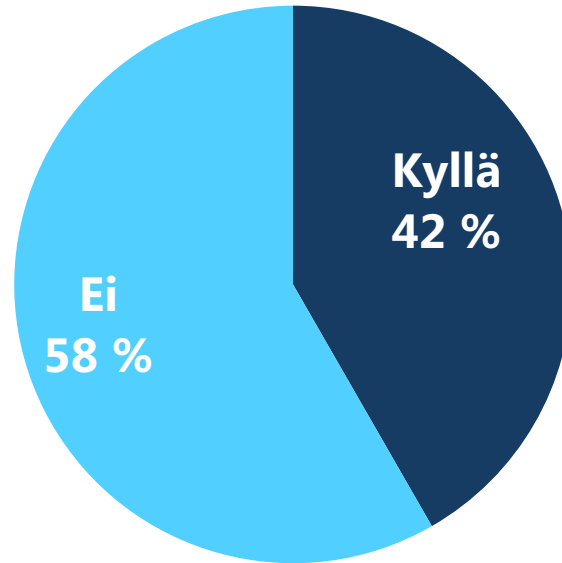
Kuinka tärkeitä/toivottavia teemaan 2 liittyvät toimenpiteet ovat mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 13)

2. MEDIAPALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUS JA ALUEELLINEN TASA-ARVO

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

Ovatko teemaan 2 liittyvät toimenpiteet mielestäsi riittäviä? (N = 12)

2. MEDIAPALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUS JA ALUEELLINEN TASA-ARVO

Avoimet vastaukset (kysely)

Jos vastasit "Ei", miten muuttaisit toimenpiteitä? Voit halutessasi myös lisätä uuden toimenpiteen.

Yleiset huomiot

- Sisällöntuottaminen on hidasta ja vaikeaa, mutta sen käyttö on nopeaa ja helppoa. Sisällöntuotannolla on vaikea ansaita markkinaehtoisia tuloja, koska ilmaistuotannosta on tullut alustatalouden myötä normi.

Yleisradion asema

- Yleisradion tehtävistä pitäisi selkeästi sulkea pois lehdistön sisältöjä vastaavat tekstimuotoiset sisällöt, koska ne vääristävät kilpailua ja vaikeuttavat yksityisten verkko- ja mobiilipalveluiden kehittämistä.
- Yleisradion pitäisi keskittyä ydintehtäväänsä broadcast-toiminnassa sen sijaan, että se haittaa yksityisen uutismedian ansaintamahdollisuuksia valtion tukemalla ilmaistarjonnalla verkkolehtitoiminnassa.

ALV-tuki painetun lisäksi verkkomedioille

- Arvonlisäverotuksessa lehtien nollaverokanta takaisin ja siihen tulisi liittää myös digitaaliset julkaisut ja painettujen lehtien irtonumerot, verkkojulkaisuissa väliaikaisesti esim. Tanskan mallin mukaisesti EU sääntelyn muutosta odottaessa.

Erityisryhmien tukeminen valtion toimesta ja teknologian hyödyntäminen

- Erityisryhmien saavutettavuudesta on media-alalla huolehdittava valtion varoin, kuten muistakin erityisryhmien palveluista. Uudet teknologiat voivat parantaa palveluiden saavutettavuutta erityisryhmien näkökulmasta, mutta niiden kehittäminen ja käyttöönotto edellyttävät tutkimusta ja tuotekehitystä, jota on tarpeen tukea.

Posti- ja lehtijakelujen yhdistäminen & -uudistaminen

- Posti- ja lehtijakelujen (sekä haja-asutusalueella myös muiden jakelujen) yhdistämistä tulisi edistää. Jakelujärjestelmän uudistamista ylipäättään tulisi edistää ja vasta toissijaisesti subventoida jakelutoimintaa valtion toimesta.
- Postin jakelukäytännöt eivät saisi heikentyä entisestään. Paperimediata tuettava vielä niin pitkään kuin sillä on käyttäjiä ja varmistettava kaikkien kansalaisryhmien riittävä tiedonsaanti printtimediasta digitaaliseen sisältöön siirryttäessä.
- Monimuotoisuutta ja saavutettavuutta edistää se, että lukijalla on mahdollisuus seurata mediaansa paperilla tai eri sähköisissä versioissa, joten nopeat verkkoyhteydet eivät voi olla ainoa ratkaisu.

Yleispalvelulaajakaistan nopeuden nostaminen

- Yleispalvelulaajakaistan nopeus tulee nostaa ennen nykyisen hallituskauden päättymistä 6 Mbit/s ja seuraavan hallituskauden alkupuolella 10 Mbit/s.

Tekoälyn hyödyntäminen sisällöntuotannossa

- Tekoälyn hyödyntäminen mediasisällöntuotannossa voi tuoda ratkaisua saavutettavuuteen. Yleisradio on mukana ponnisteluissa uusien teknologioiden hyödyntämiseksi ja mukana myös alan tutkimus- ja tuotekehitystyössä (esim. MeMAD-hanke).

3. JOURNALISTISEN MEDIAN KÄYTÖN LISÄÄMINEN

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi

3. JOURNALISTISEN MEDIAN KÄYTÖN LISÄÄMINEN

Johdanto

- Journalistisen median toimintaedellytysten varmistaminen on kansalaisten perusoikeuksien ja demokratian kannalta keskeisessä asemassa.
- Journalististen uutisisältöjen ylläpitämiselle aiheuttaa haasteita erityisesti nuorempien ikäluokkien vähäinen kiinnostus, minkä myötä journalistisen sisällön rahoittaminen mainostuloilla hankaloituu. Nuorten tavoittamista journalistisella sisällöllä tulisi siis edistää. Yksi tapa edesauttaa nuorten journalistisen sisällön käyttöä on mediakasvatuksen ja medianlukutaidon kehittäminen.
- Haasteena on myös nuorten kiinnostuksen lisääminen journalistisista sisällöistä. Utismedia verkossa 2017 -raportin (Reuters Institute Digital News Report 2017) mukaan 80 % 18-24-vuotiaista pitää verkkoa (mukaan lukien sosiaalinen media ja blogit) pääasiallisena uutislähteenään. Vastaavasti 25-34-vuotiaistakin 74 % pitää verkkoa pääasiallisena uutislähteenään.
- **Miten voidaan tavoittaa nuorempaa ikäluokkaa journalistisilla sisällöillä? Miten digitaalisten mediapalveluiden maksuhalukkuutta voidaan parantaa?**

3. JOURNALISTISEN MEDIAN KÄYTÖN LISÄÄMINEN

Sidosryhmäkuulemisten yhteenveto

- **Nuoria kiinnostavan mediasisällön tuottamista** pidettiin tärkeänä, myös paikallistasolla. Kiinnostusta voisi lisätä mm. visuaalisuus, pelillisuus, podcastit, erilliset nuorisomediat.
- **Nuorten osallistaminen kiinnostavan sisällön tuottamisessa** on keskeistä: nuoret pitäisi saada itse ideoimaan ja tekemään heille kiinnostavaa sisältöä, jota tulisi myös hyödyntää paremmin (esim. nuorille suunnatut studiot, nuorten rekrytointi toimituksiin, Sitran Erätauco-hanke).
- **Mediatalojen digitaalisen uutistarjonnan edistämistä** (esim. alv-verokantaa alentamalla) pidettiin erittäin tärkeänä paikallismedian olemassa olon turvaamiseksi.
- **Nuorten sisällöntuotantoa voidaan tukea** myös esimerkiksi säätiömallilla (kuten elokuvasäätiö), mutta toisaalta journalistisen median käytön tukeminen arvottaa sisältöä.
- **Nuorten mediataitojen** osalta kriittisen ajattelun kehittäminen on keskeistä: koulutuksen tulisi kannustaa nuoria laadukkaan sisällön seuraamiseen, käyttöön ja tuottamiseen. Nuorten medialukutaidon (ml. valmius median käyttöön, some) nähtiin olevan jo korkealla tasolla.
- **Uusien teknologioiden** (esim. tekoäly, älykkäät julkaisualustat, robotiikka) nähtiin tuovan mahdollisuuksia sisältöjen räätälöintiin ja kohdentamiseen. Toisaalta teknologiakehitys vaatii myös uusia kokeiluja ja yhteistyötä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja teknologiayritysten kanssa, sekä esimerkiksi journalistien koulutustarpeiden uudelleenarviointia.

3. JOURNALISTISEN MEDIAN KÄYTÖN LISÄÄMINEN

Toimenpidevaihtoehtojen kuvaus (työpaja 1)

Tavoitteena on varmistaa journalistisen median toimintaedellytykset median käyttötapojen voimakkaassa muutoksessa lisäämällä mm. kuluttajien (erityisesti nuorten) digitaalisten mediapalveluiden maksuhalukkuutta ja kiinnostusta journalistisista sisällöistä.

Toimenpidevaihtoehto A EDISTETÄÄN JOURNALISTISIA KÄYTÄNTÖJÄ SOMETTAJIA JA BLOGGAAJIEN KESKUUDESSA	Toimenpidevaihtoehto B LISÄTÄÄN NUORILLE KIINNOSTAVAN MEDIASISÄLLÖN VERKKOTARJONTAA	Toimenpidevaihtoehto C VALTION ERITYINEN TUKE JOURNALISTISELLE SISÄLLÖLLE	Toimenpidevaihtoehto D EDISTETÄÄN MEDIATALOJEN ENTISTÄ VAHVEMPAA LÄSNÄOLOA VERKOSSA	Toimenpidevaihtoehto E EDISTETÄÄN JOURNALISTISTEN SISÄLTÖJEN KÄYTTÖÄ KOULUISSA
<ul style="list-style-type: none"> • Edistetään journalistista sisällöntuotantoa sosiaalisessa mediassa ja blogeissa esimerkiksi sisällöntuottajien koulutusten sekä journalististen toimijoiden ja sisällöntuottajien yhteistyön kautta. • Lisätään journalististen käytäntöjen ja journalistisen vastuun ymmärrystä somettajien ja bloggaajien keskuudessa. • Valtio voisi suunnata tukea ja resursseja myös somettajien ja bloggaajien journalistisen sisällöntuotantoon. 	<ul style="list-style-type: none"> • Parannetaan erityisesti nuorille kiinnostavan mediasisällön tarjontaa edistämällä nuorten työllistymistä uutismedioihin (mediasisällön kiinnostavuus kulmakivenä maksuhalukkuuden lisäämisessä). • Kutsutaan bloggaajia ja some-viikkuttajia kirjoittamaan journalistista sisältöä suurempiin uutismedioihin/verkkolehtiin (voisi toimia porttina myös muuhun journalistisen median kuluttamiseen). • Lisätään erilaisia julkisen ja kaupallisen puolen yhteisiä kokeiluja ja kilpailuja nuorison tavoittamiseksi (pyritään saamaan nuoret mukaan tuomaan esille omia ajatuksiaan). 	<ul style="list-style-type: none"> • Lisätään journalistisen sisällön kysyntää suuntaamalla sille erityistä taloudellista tukea (esim. alvittoisuus/alv palautukset). • Journalistista sisältöä voidaan tukea myös muin tavoin, esimerkkeinä erilaiset rahasto- ja säätiömallit eri maissa (mm. Tanska, Public service puljen). 	<ul style="list-style-type: none"> • Edistetään mediatalojen digitaalista uutistarjontaa paikallismedian olemassaolon turvaamiseksi, esim. alentamalla Alv-verokantaa digilehtiä osalta printtimedian tasolle (24 % → 10 %). • Edistetään myös alueellisten ja pienten sanoma- ja paikallislehtiä verkko- ja somenäkyvyyttä. • Tuki digitaalisten sisältöjen kehittämiseen mediatoimijoille. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tuetaan koulutusorganisaatioita journalistisen sisällön käytössä (korostaen elinikäistä oppimista). • Edistetään mediatalojen ja koulujen yhteistyötä niin, että journalistinen sisältö on hyvin käytettävissä kouluissa. • Varmistetaan riittävät resurssit koulutukseen.

3. JOURNALISTISEN MEDIAN KÄYTÖN LISÄÄMINEN

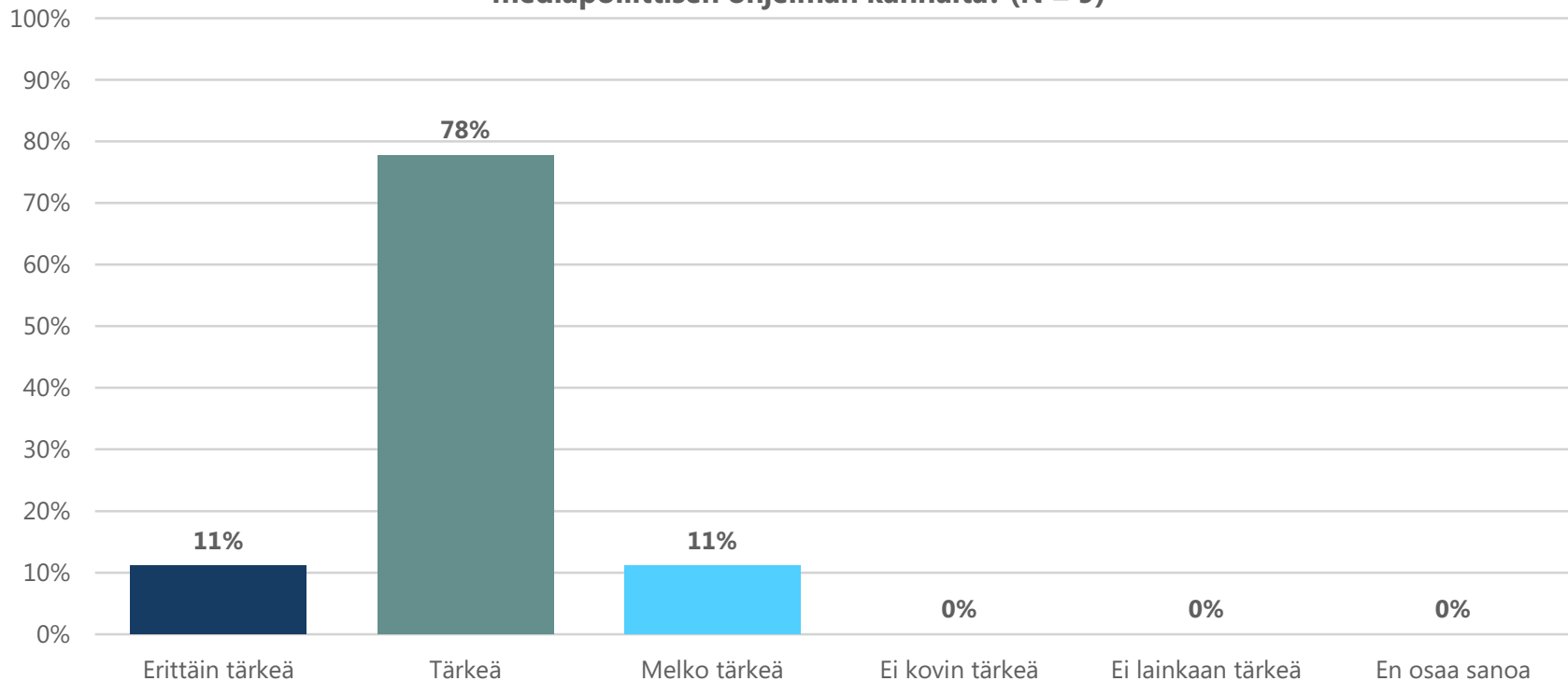
Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (työpaja 2)

Toimenpidevaihtoehto A EDISTETÄÄN JOURNALISTISIA KÄYTÄNTÖJÄ SOMETTAJEN JA BLOGGAAJIEN KESKUUDESSA	Toimenpidevaihtoehto B LISÄTÄÄN NUORILLE KIINNOSTAVAN MEDIASISÄLLÖN VERKKOTARJONTAA	Toimenpidevaihtoehto C VALTION ERITYINEN TUKE JOURNALISTISELLE SISÄLLÖLLE	Toimenpidevaihtoehto D EDISTETÄÄN MEDIATALOJEN ENTISTÄ VAHVEMPAA LÄSNÄOLOA VERKOSSA	Toimenpidevaihtoehto E EDISTETÄÄN JOURNALISTISTEN SISÄLTÖJEN KÄYTTÖÄ KOULUISSA
<p>+ Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Yritysnäkökulma: Audiomedia tulisi muistaa. Podcastit ovat iso juttu. + Yritysnäkökulma: YLE Kioskia kehitettiin nuorille suunnattuna mediasisältönä, koska yleisää tutkittiin ennen palvelun lanseeraamista. + Media-alan liitto -näkökulma: Pohjoismaiset käytännöt hyviä esimerkkejä journalististen sisältöjen edistämisestä. Tulisi omaksua näitä. <p>- Ongelmia:</p>	<p>+ Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Sisällön oltava niin kiinnostavaa, että se pärjää kilpailussa. Vallankäyttö, sananvapaus, vihapuhe ja valemedia kiinnostavat nuoria. + Yritysnäkökulma: Moderni visuaalisuus ja pelillisuus voisivat lisätä kiinnostusta nuorten keskuudessa. Myös erillisten nuorisomedioiden luominen mahdollista. + Yritysnäkökulma: Podcastit ovat suosittuja Yhdysvalloissa nuorten keskuudessa, tulossa myös tänne. Myös paikallistasolle tärkeä saada nuoria kiinnostavaa mediaa. + Tutkijanäkökulma: Nuoria kiinnostaa samat asiat kuin muitakin, mutta ne tulee kertoa heidän tavallaan. Nuoret tekemään itse sisältöjä. Uusi median tekeminen on edullista ja nuoret osaavat käyttää laitteita. + Media-alan liitto -näkökulma: voidaan rakentaa jotain uutta, esim. studioita, joissa nuoret luovat sisältöjä. <p>- Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yritysnäkökulma: Nuoren mediankäyttäjän todellinen tarve ja oma kiinnostus eivät välttämättä kohtaa, joten kiinnostavan mediasisällön lisääminen ei ole vain hyvä ratkaisu. Nuoria pitäisi itseään osallistaa ideointiin, esim. Sitran Erätauko. 	<p>+ Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Tarvitaan neutraali tuki nuorille sisällöntuottamiseen kuten elokuvasaatiön tuki, riippuvainen siitä mitä saa aikaan. + Esim. Tanskan malli <p>- Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tukeminen nuorten journalistiselle median käytölle arvottaa sisältöä. Neutraalius on vaikeaa. 	<p>+ Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Faktantarkistus hyvä asia. + Nuoret tietävät jo, miten sometyökaluja käytetään. + Varhaiskasvatuksessa mediakasvatus on jo läsnä, kirjastot ja museot mukaan. + Viranomaisnäkökulma: sisältömarkkinointiin liittyy myös väärinkäytöksiä ja tähän pitäisi pyrkiä vastaamaan. + Yritysnäkökulma: Kriittisen ajattelun edistäminen on keskeistä. Kannustetaan nuoria seuraamaan, käyttämään ja tuottamaan laatumediaa koulussa. + Media-alan liitto -näkökulma: Sisältöjen käyttöön ja sen edistämiseen kiinnitettävä huomiota koulussa. <p>- Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yritysnäkökulma: Nuorilla on hyvä medialukutaito jo nyt. Valmius median käyttöön on myös hyvä. - Mediakasvatus ei ratkaise kaikkia asioita. Toimenpiteet kasvatuksen sisällä tärkeitä. 	<p>+ Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Faktantarkistus hyvä asia. + Nuoret tietävät jo, miten sometyökaluja käytetään. + Varhaiskasvatuksessa mediakasvatus on jo läsnä, kirjastot ja museot mukaan. + Viranomaisnäkökulma: sisältömarkkinointiin liittyy myös väärinkäytöksiä ja tähän pitäisi pyrkiä vastaamaan. + Yritysnäkökulma: Kriittisen ajattelun edistäminen on keskeistä. Kannustetaan nuoria seuraamaan, käyttämään ja tuottamaan laatumediaa koulussa. + Media-alan liitto -näkökulma: Sisältöjen käyttöön ja sen edistämiseen kiinnitettävä huomiota koulussa. <p>- Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yritysnäkökulma: Nuorilla on hyvä medialukutaito jo nyt. Valmius median käyttöön on myös hyvä. - Mediakasvatus ei ratkaise kaikkia asioita. Toimenpiteet kasvatuksen sisällä tärkeitä.

3. JOURNALISTISEN MEDIAN KÄYTÖN LISÄÄMINEN

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

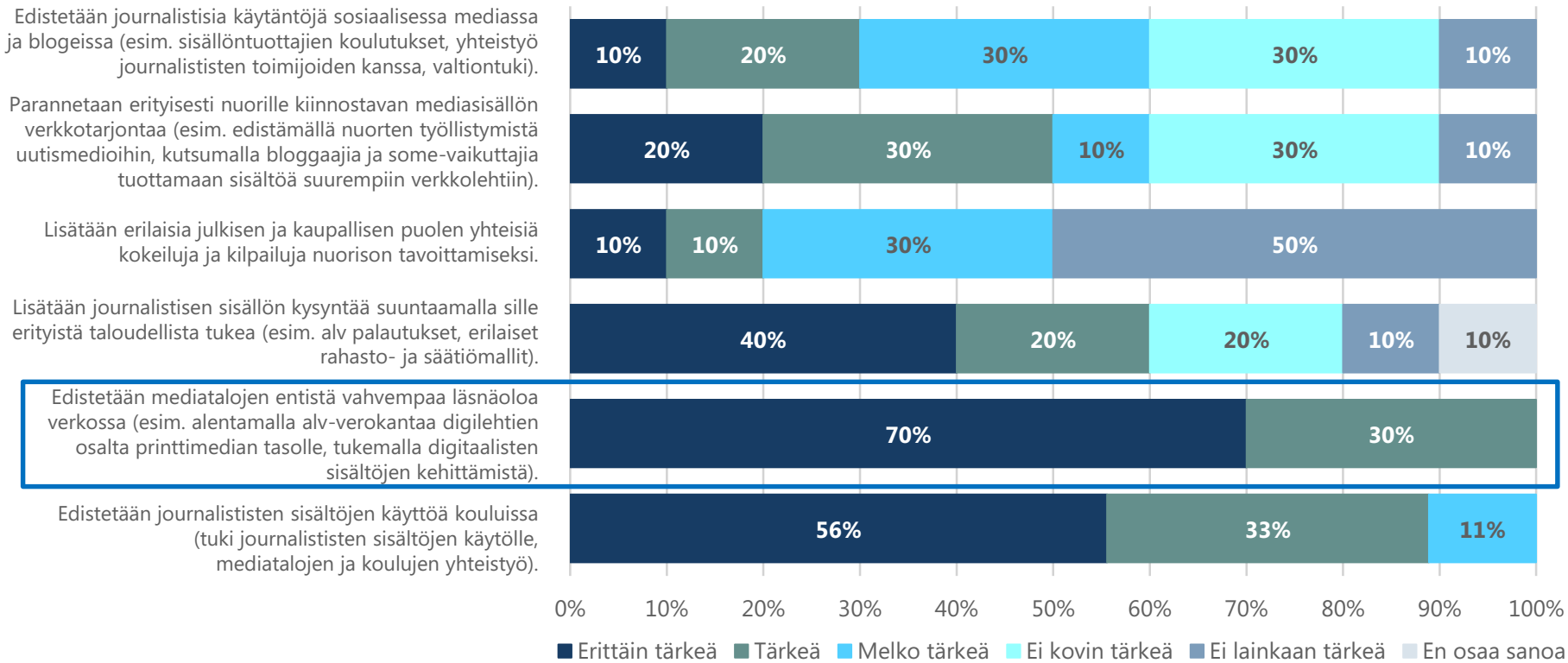
Kuinka tärkeä "Journalistisen median käytön lisääminen" -teema on mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 9)

3. JOURNALISTISEN MEDIAN KÄYTÖN LISÄÄMINEN

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

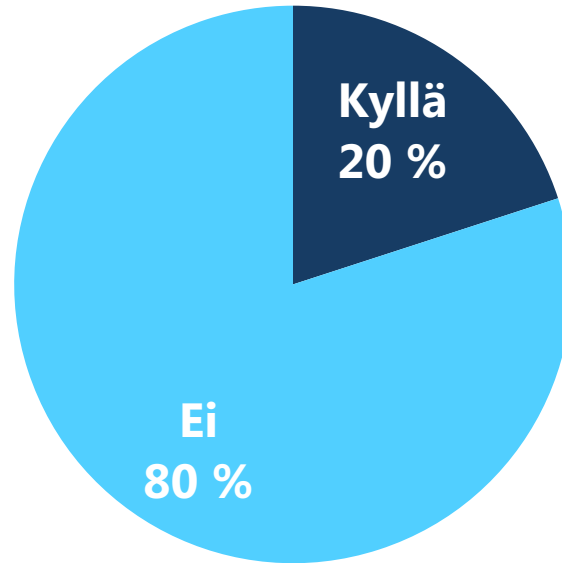
Kuinka tärkeitä/toivottavia teemaan 3 liittyvät toimenpiteet ovat mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 10)

3. JOURNALISTISEN MEDIAN KÄYTÖN LISÄÄMINEN

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

Ovatko teemaan 3 liittyvät toimenpiteet mielestäsi riittäviä? (N = 10)

3. JOURNALISTISEN MEDIAN KÄYTÖN LISÄÄMINEN

Avoimet vastaukset (kysely)

Jos vastasit "Ei", miten muuttaisit toimenpiteitä? Voit halutessasi myös lisätä uuden toimenpiteen.

Arvonlisäverokannan alentaminen neutraali keino

- Valikoivat valtiontuet voivat vääristää kilpailua, minkä vuoksi uusia erillistukia tulee harkita tarkoin (valtiontuen näkökulmasta Yleisradion on oltava tarkkana esim. sisältöjen jakamisen osalta).
- (Lehtien) arvonlisäverokannan alentaminen (mieluiten 0 %), on tehokkaampi ja kilpailuneutraalimpi tapa edistää luotettavan sisällön tuottamista ja vastaanottamista.

Mediakasvatukselle vahvempi rooli

- Mediakasvatukselle tulisi antaa nykyistä vahvempi ja säännöllisempi rooli opetussuunnitelmissa (yksi tärkeimmistä lapsiin ja nuoriin kohdistuvista toimenpiteistä).
- Keskeistä on antaa ikäryhmälle valmius arvottaa erilaisia (journalistisia, kirjallisia ja kulttuurisia) sisältöjä, jolloin myös maksuvalmius laadukkaasta ammattimaisesta sisällöstä pysyy yritysten toimintaympäristön kannalta kohtuullisella tasolla.

Nuoria houkuttelevan sisällön tuottaminen

- Nuorten toimituksiin panostaminen (esim. Yle) → tulee antaa vapaus tavoittaa nuoria siinä maailmassa, jossa he toimivat (esim. YouTube).
- Mediatyhtiöiden pitäisi nykyistä laajemmin rekrytoida myös nuoria tekemään journalistista sisältöä.
- Tärkeää tarjonnan monimuotoisuus (digitaalisen sisällön lisäksi printti).

Uudet yhteistyömallit

- Valtio voisi harkita yhteistyötä kuntatason kanssa siten, että paikallisyhteisöt voivat maksaa viestintätyöstä palkkaa ihmisille (ei vain yhtä viestintäalusta-hanketta, jossa sisällöntuottaja ei saa korvausta).

Teknologiakehityksen luomat mahdollisuudet ja koulutustarpeet

- Uudet teknologiat, "älykkäät" julkaisualustat, globaali kilpailu ja mediankäyttötapojen muuttuminen murtavat perinteisiä tapoja tehdä ja vastaanottaa journalistisia sisältöjä (sisällöntuottajina muitakin toimijoita kuin media-yhtiöt, ml. käyttäjät itse).
- Kotimaisten mediataloille on elintärkeää pysyä kehityksen vauhdissa mukana pärjätäkseen kilpailussa. Toisaalta kehitys tarjoaa ennennäkemättömiä mahdollisuuksia sisältöjen räätälöintiin ja kohdentamiseen datan ja tekoälyn avulla (esim. automaattinen sisällöntuotanto, robottijournalismi, videosisältöjen tuottaminen ja levittäminen tekoälyn avulla).
- Vastuullisen journalismin voi olla entistä vaikeampaa erottua globaalista tarjonnasta, mutta toisaalta luotettavan journalismin merkitys korostuu.
- Panostuksia kokeiluihin sekä yhteistyötä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja teknologiayritysten kanssa tarvitaan lisää.
- Koulutustarpeet on arvioitava uudelleen niin uusien kuin vanhojen työntekijöiden kohdalla (esim. journalistien robotiikkaan liittyvä täydennyskoulutus).

4. TUET JA ELINKEINOPOLITIIKKA

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi

4. TUET JA ELINKEINOPOLITIIKKA

Johdanto

- Suorat ja epäsuorat tuet ovat Suomessa olleet perinteisesti melko vähäisiä esimerkiksi muihin Pohjoismaihin verrattuna. Valtion tuella voidaan avustaa haluttuja media-alan toimijoita murroksessa ja edistää kansalaisten kohtuullista pääsyä mediaan. Tukina on otettu käyttöön painettujen lehtien alennettu arvonlisävero ja yleisen edun kanavien uutis- ja ajankohtais-toiminnan suora tuki (VNA 657/2017 4§), joka loppuraportin mukaan suuntautuu kuitenkin käytännössä vain yhteen yritykseen eikä pyri ratkaisemaan uutistuotannon laajempia rakenteellisia ongelmia.
- Näiden tukien ohella valtio tukee julkisen palvelun mediaa Yleisradiota vuonna 2012 säädetyn Yle-
veron kautta. Lisäksi valtio tukee vähemmistökielisiä lehtiä valtakunnallisten vähemmistölehtien
tuella, kulttuurilehtiä OKM:n kulttuurilehtituella sekä 2018 saakka Business Finlandin kautta
median innovaatiotuella.
- Yksi tapa tukea sanoma- ja aikakauslehtiä on myös alvittomuus.
- Esimerkkejä mahdollisista tukimuodoista ovat alennettu alv, ruotsin- ja vähemmistökielisten
sanomalehtien tuki ja yleisen edun kanavien uutistuki. Tukeminen voi auttaa medioita alan
murroksessa ja mainostulojen vähentyessä, mutta toisaalta lisätä median riippuvaisuutta valtiosta.
- **Voidaanko tuilla luoda uutta markkinaa ja kysyntää? Miten tukia tulisi kohdentaa ja miten
voidaan pitää riittävä palomuri valtion ja riippumattoman median välissä?**

4. TUET JA ELINKEINOPOLITIIKKA

Sidosryhmäkuulemisten yhteenveto

- **Suorat tai valikoivat valtiontuot voivat vääristää kilpailua**, minkä vuoksi uusia erillistukia tulee harkita tarkoin. Keskeistä on tukea journalistista mediaa mahdollisimman neutraalilla ja tasapuolisella tavalla. Ongelmallisena nähtiin myös Ylen rahoittaman sisällön saattaminen muiden mediatoimijoiden ja kv-alustojen kaupallistettavaksi.
- **Lehtien ja digijulkaisujen alv-verokannan alentaminen** (tai väliaikaisesti Tanskan mallin mukainen kompensatio) sai kannatusta tehokkaimpana ja kilpailuneutraalimpana ratkaisuna, jolla voidaan lisätä kysyntää sekä parantaa journalististen investointien kannattavuutta, mediapalveluiden monimuotoisuutta ja alueellista tasa-arvoa.
- **Journalistisen sisällön käytön tukeminen** voidaan kohdistaa myös nuorille (esim. palveluseteli) tai tietyn tuloajan alittaville (esim. kotitalousvähennys).
- Toisaalta pidettiin tärkeänä myös **uusien toimijoiden ja startup-henkisyyden tukemista**. Tämän osalta tulisi huomioida myös esimerkiksi journalistista sisältöä tuottavat yksinyrittäjien yhteisöt.
- **Mainosrahoitteisen median toimintaedellytysten parantaminen** nähtiin keskeisenä: regulaation tulisi olla tasapuolista alustasta riippumatta (esim. radio- vs. verkkomainonta).
- Digitaalisen liiketoiminnan kannalta tärkeänä nähtiin myös **lehtijulkaisujen suoja** (uusi tekijänoikeuslakiin sijoittuva IPR-oikeus) sekä **sähköisen viestinnän toimilupapolitiikan uudistaminen**.

4. TUET JA ELINKEINOPOLITIikka

Toimenpidevaihtoehtojen kuvaus (työpaja 1)

Tavoitteena on turvata journalististen sisältöjen riittävä tarjonta ja monimuotoisuus kaikille kansalaisille tukemalla media-alan toimintaa, kuitenkin varmistaen journalistisen median riippumattomuus.

Toimenpidevaihtoehto A VAIN JULKISEN PALVELUN MEDIAN TUKEMINEN	Toimenpidevaihtoehto B MEDIA-ALAN YRITYSTEN TUKEMINEN	Toimenpidevaihtoehto C YHTEISTYÖRAKENTEIDEN TUKEMINEN	Toimenpidevaihtoehto D KÄYTÖN TUKEMINEN – ”PALVELUSETELI”	Toimenpidevaihtoehto E MAINOSRAHOITTEISEN MEDIAN TOIMINTAEDELITYSTEN VAHVISTAMINEN
<ul style="list-style-type: none"> • Valtio tukee ainoastaan julkisen palvelun mediaa suorasti tai epäsuorasti (esim. julkisen palvelun Yleisradion on tutkittu vahvistavan ja monipuolistavan sisällöntarjontaa (NO, FI). • Yleisradio voi osaltaan tukea kaupallista mediaa palveluiden kehittämisessä ja uusien palveluiden käyttöönotossa (esim. tekstityspalvelut). 	<ul style="list-style-type: none"> • Valtio tukee media-alan yrityksiä suorasti tai epäsuorasti, esimerkiksi paikallislehtien jakelutuki, veronalennukset, veronpalautukset, alv-kompensointi tms. • Kaikkien media-alan yritysten tukeminen voisi auttaa alan murroksessa, tuoda lisää toimijoita ja antaa nykyisille toimijoille edellytyksiä jatkaa media-alalla. • Erityisesti ALV alentaminen tai ALV palautukset käyttökelpoisena ja neutraalina tukikeinona (verkkomedioiden ALV-taso yhtenäistetty EU:ssa, lainsäädäntöä ollaan uudistamassa). • Digitaalisen sisällön luomiseen kohdentuva tuki voisi auttaa digitaalsiirtymässä. • Tukien suuntaaminen uusille vs. perinteisille toimijoille. Tuotantotuet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tuetaan media-alan toimijoiden yhteistyörakenteiden kehittämistä ja ylläpitämistä rakentamalla kansallinen sisältöalusta (mm. Vanjoki, 2015). • Kansallisen uutistoimiston tukeminen. • Edistetään Ylen ja kaupallisen median entistä laajempaa yhteistyötä ja resurssien jakamista (voisi hyödyttää etenkin alueellisia ja pienempiä toimijoita, jotka kärsivät usein kehitysmahdollisuuksien puutteesta.) • Selvitetään valtiontukiin liittyvät reunaehdot. • Edistetään yhteistoimintaa ja uusia kokeilumalleja (esim. yhteistoimittajat julkinen + kaupallinen) osaamisen kehittämiseksi • Kehitetään digimediaan liittyvää osaamista ja yhteistyötä media-alan toimijoiden kesken (esim. sisällön kohdentaminen, algoritmit) 	<ul style="list-style-type: none"> • Valtio tukee kansalaisten median käyttöä palveluseteli-tyyppisen ratkaisun kautta. Palveluseteliä tulisi voida käyttää laajasti eri mediayrityksiin, jotta ratkaisu olisi yritysten kannalta tasapuolinen. Lisäksi tukiseteli voidaan suunnata esimerkiksi vain journalistista sisältöä tarjoaville media-alan yrityksille, jotta journalistin kulutus lisääntyisi. • Palvelusetelin suuntaaminen vain tilauspohjaisen median käyttöön puolestaan toisi yrityksille pitkäaikaisia tulonlähteitä. • Suuntaamalla palveluseteli erityisesti nuorille voidaan tukea nuorten journalistisen median käyttöä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset mainonnalle riippumatta välineestä. Vaikutetaan EU-sääntelyyn uudistamiseen. Ei uutta sääntelyä mainonnalle. • Varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset myös kansainvälisten toimijoiden kanssa. Vaikutetaan EU:ssa, jotta mainonnan sääntelyä voidaan Suomessa vähentää. • Tekijänoikeuksien osalta varmistetaan, että IPR-liiketoimintaa on helppo tehdä. • TKI-toimintaan ja EU-ohjelmien hyödyntämiseen tarjotaan kannusteita ohjelmien kautta.

4. TUET JA ELINKEINOPOLITIikka

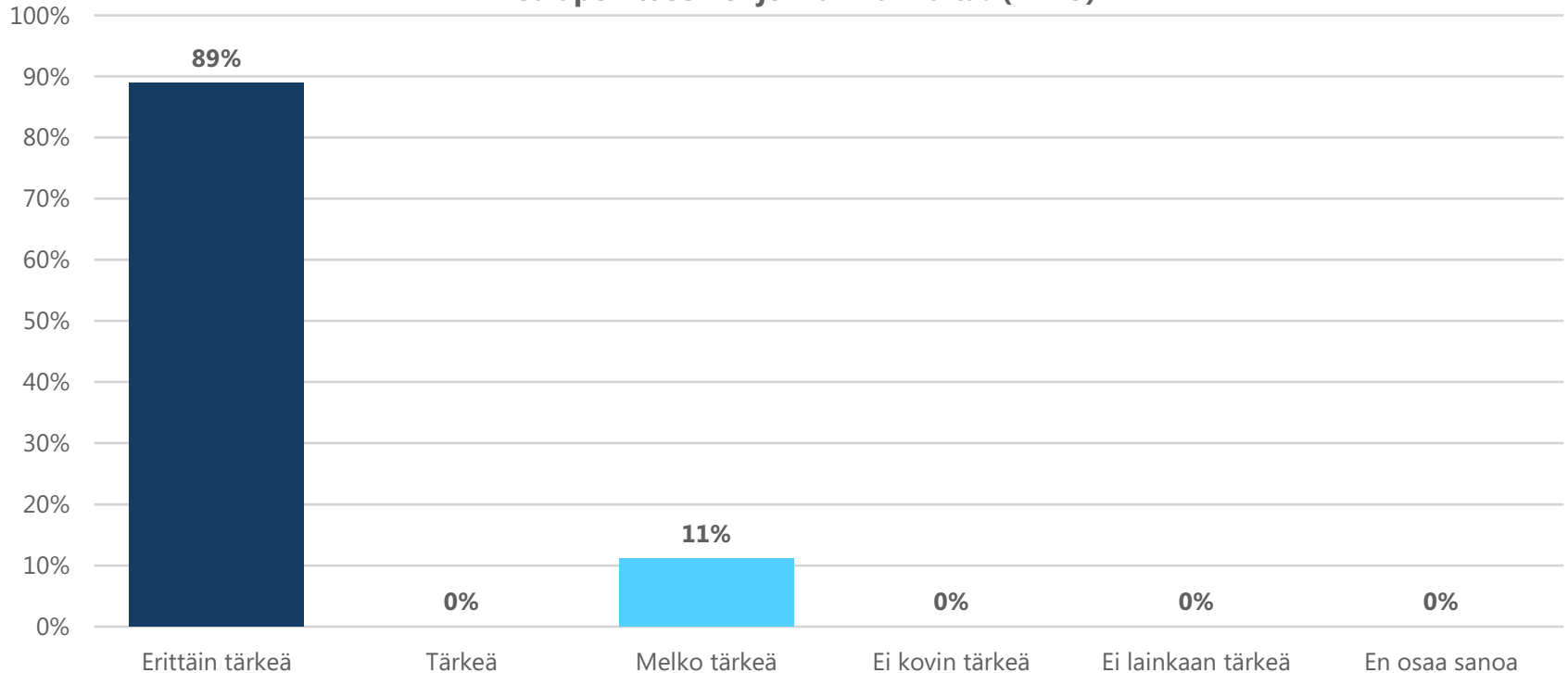
Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (työpaja 2)

Toimenpidevaihtoehto A VAIN JULKISEN PALVELUN MEDIAN TUKEMINEN	Toimenpidevaihtoehto B MEDIA-ALAN YRITYSTEN TUKEMINEN	Toimenpidevaihtoehto C YHTEISTYÖRAKENTEIDEN TUKEMINEN	Toimenpidevaihtoehto D KÄYTÖN TUKEMINEN – ”PALVELUSETELI”	Toimenpidevaihtoehto E MAINOSRAHOITTEISEN MEDIAN TOIMINTAEDELLYTYSTEN VAHVISTAMINEN
<p>Hyvä:</p> <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yritysnäkökulma: Julkisen median ja yksityisen median tasapaino on tärkeä tasapuolisten kilpailuedellytysten takaamiseksi. 	<p>Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Yritysnäkökulma: Kotimainen media alimpaan verokantaan ja veronpalautusmalli kuten Tanskassa. Suoria mediatukia tulisi käyttää harkiten, erityisesti esim. erityisryhmille sisällöntuotannossa, mikä toisi lisää erityissisältöä. + Yritysnäkökulma: Digitaalisten lehtien ja kirjojen ALV jumissa EU:ssa, asiaa tulisi selvittää Suomessa, jos EU-ratkaisu ei etene. Koko kenttä huomioitava. ALV-alennus ei merkkää mainosmedialle. Alueelliselle tasolle tukea. + Yritysnäkökulma: Yhteiskunnan tuki ruotsinkielisille lehdille tärkeä. Ilman tätä sisällöntuotto vaikeaa. + Tutkijanäkökulma: ymmärrys ja tukimuodot printtimediaa edullisemmän digimedian tukemiselle. + JSN: uusille, itsenäisille toimijoille tukea. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Riippumattomuuskysymykset ovat ongelma. 	<p>Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Faktantarkistus on yhteinen intressi, ei ole tavoitteena luoda uutta mediataloa. + Kaupallisen median yhteistyö ja yhteinen tahtotila. Yhteistyön puuttuminen on haitallista. <p>Ongelmia:</p>	<p>Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Yritysnäkökulma: yksi vaihtoehto on laittaa tietyntulorajan alittaville mediasisällön kuluttaminen kotitalousvähennyksen piiriin. <p>Ongelmia:</p>	<p>Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Yritysnäkökulma: Verkkoneutraliteetti on tärkeää. Jos sallitaan mainosestoja ja evästeitä, paikallinen media kärsii mainosmarkkinan supistumisesta. + Media-alan liitto -näkökulma: On päätettävä se, halutaanko rajoittaa kotimaista vai ulkomaista toimijaa. Epäreilu sääntely on estettävä. Helpompaa sopimuslisenssiä, jolla voidaan hallita tekijänoikeuspuolta tulisi edistää. + Yritysnäkökulma: Tasaiset pelisäännöt. Mainontaan liittyvän regulaation tulisi olla alustariippumatonta, vanhat säännöt kaikille julkaisualustasta riippumatta. + Yritysnäkökulma: Radiomainonta on huomioitava myös. Esimerkiksi alkoholin mainonta on radiossa aikarajoitettua, verkossa ei. Myös tubettajille samat säännöt <p>Ongelmia:</p>

4. TUET JA ELINKEINOPOLITIikka

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

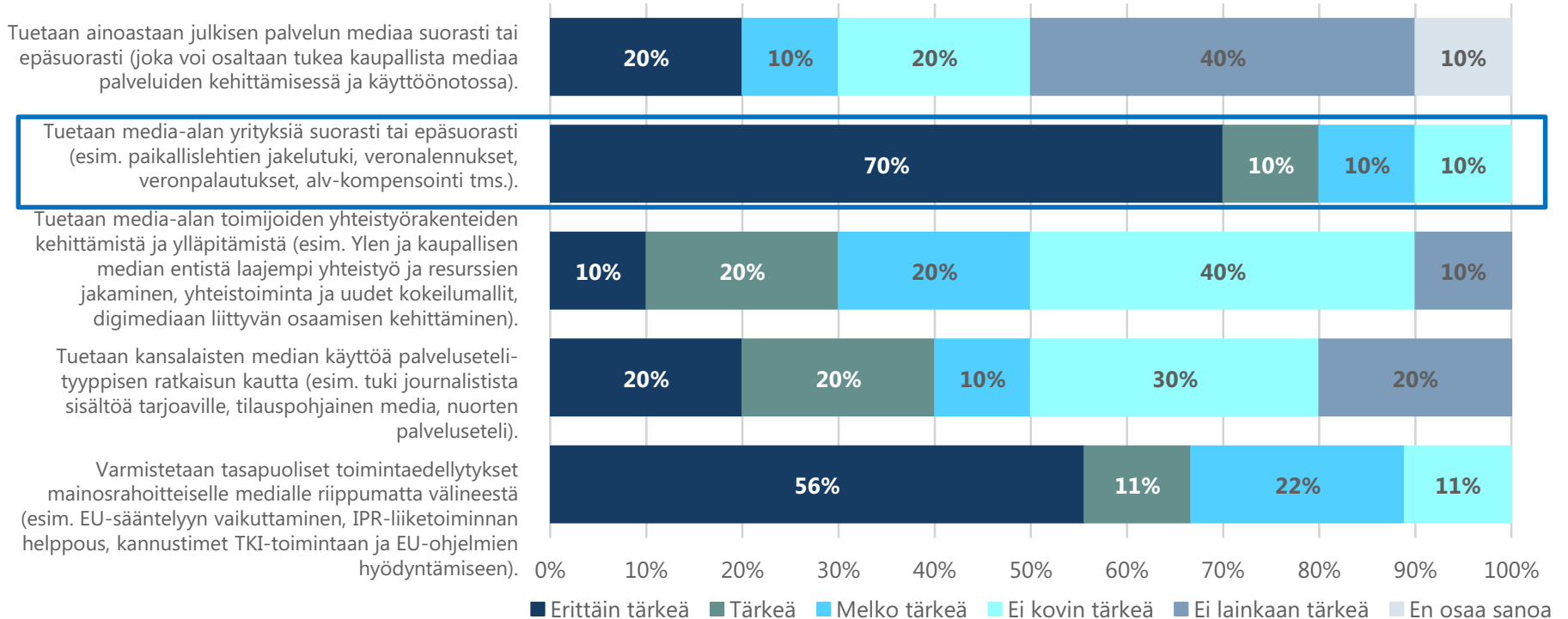
**Kuinka tärkeä "Tuet ja elinkeinopolitiikka" -teema on mielestäsi
mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 9)**

4. TUET JA ELINKEINOPOLITIikka

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

Kuinka tärkeitä/toivottavia teemaan 4 liittyvät toimenpiteet ovat mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 10)

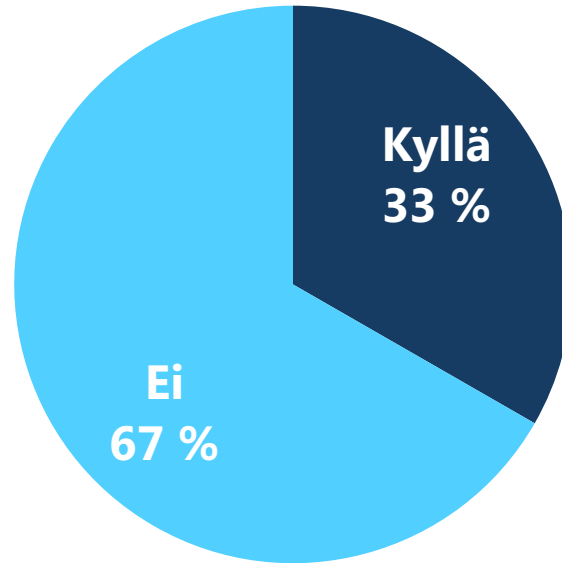

4. TUET JA ELINKEINOPOLITIIKKA

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

Ovatko teemaan 4 liittyvät toimenpiteet mielestäsi riittäviä? (N = 9)

4. TUET JA ELINKEINOPOLITIikka

Avoimet vastaukset (kysely)

Jos vastasit "Ei", miten muuttaisit toimenpiteitä? Voit halutessasi myös lisätä uuden toimenpiteen.

Ylen ei tule tuottaa sisältöä kaupalliselle medialle

- Ylen rahoituksen lisääminen ja sellaisen mallin muodostaminen, jossa Ylen rahoittamia sisältöjä saatetaan muille mediatoimijoille ja kv-alustoille kaupallistettaviksi ei lisää median sisällöllistä monimuotoisuutta tai kohenna kaupallisen median toimintaedellytyksiä. Mahdollista kuitenkin hyödyntää Ylen osaamista ja innovaatioita muuallakin mediassa.
- Ylelle jatkossakin riittävä budjetti verorahoituksella (ml. indeksikorotukset).

Arvonlisäveron alentaminen neutraalein tukimuoto

- ALV-nollaverokanta ja verkkomedialle Tanskan mallin mukaiset ALV-palautukset ovat kilpailuneutraaleja demokratia- ja sivistystukia. Suomi on kulkenut tukiasioissa ei suuntaan kuin muut Pohjoismaat.
- Elinkeinopolitiikka on valtion avain toimintaympäristön luomiseen. Suorat tuet tuovat helposti kilpailua vääristäviä vaikutuksia, samoin kuin julkisen palvelun sisältöjen avaaminen kaupalliselle yhteistyölle, mutta arvonlisäverokantaa alentamalla valtio pystyy lisäämään kysyntää sekä parantamaan journalistien investointien kannattavuutta tehokkaalla ja kilpailuneutraalilla tavalla.

Lehtijulkaisujen suoja tärkeä digitaalisen liiketoiminnan kannalta

- Lehtijulkaisujen suoja (uusi tekijänoikeuslakiin sijoittuva IPR-oikeus) on lehdistön digitaalisen tulevaisuuden kannalta erittäin tärkeä ja Euroopan komission ehdotus pitäisi saada nopeasti maaliin.
- Lehtijulkaisujen suoja/kustantajien lähioikeus parantaisi kustantajien oikeusasemaa ja investointien suojaa digitaalisessa liiketoiminnassa.

Investoinnit paikallismediahankkeisiin

- Sijoittakaa paikallismediahankkeisiin kuntayhteistyössä hallituspaikkaa vastaan ilman ideologisia rajoitteita. Mediatuotannolla pitää voida ansaita elantonsa.
- Paikallismediat eivät vastaa sijoittajien tämänhetkisiin tuotto-odotuksiin (verrattuna esim. 10-kertaisiin tuottoihin startupeista), mutta hyvin hoidettu paikallismedia voi tuottaa kaksin-, jopa kolminkertaisen tuoton sijoitetulle pääomalle. Mediarytyksen keskimääräinen break even kestää noin 3 vuotta, jonka vuoksi pelkällä yksityisellä rahalla on vaikeata perustaa esimerkiksi paikallistelevisioasemaa pääkaupunkiseudulle, jossa ei ole ainuttakaan paikallisTV-asemaa tällä hetkellä. YouTubeen ei pidä tukeutua vastauksena tähän ongelmaan.

Journalistien tukeminen myös mediayhtiöiden ulkopuolella

- On tärkeää tukea niitä, jotka osaavat tuottaa journalistisia sisältöjä. Esimerkiksi yksityisrittäjien yhteisöt tekevät Suomessa kunnianhimoista huippujournalismia. Tuet eivät voi olla vain vakiintuneille mediayhtiöille.

Sähköisen viestinnän toimilupapolitiikkaa uudistettava

- Sähköisen viestinnän osalta myös toimilupapolitiikka on mietittävä uusiksi. Nykyisin lupia myönnetään ilmaiseksi ilman minkäänlaisia velvoitteita.

5. MEDIAKASVATUS JA KRIITTINEN MEDIANLUKUTAITO

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi

5. MEDIAKASVATUS JA KRIITTINEN MEDIANLUKUTAITO

Johdanto

- Median murros aiheuttaa informaatiotulvaa ja mediasisältöjä voidaan myös kohdentaa uusin tavoin ja hyvin tarkasti. Lisäksi disinformaation yleistyessä kansalaisten medianlukutaito ja mediakasvatus nousevat entistä keskeisimmiksi taidoiksi.
- Suomi on kohdistanut kriittisen medianlukutaidon opetuksen erityisesti nuoriin ja lapsiin, mutta laajentaminen muihin ikäryhmiin voisi olla hedelmällistä. Internetin käyttö aloitetaan aiempaa varhaisemmin ja mobiililaitteiden yleistymisen seurauksena internetin käyttö on entistä yksityisempää. Näiden muutostrendien vuoksi lasten mediakasvatuksen rooli ja kriittisen medialukutaidon opetuksen tarve kasvaa, turvallisen median käytön varmistamiseksi.
- Median nopea murros edellyttää myös aikuisilta ja etenkin mediakasvatuksen parissa työskenteleviltä mediataitojen ylläpitoa ja kehittämistä sekä huollettavien lasten että oman median käytön kriittisyyden ja turvallisuuden edistämiseksi.
- Tyypillisiä nettiriskejä, joita voitaisiin oikein suunnatun mediakasvatuksen avulla ehkäistä ovat esimerkiksi internetissä tapahtuvat seksuaali- ja omaisuusrikokset, vihapuhe sekä nettikiusaaminen. Myös disinformaation yleistyminen ja radikalisoivan materiaalin leviäminen internetissä lisäävät mediakasvatuksen tarvetta.
- Mediakasvatuksen ja kriittisen medianlukutaidon tarvetta ja vaihtoehtoja analysoidessa on tärkeää keskittyä siihen, kenelle mediakasvatusta halutaan tarjota, kuka mediakasvatuksen tarjoaa ja mitkä ovat mediakasvatuksen painopistealueet.
- **Tulisiko mediakasvatusta ja kriittisen medialukutaidon opetusta laajentaa muihin ryhmiin ja millä tavalla? Miten medialukutaitoa voidaan yhä lisätä?**

5. MEDIAKASVATUS JA KRIITTINEN MEDIANLUKUTAITO

Sidosryhmäkuulemisten yhteenveto

- **Mediakasvatuksen lisäämistä entistä nuoremmille lapsille** ja ylläpitämistä perus- ja toisella asteella pidettiin keskeisenä ja keinona myös kotien tavoittamiseen.
- **Aikuisten ja ammattikasvattajien mediakasvatusta** korostettiin. Mediaa itse mediakasvattajana, verkkoa ja kirjastoja pidettiin mahdollisina aikuisten mediakasvatuksen keinoina.
- **Ammattikasvattajien ja kirjastohenkilökunnan täydennyskoulutus** mediakasvatuksesta nähtiin hyvänä toimenpiteenä.
- **Rahoituksen, resurssien ja ajan puute sekä yhteistyön tekemisen hankaluudet** nähtiin ongelmallisina mediakasvatuksen edistämässä.
- **Vastuullisen median hankkeet koettiin hedelmällisiksi** median roolin edistämiseksi mediakasvattajana.
- **Uudenlaisten keinojen kehittäminen tiedon faktapohjaisuuden tarkistamiseen** nähtiin keskeisenä.
- **Vihapuheen hillitsemistä pidettiin tärkeänä** ja toimenpidevaihtoehtona nostettiin esiin vihapuheen siirtäminen virallisen syytteen alaiseksi.
- **Mediakasvatus nähtiin keskeisenä pitkällä aikavälillä**, mutta mediapoliittisen ohjelman aikajänteellä sitä ei nähty kovin vaikuttavana keinona esimerkiksi disinformaation vaikutusten torjunnassa. Vaikuttavampaa voisi olla vastuullisen yksityisen median toimintaedellytysten tukeminen.

5. MEDIAKASVATUS JA KRIITTINEN MEDIANLUKUTAITO

Toimenpidevaihtoehtojen kuvaus (työpaja 1)

Tavoitteena on turvata kansalaisten mahdollisuus saada totuudenmukaista tietoa uudenaikaisessa informaatiotulvan ja mediasisältöjen kohdentamisen maailmassa lisäämällä eri ikäryhmien kriittistä medianlukutaitoa ja mediakasvatusta.

Toimenpidevaihtoehto A PIENTEN LASTEN MEDIAKASVATUKSEN KOROSTAMINEN	Toimenpidevaihtoehto B MEDIAKASVATUKSEN TARJOAMINEN MYÖS AIKUISILLE	Toimenpidevaihtoehto C MEDIALUKUTAITO VIHAPUHEEN JÄ RADIKALISAATION EHKÄISEMISEKSI	Toimenpidevaihtoehto D AMMATTIKASVATTAJIEN KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN MEDIAKASVATUKSEN NÄKÖKULMASTA	Toimenpidevaihtoehto E MEDIAN ROOLI MEDIAKASVATTAJANA
<ul style="list-style-type: none"> Tuetaan mediakasvatusta varhaiskasvatuksesta lähtien (pienien lasten internetin käytön yleistyessä). Ammatillisen kasvatuksen lisäksi huoltajien tukeminen kodin mediakasvatuksessa. 	<ul style="list-style-type: none"> Kehitetään aikuisten ja mediakasvatuksen alalla toimivien mediataitoja (haasteena aikuisten tavoittaminen). Tuodaan erityisesti uudet internetin tarjoamat mediankanavat aikuisille helpommin lähestyttäväksi. Myös mainonnan kriittinen lukutaito on tärkeää. Lisäksi mainonta tulee voida erottaa varsinaisesta sisällöstä, mikä voi olla hankalaa esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. 	<ul style="list-style-type: none"> Internetissä leviävään radikalisoivaan materiaaliin ja vihapuheeseen voidaan vaikuttaa epäsuorasti kouluttamalla kansalaisia tunnistamaan ja suhtautumaan kriittisesti tällaista materiaalia levittävien medioiden informaatioon. Valtionhallinnon selkeä kannanotto vihapuheen tuomitsemisesta. Hankitaan aiheesta lisää tutkimustietoa. Ehkäistään toimittajiin kohdistuvaa vihapuhetta ja puututaan siihen aktiivisesti. Selvitetään keinot puuttumiselle. 	<ul style="list-style-type: none"> Lisätään opettajien ja esimerkiksi kirjastopuolen työntekijöiden koulutusta aiheesta (sekä täydennys- että peruskoulutusta). Sisällytetään mediakasvatus entistä laajemmin opetusohjelmaan ja opettajien täydennyskouluttamiseen tarpeen mukaan (opettajat saattavat olla ovat esim. puutteellisesti tietoisia journalismin ja itsesääntelyn periaatteista). Pelkkä taito käyttää mediaa ei tee vielä mediakasvatustaitoa. 	<ul style="list-style-type: none"> Edistetään median roolia mediakasvattajana (voi auttaa saavuttamaan aikuiset paremmin, koska ovat median suuria kuluttajia). Pidempiaikainen läpinäkyvyys- tai sananvapaus-kampanja? Vastuullista journalismia -kampanja ja merkki hyvä esimerkki. Tämä on alan ja alan itsesääntelyn päätettävissä, johon valtio ei puutu.

5. MEDIAKASVATUS JA KRIITTINEN MEDIANLUKUTAITO

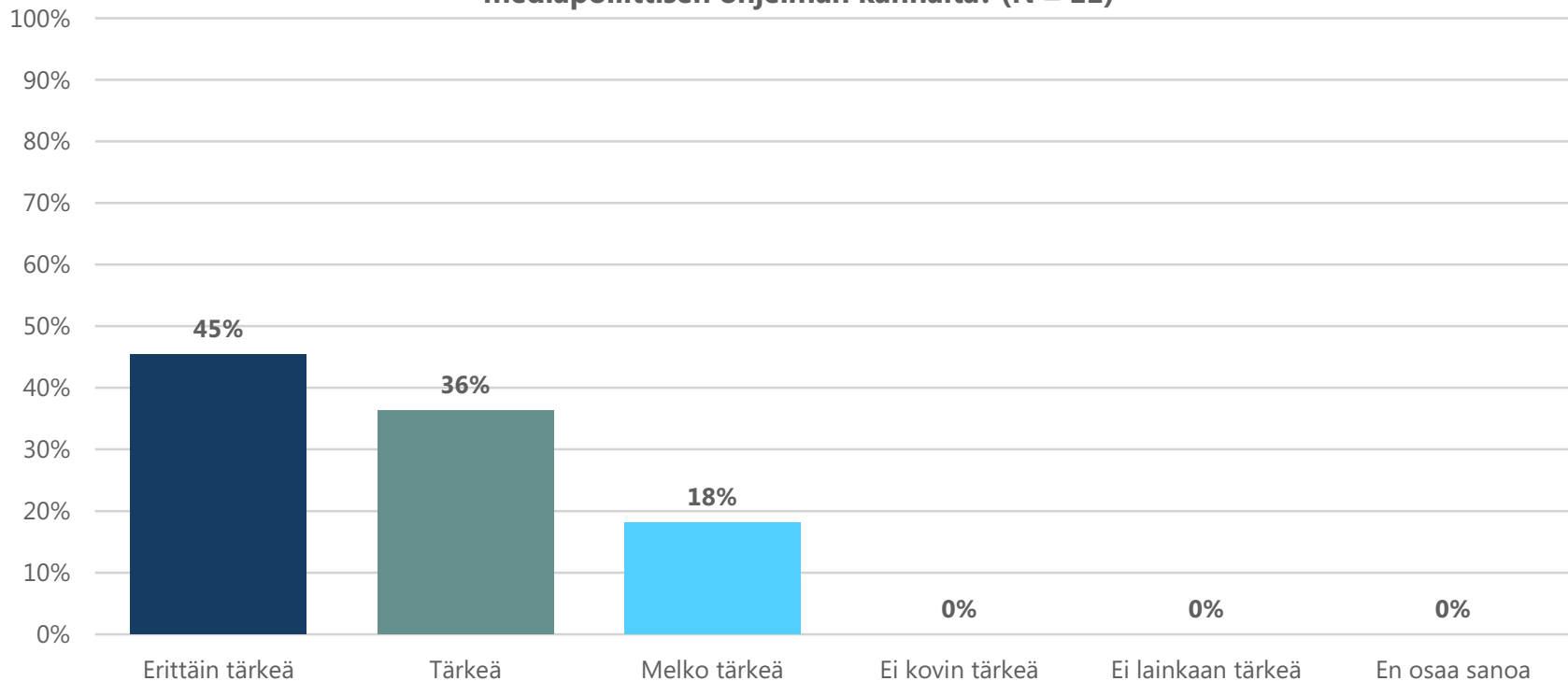
Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (työpaja 2)

Toimenpidevaihtoehto A PIENTEN LASTEN MEDIAKASVATUKSEN KOROSTAMINEN	Toimenpidevaihtoehto B MEDIAKASVATUKSEN TARJOAMINEN MYÖS AIKUISILLE	Toimenpidevaihtoehto C MEDIALUKUTAITO VIHAPUHEEN JA RADIKALISAATION EHKÄISEMISEKSI	Toimenpidevaihtoehto D AMMATTIKASVATTAJIEN KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN MEDIAKASVATUKSEN NÄKÖKULMASTA	Toimenpidevaihtoehto E MEDIAN ROOLI MEDIAKASVATTAJANA
<p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Etuna nähtiin, että lasten kautta tavoitetaan koteja yleisestikin. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rahoituksen puute. 	<p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Viranomaisnäkökulma: Tarvitaan keinoja kehittää aikuisten laadukasta ja syvällistä mediakasvatusta. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Viranomaisnäkökulma: Aikuisten tavoittamiseen tarvitaan monia eri foorumeita (esim. kirjastot, vapaan sivistystyön verkosto, asepalvelu, verkko) → Puolustusvoimat ei ole halukas ottamaan mediakasvatusta osaksi asepalvelusta. - Rahoituksen puute. - Yli 35-vuotiaiden mediataitojen heikkous. 	<p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Linkittyy laajemmin kansalaistaitoihin ja demokratiakysymyksiin, perusoikeuksiin. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Riittävän laaja-alaisen yhteistyön edistäminen. 	<p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Viranomaisnäkökulma: Opettajilla suuri tarve mediakasvatukselle ja tarve konkreettisille työkaluille. Keinona esim. täydennyskoulutus. + Aikuisten tavoittaminen kirjastojen kautta – tästä hyviä tuloksia. Myös kirjastohenkilökunnan tarpeeksi laaja koulutus. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Konkreettisten työkalujen puute - Tarve suunnitelmalliselle ja laaja-alaiselle osaamisen kehittämiselle - Millä ajalla kouluttautuminen tapahtuu? 	<p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + JSN:n vastuullisen media sertifikaatti ja muut median itsesääntelytoimet. + Vastuullisten medioiden hankkeet voivat edistää tätä, esimerkiksi Faktabaari koulujen kanssa mahdollinen. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Median faktojen tarkistaminen ulkopuolisen taholta?

5. MEDIAKASVATUS JA KRIITTINEN MEDIANLUKUTAITO

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

Kuinka tärkeä "Mediakasvatus ja kriittinen medialukutaito" -teema on mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 11)

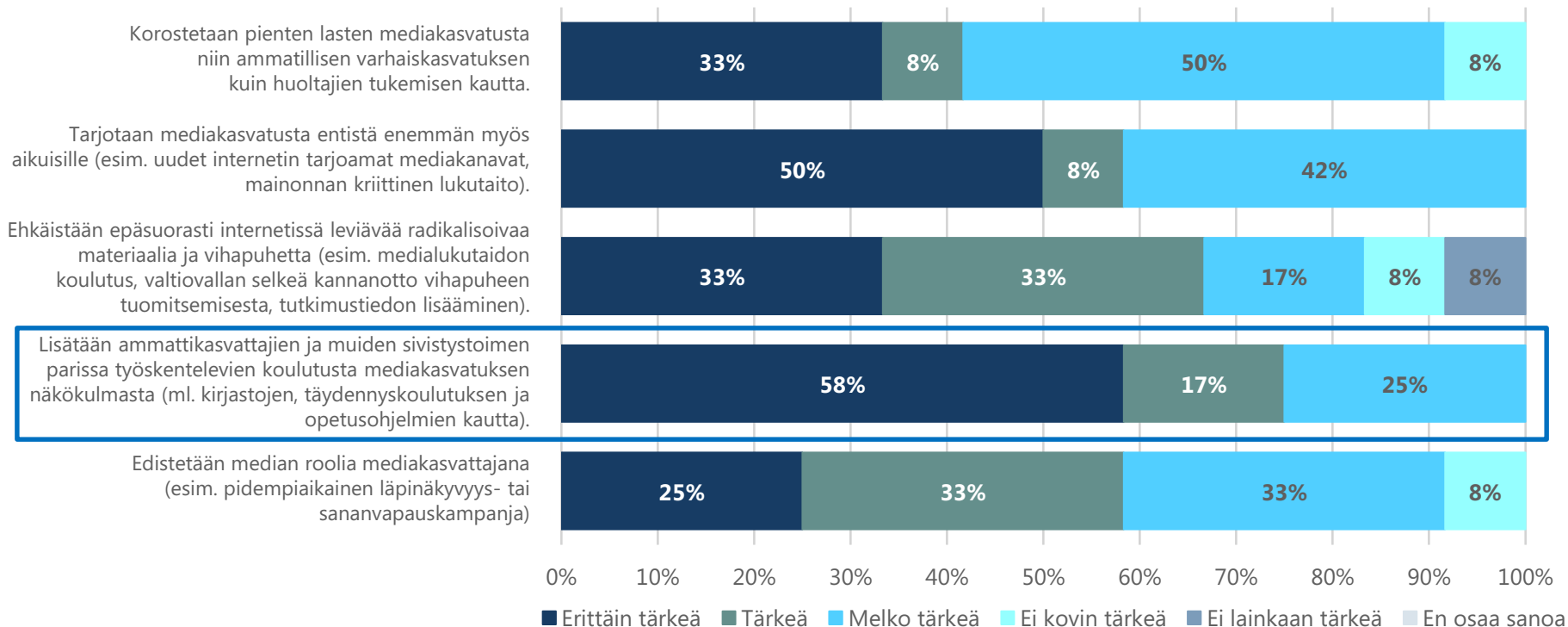

5. MEDIAKASVATUS JA KRIITTINEN MEDIANLUKUTAITO

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

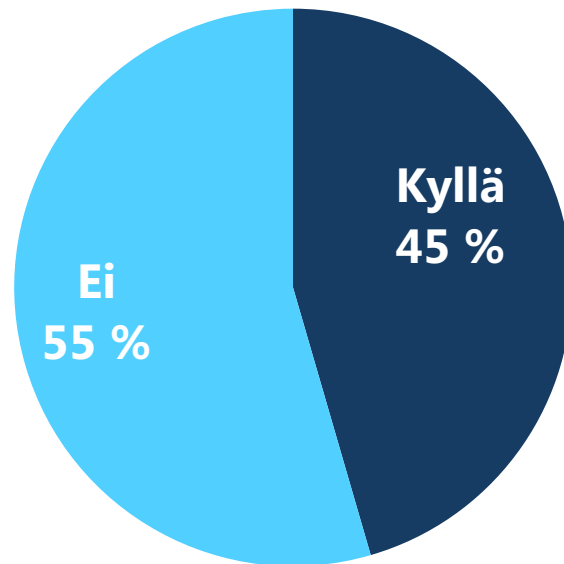
Kuinka tärkeitä/toivottavia teemaan 5 liittyvät toimenpiteet ovat mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 12)

5. MEDIAKASVATUS JA KRIITTINEN MEDIANLUKUTAITO

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

Ovatko teemaan 5 liittyvät toimenpiteet mielestäsi riittäviä? (N = 11)

5. MEDIAKASVATUS JA KRIITTINEN MEDIANLUKUTAITO

Avoimet vastaukset (kysely)

Jos vastasit "Ei", miten muuttaisit toimenpiteitä? Voit halutessasi myös lisätä uuden toimenpiteen.

Tarvitaan uudenlaisia tapoja tarjota ja vahvistaa tietolähteitä sekä faktapohjaisuutta

- Tarvitaan laajempi, systeminen muutos viestinnässä ja kommunikoinnissa, jossa ymmärretään ihmisen elämää laajasti digitaalisessa ympäristössä.
- Tämä tarkoittaa uudenlaisia tapoja tarjota ja vahvistaa tietolähteitä, joita kansalaiset kohtaavat, ja jotka yhdessä muodostavat relevantin faktapohjaisen kokemuksen elämästä (mm. median ja viranomaisten uudenlaista kohtaamista ja näkymistä yhteiskunnassa).

Vihapuhe virallisen syytteen alaiseksi

- Vihapuhetta tulisi hillitä määrittämällä se virallisen syytteen alaiseksi. Tämä antaisi nykyistä selkeämmän viestin siitä, että yhteiskunta ei salli vihapuhetta. Sananvapauteen kuuluu myös sananvastuu.

Mediakasvatus perus- ja toiselle asteelle

- Mediakasvatus sisällytettävä myös perusasteeseen ja toiseen asteeseen, toimenpidevaihtoehdossa mainitaan vain pienet lapset (varhaiskasvatus).

Mediakasvatus liian pitkän aikavälin keino

- Mediakasvatus on erittäin tärkeä alue pitkällä tähtäimellä: sivistyneet kansalaiset ovat paras ase disinformaatiota vastaan. Mediakasvatuksen aseman ja resurssien parantaminen on tärkeää eri oppiasteilla, mutta median monimuotoisuuden turvaamisessa se ei ole viiden vuoden tähtäimellä vaikuttavin keino.
- Mediapoliittisen ohjelman kannalta (jossa aikajänne on lyhyempi) tärkeää on huolehtia esimerkiksi verotuksen keinoin ammattimaisesti tuotetun, päätoimittajavastuun alla toimivan yksityisen median toimintaedellytyksistä.
- Mediakasvatus kuuluu viestinnän ja kriittisten kansalaistaitojen piiriin. Ylikontrollia tulee välttää.

6. MEDIATOIMINNAN LÄPINÄKYVYYS

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi

6. MEDIATOIMINNAN LÄPINÄKYVYYS

Johdanto

- Median liiketoiminnan läpinäkyvydessä on ajoittain puutteita: medioiden omistusrakenteet eivätkä konserniyhteydet ole loppuraportin selvityksen mukaan kovin läpinäkyviä. Ne ovat sijoitettu verkkosivuille niin, että verkkovierailijat eivät luultavasti päädy tarkastelemaan tietoja. Myöskään toimitusten eettisiä ohjeita tai käyttäytymiseen perustuvan verkkomaininnan käyttöä ei oltu yleisesti ilmoitettu verkkosivuilla.
- Liiketoiminnan läpinäkyvyyden puutteet voivat haitata kansalaisten median tulkintaa ja median kriittistä analysointikykyä. Personointimekanismeista ei välttämättä ole saatavilla ainakaan helposti ymmärrettävää tietoa. Lainsäädäntö ei aseta mediayhtiöille erityisiä vaatimuksia niiden omistajuuden läpinäkyvyyden suhteen. Mediatoiminnan läpinäkyvyyttä käsitellään tällä hetkellä EU-tasolla.
- Myös Euroopan neuvoston Steering Committee on Media and Information Society (CDMSI) on muodostanut suosituksen mediapluralismista ja mediaomistuksen läpinäkyvyydestä, Ministerikomitea hyväksyi suosituksen 7.3.2018. Suosituksen pohjalta jäsenvaltioiden tulisi toimeenpanna mediayhtiöille selkeät läpinäkyvyysveloitteet asettavaa lainsäädäntöä.
- Vastuullisuuden korostaminen voi toimia myös kotimaisen median tärkeänä kilpailukykytekijänä.
- Valtio ja viranomaiset eivät puutu alan itsesääntelyyn. Julkisen sanan neuvosto on median kustantajien ja journalistien perustama itsesääntelyelin. Se perustuu kokonaan media-alan toimijoiden vapaaehtoiseen sitoutumiseen eikä ole millään tavalla lakisääteinen. Median itsesääntelyn toimivuus on samalla tärkeä tekijä siinä, että Suomessa on laaja lehdistönvapaus ja hyvä vastustuskyky valeuutisille.
- **Miten voidaan edelleen lisätä mediatoiminnan läpinäkyvyyttä ja sitä tukevia käytäntöjä?**

6. MEDIATOIMINNAN LÄPINÄKYVYYS

Sidosryhmäkuulemisten yhteenveto

- **Periaatteellisella tasolla median omistussuhteista ilmoittamista pidettiin helppona**, mutta käytännössä kuitenkin hankalana.
- **Algoritmien avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisääminen** nähtiin tärkeänä, mutta toisaalta liiallinen läpinäkyvyys nähtiin myös uhkana ja mahdollisuutena väärinkäyttöksiin.
- **Kuluttajien ymmärryksen lisääminen algoritmipohjaisen tiedon valikoitumisesta** nähtiin keskeisenä toimenpiteenä.
- **Myös faktantarkistukseen käytettäviä resursseja ja kouluttamista** pidettiin keskeisinä ja JSN:n asema alan omana laaduntarkkailun ylläpitäjänä nähtiin tärkeänä.
- **Kotimaisten mediayhtiöiden nähtiin voivan toimia edelläkävijöinä vastuullisessa mediatoiminnassa** esim. laatujournalismin periaatteita seuraamalla, olemalla avoin käytetyistä personoinnin ja algoritmien periaatteista.
- **Personoinnin nähtiin osaltaan parantavan mediakäyttäjien palveluita** sekä sisältöjen löydettävyyttä ja saatavuutta.

6. MEDIATOIMINNAN LÄPINÄKYVYYS

Toimenpidevaihtoehtojen kuvaus (työpaja 1)

Tavoitteena on helpottaa kansalaisten median tulkintaa ja median kriittistä analysointikykyä lisäämällä mediatoiminnan läpinäkyvyyttä ja sitä tukevia käytäntöjä.

Vaihtoehto A MEDIOIDEN OMISTUSRAKENTEIDEN TARKEMPI ILMOITTAMINEN, VASTUULLISUUDEN KOROSTAMINEN	Vaihtoehto B PERSONOINNIN JA ALGORITMIPOHJAISEN VALIKOINNIN LÄPINÄKYVYDEN EDISTÄMINEN	Vaihtoehto C FAKTANTARKISTUKSEN JA YHTEISTYÖN EDISTÄMINEN
<ul style="list-style-type: none"> • Helpotetaan median omistusrakenteisiin ja konserniyhteyksiin liittyvien tietojen saantia kuluttajille. Varmistetaan tietojen kattavuus ja ajantasaisuus. Esimerkiksi Viestintävirasto pisteenä tiedonjaolle. • Korostetaan mediabrändien vastuullisuuden ja luotettavuuden merkitystä kuluttajan näkökulmasta. Miten perinteinen media voi osoittaa vastuullisuutensa digitaalisessa maailmassa. • Media-ala voi omalla toiminnallaan avata uutisten takana olevia prosesseja ja lisätä tätä kautta läpinäkyvyyttä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Edistetään mediasisällön personoinnin ja algoritmipohjaisen valikoinnin läpinäkyvyyttä. Ajetaan asiaa erityisesti EU-tasolla. • Lisätään keinoja, joiden avulla kansalainen voi tietää, miten tieto hänelle valikoituu. On tärkeää kommunikoida näistä monimutkaisista asioista ymmärrettävästi. Aloitetaan keskustelu ja otetaan mukaan mm. mediakasvatusohjelmiin. • Pyritään avaamaan algoritmeja kuluttajalle ymmärrettävästi myös perinteisten kotimaisten media-alan toimijoiden osalta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Faktantarkistuksen käytettävien resurssien lisääminen ja mahdollinen rahoittaminen. • Kehitetään faktantarkistustoiminnasta jatkuvaa ja standardoitua (<i>international fact-checking network</i>), joka mahdollistaisi paremman yhteistyön myös alustatoimijoiden kanssa. • Lisätään itse faktantarkistusprosessin läpinäkyvyyttä (vrt. kansainväliset standardit). • Tuetaan ja koulutetaan media-alaa faktantarkistuksen taidoissa. Faktantarkistus ja sen kouluttaminen edellyttävät taloudellisia resursseja (tällä hetkellä hankalaa liiketoiminnan kannattavuuden kannalta).

6. MEDIATOIMINNAN LÄPINÄKYVYYS

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (työpaja 2)

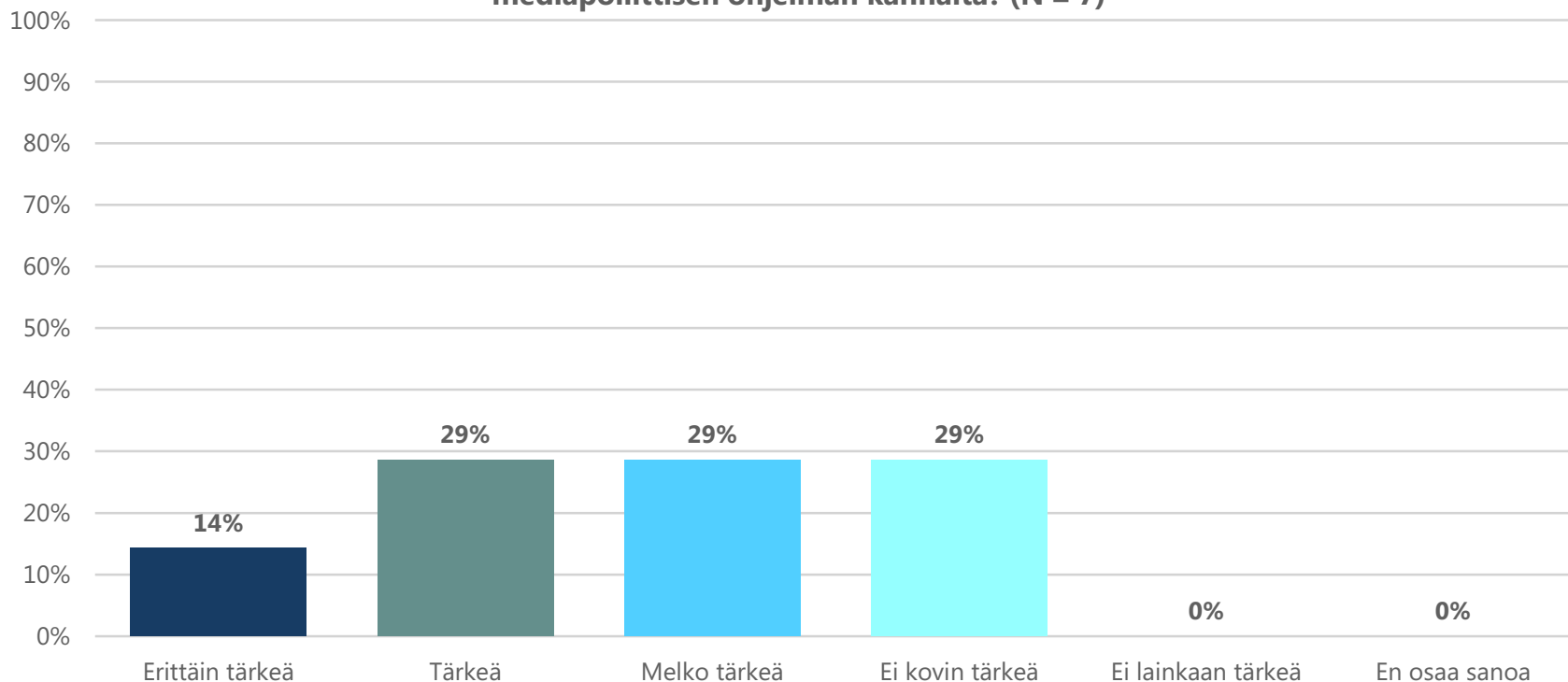
Vaihtoehto A MEDIOIDEN OMISTUSRAKENTEIDEN TARKEMPI ILMOITTAMINEN, VASTUULLISUUDEN KOROSTAMINEN	Vaihtoehto B PERSONOINNIN JA ALGORITMIPOHJAISEN VALIKOINNIN LÄPINÄKYVYYDEN EDISTÄMINEN	Vaihtoehto C FAKTANTARKISTUKSEN JA YHTEISTYÖN EDISTÄMINEN
<ul style="list-style-type: none"> + Hyvä: + Periaatteessa ilmoittaminen ei ole ongelma. + Raja uutisten ja toimittajien mielipiteiden välillä on hämärtynyt, myös tässä mielessä vastuullisuuden korostaminen on keskeistä. - Ongelmia: - Ilmoittaminen ei välttämättä käytännössä ole toteutunut tai tullut tehdyksi. - Median itsesääntelyn resurssien varmistaminen. 	<ul style="list-style-type: none"> + Hyvä: + Alustojen osalta erityisen tärkeää edistää algoritmien läpinäkyvyyttä. + JSN: Perinteisen median osalta läpinäkyvyyden edistäminen (ml. algoritmit) itsesääntelyn kautta. + Mikä vastuu on kv-alustoilla ja mikä perinteisillä tiedotusvälineillä? - Ongelmia: - Yritysnäkökulma: Jos algoritmit ovat liian avoimia, niitä voidaan käyttää väärin. Algoritmit eivät "ymmärrä", mikä on laatumediaa ja mikä ei. Täydellinen avoimuus ei ole käytännössä mahdollista. - Erottelu alustojen ja perinteisen median välillä: pitää erotella sääntelyn taso toiminnan tarkoituksen mukaan. - Tutkimustiedon vähäisyys ongelma (erit. eurooppalaisen tutkimustiedon vähäisyys). 	<ul style="list-style-type: none"> + Hyvä: + EU-tason toimet kannatettavia (verkon fasilointi) - Ongelmia: - Yritysnäkökulma: Suomi yksi harvoista EU-jäsenmaista, jolla ei ole kv-standardit täyttävää faktantarkistuspalvelua. - Rahoituksen puuttuminen. Rahoitusta voisi koittaa hankkia tutkimuspuolen kautta, mukaan myös mediatuloja ja tätä kautta yhteistyöverkosto. - Tutkimustiedon vähäisyys.

6. MEDIATOIMINNAN LÄPINÄKYVYYS

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

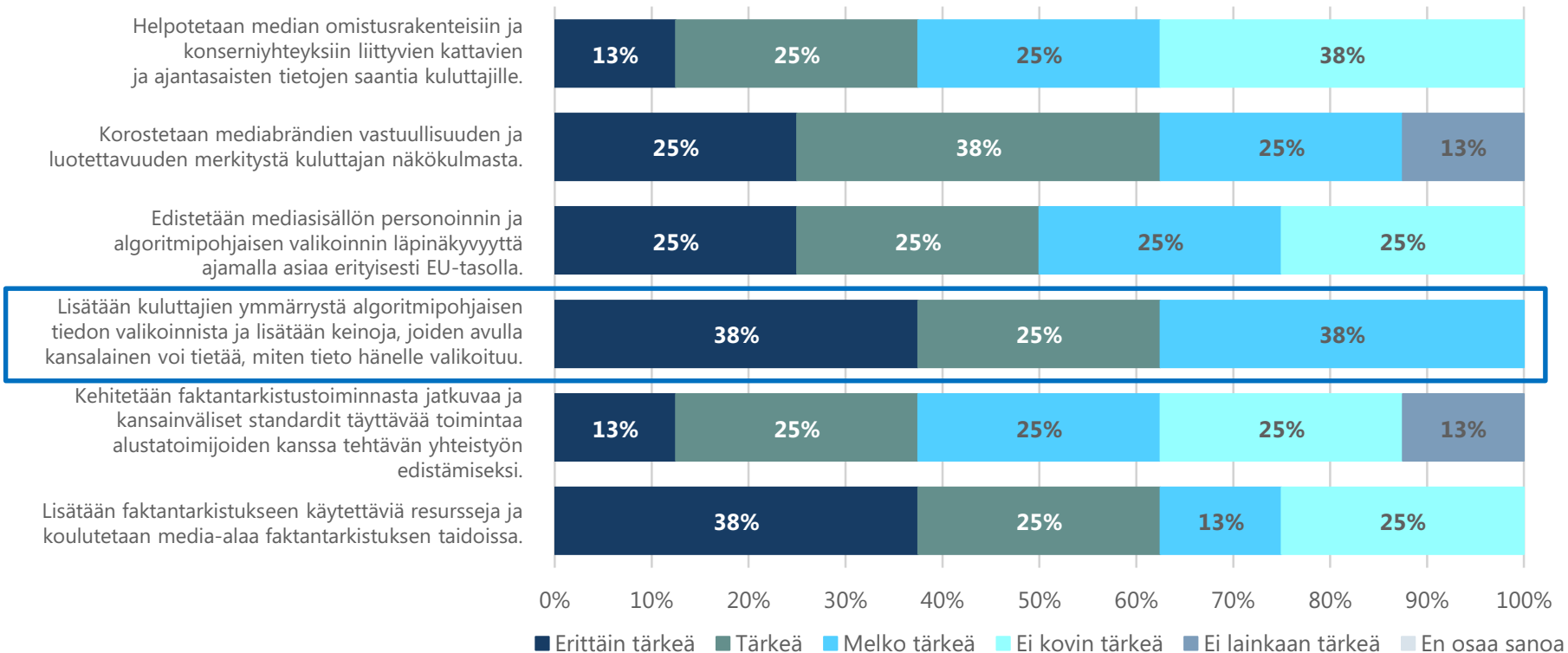
Kuinka tärkeä "Mediatoiminnan läpinäkyvyys" -teema on mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 7)

6. MEDIATOIMINNAN LÄPINÄKYVYYS

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

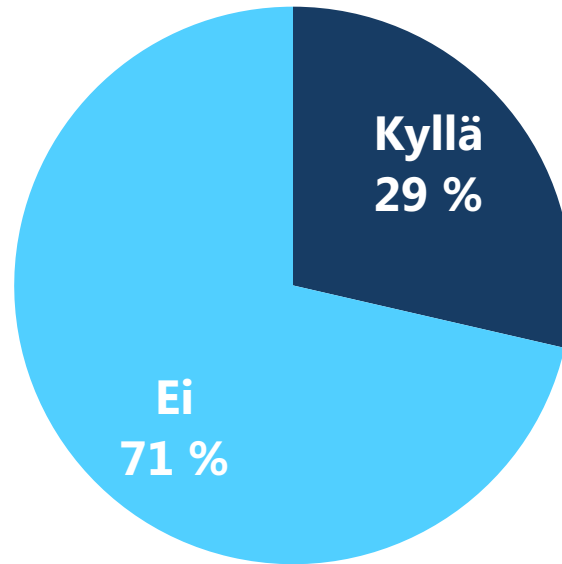
Kuinka tärkeitä/toivottavia teemaan 6 liittyvät toimenpiteet ovat mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 8)

6. MEDIATOIMINNAN LÄPINÄKYVYYS

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

Ovatko teemaan 6 liittyvät toimenpiteet mielestäsi riittäviä? (N = 7)

6. MEDIATOIMINNAN LÄPINÄKYVYYS

Avoimet vastaukset (kysely)

Jos vastasit "Ei", miten muuttaisit toimenpiteitä? Voit halutessasi myös lisätä uuden toimenpiteen.

Algoritmien läpinäkyvyys keskeistä sosiaalisen median alustoilla

- Algoritmien läpinäkyvyyden lisääminen on tärkeää erityisesti sisältöjä välittävien verkkoalustojen, kuten hakukoneiden ja sosiaalisen median palvelujen osalta.
- Valtion tulisi alustatalouden tukemisen sijasta tukea yksittäisen kansalaisen hyvinvointia. Vastuullisuus ja luottamusksymykset edistävät kauppa-arvoa, eivät kansalaisoikeuksia; markkinoiden tulisi antaa hoitaa brändipaineet.

Toimituksissa tapahtuvaa faktantarkistusta tulee korostaa ja tukea

- Faktantarkistuksessa ensisijaisena lähtökohtana ovat toimitusten ja toimittajien omat käytännöt, joiden tulee varmistaa faktojen paikkansapitävyys kaikessa journalistisessa työssä ennen julkaisemista.
- Tärkein faktantarkistus tehdään toimituksissa ja sitä työtä tulee tukea.
- Vastuullisella medialla on toimintatavat myös mahdollisten virheiden korjaamiseksi avoimesti ja asianmukaisesti. Media pitää yllä omaa laaduntarkkailua itsesäätelyelimen eli JSN:n. Alan yhteiset Journalistin ohjeet, Ylen ohjelmatoiminnan säännöstö ja muut vastaavat toimintaperiaatteet sisältävät faktojen tarkistuksen.
- Faktantarkistuksessa oleellista on riippumattomuus.

Kotimaiset mediayhtiöt edelläkävijöinä toimintatapojen avoimuudessa

- Median omistuksen kertominen ei ole Suomessa ongelma.
- Sananvapauslain ehtoihin ja JSN:n toimintaan sitoutuneiden mediayhtiöiden merkitystä luotettavan tiedonvälityksen kannalta tulee korostaa ja lisätä vastuullisen median brändin näkyvyyttä eri keinoin
- Kotimaiset mediayhtiöt voivat toimia edelläkävijöinä personointiin, käyttäjädataan ja algoritmien periaatteisiin liittyvien toimintatapojen avoimuudessa ja läpinäkyvydessä.
- Personointi mahdollistaa mediankäyttäjien paremman palvelun ja parantaa kotimaisten sisältöjen löydettävyyttä valtavasta globaalista tarjonnasta. Esimerkiksi Ylen Uutisvahti ja Yle Tunnus noudattavat periaatteita julkisen palvelun tehtävään ja arvoihin sopivalla tavalla. Mediankäytön muutoksessa tämä keinovalikoima on välttämätön, jotta esimerkiksi julkisen palvelun sisältöjä voidaan tuoda tasapuolisesti kaikkien käyttäjien saataville.

7. VAIKUTTAMINEN EU- JA KV-YHTEISTYÖHÖN

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi

7. VAIKUTTAMINEN EU- JA KV-YHTEISTYÖHÖN

Johdanto

- Laittomat sisällöt ja disinformaatio, kansainvälisten teknologiayritysten sääntely. Globaalin kilpailun ja alustojen vastuuseen liittyviä kysymyksiä ei voida lähtökohtaisesti ratkaista kansallisella tasolla. Tämän vuoksi osana mediapoliittista ohjelmaa tulisi miettiä suuntaviivoja vaikuttamiselle EU- ja kansainväliseen yhteistyöhön mediapolitiikan saralla. Suomi toimii myös 2019 EU-puheenjohtajamaana.
- Unionissa digitaalisten sisämarkkinoiden strategian osana ollut monia alustoihin liittyviä aloitteita. Usein kohteena GAFA, eli Google, Apple, Facebook ja Amazon.
- Suomen yleislinjana ollut digitaalisten sisämarkkinoiden strategian osalta: Kehittymässä oleva markkina, jolle tulee vielä paljon uusia palveluita ja innovaatioita. Sääntelyä ei tulisi lisätä, eikä vanhaa/perinteistä sääntelyä tulisi ulottaa uuteen toimintaan ja näin vaikeuttaa uusien palveluiden kehittämistä.
- Tasapuolinen kilpailuympäristö purkamalla sääntelyä perinteisiltä toimijoilta.
- Ongelmiin puututtava ensisijaisesti muilla keinoilla kuin uudella spesifillä alustasääntelyllä (itsesääntely, kilpailutoimet, kv. yhteistyö jne...).
- **Millaisia linjoja tulisi media-alan ja mediatoiminnan näkökulmasta ajaa tulevaisuudessa todennäköisesti yhä enemmän EU-tasollakin esillä olevien alusta- ja kansainvälisen kilpailun kysymysten osalta? Miten alustat voidaan määritellä ja mikä on alustojen vastuu?**

7. VAIKUTTAMINEN EU- JA KV-YHTEISTYÖHÖN

Sidosryhmäkuulemisten yhteenveto

- **Sisältöjen moniäänisyyden ja monipuolisuuden korostamista EU:ssa sekä sisällöntuottajien ansaintalogiikan turvaamista** välittäjinä toimiviin alustoihin nähden pidettiin erittäin tärkeänä.
- Keskeistä on epäreilun kilpailutilanteen tasoittaminen (esim. verotuksesta johtuva epätasapaino) ja **yhdennukainen sääntely niin kotimaisille kun kansainvälisillekin alustatalous- ja mediayhtiöille** (ottaen huomioon media-alan kansalliset ja kulttuuriset erityispiirteet).
- **Sääntelyä tulisi tasapainottaa** niin, ettei se kuitenkaan estä innovointia ja kehitystä. Uusien innovatiivisten toimijoiden/mediatalojen mahdollisuudet luoda ja tarjota sisältöä tulisi varmistaa.
- Kuulemisissa korostui kuitenkin myös **sääntelyn tarve** yhteiskunnan kehityksen ohjaamisessa sekä tiedon saavutettavuuden ja esteettömyyden turvaamisessa. Sen purkamisen ei tulisi olla arvo itsessään.
- Sääntelyn kehittämiseksi tarvitaan **lisää ymmärrystä media-alustoista käsitteenä sekä niiden erilaisista toimintamalleista**. Kaikkia alustoja ei voida säännellä samalla tavalla. Toisaalta taas nähtiin, että sääntelyn tulisi olla mahdollisimman neutraalia eri teknologioiden ja kanavien välillä.
- **EU:n digiveroesitystä** pidettiin tärkeänä, mutta kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi sen piiristä tulisi kuitenkin sulkea pois yhteisövero ja maksavat mediayritykset.
- Kuulemisissa korostui **toimiva EU:n laajuinen tekijänoikeusjärjestelmä myös digitaalisilla sisämarkkinoilla**. Teosten tekijöille ja oikeudenhaltijoille maksettavat korvaukset sisältöjen käytöstä mahdollistavat luovan työn toimeentulon sekä uusien teoksien luomisen. Tekijänoikeuslain sopimuslisenssijärjestelmää tulee päivittää ja kehittää digitaalisten käyttötarpeiden muuttuessa.

7. VAIKUTTAMINEN EU- JA KV-YHTEISTYÖHÖN

Toimenpidevaihtoehtojen kuvaus (työpaja 1)

Tavoitteena on säilyttää nykyisten, kotimaisten mediatoimijoiden olemassaolon edellytykset yhdenmukaistamalla globaaliin kilpailuun ja alustojen vastuuseen liittyvää sääntelyä ja varmistamalla tasapuolinen kilpailuympäristö kaikille toimijoille.

Toimenpidevaihtoehto A SÄÄNTELYN PURKU	Toimenpidevaihtoehto B PELIKENTÄN AKTIIVINEN TASOITTAMINEN ERITYISLAINSÄÄDÄNNÖLLÄ	Toimenpidevaihtoehto C KILPAILULAINSÄÄDÄNNÖN JA DATAN HALLINNAN KOROSTAMINEN	Toimenpidevaihtoehto D SISÄLLÖNTUOTTAJIEN ANSAIN- LOGIIKAN TURVAAMINEN
<ul style="list-style-type: none"> • Pyritään vaikuttamaan siihen, että perinteisten mediatoimijoiden sääntelyä puretaan. • Ei uutta sääntelyä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ajetaan linjaa, jonka mukaisesti kannatetaan mahdollisia, erityisesti alustoihin ja tulonjakoon liittyviä erityiskeinoja ja erityistä lainsäädäntöä. • Alustapalveluiden sääntely samalle tasolle kuin muiden toimijoiden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ajetaan Unionissa linjaa, joka korostaa relevanttien markkinoiden määrittelyä sekä kilpailutoimia ensisijaisena keinona puuttua alustojen toimintaan ja määrääviin markkina-asemiin. • Korostetaan datamarkkinoilla mahdollisuutta käyttää omaa dataa sekä siirtää sitä (EU:n tietosuojaa-asetus GDPR tuo lisää mahdollisuuksia oman datan käyttöön ja saantiin). • Viedään suomalaista MyData -konseptia (jossa ihminen voi itse hallita omaa dataansa), eteenpäin ja esitellään se EU-tasolla. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekijänoikeudet digitaalisilla sisämarkkinoilla → vanhentuneen lainsäädännön korjaaminen • Korostetaan sisältöjen moniäänisyyttä ja monipuolisuutta EU:ssa. • Pyritään turvaamaan sisällöntuottajien asianmukaiset korvaukset (esim. DSM-direktiivi) välittäjinä toimiviin alustoihin nähden. (Mihin arvo sisällöntuotannossa menee ja miten sisällöntuottajien ansaintalogiikka turvataan jatkossa?)

7. VAIKUTTAMINEN EU- JA KV-YHTEISTYÖHÖN

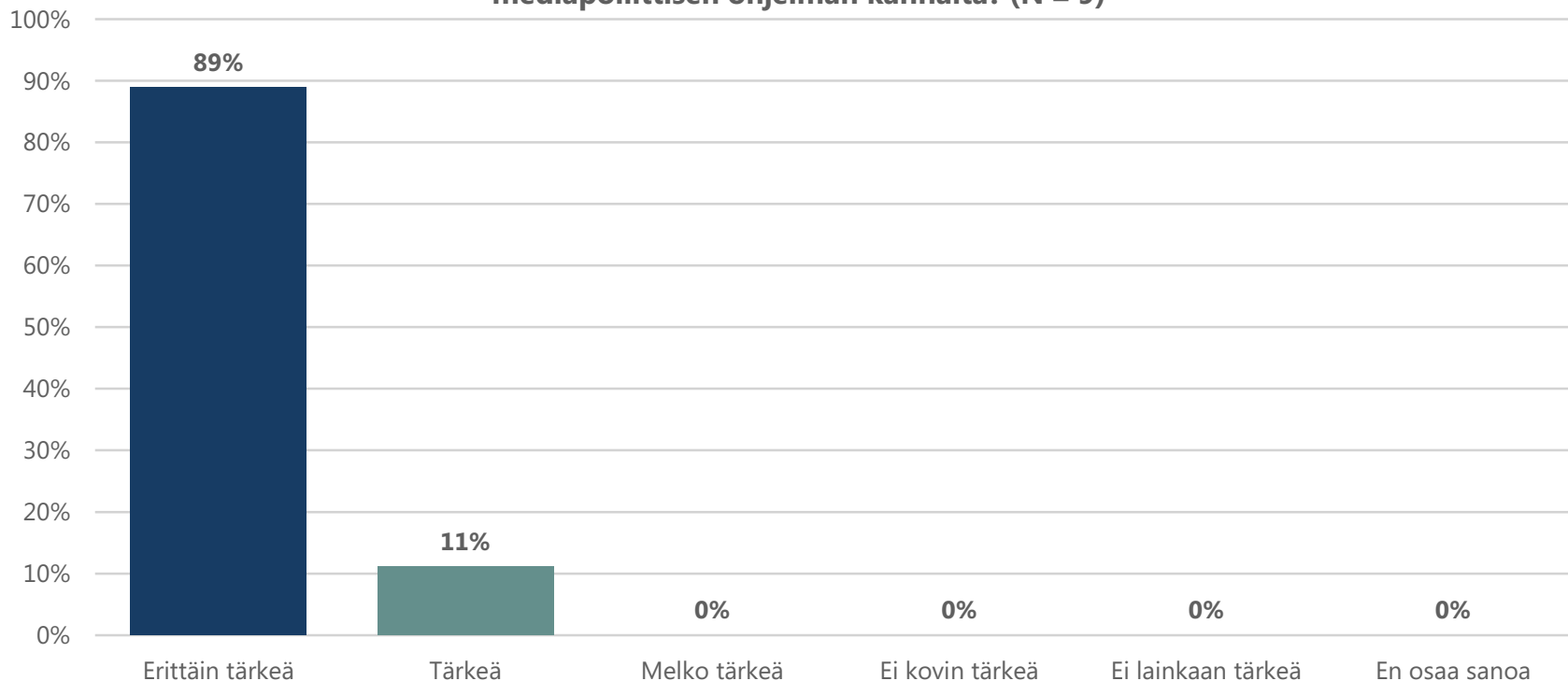
Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (työpaja 2)

Toimenpidevaihtoehto A SÄÄNTELYN PURKU	Toimenpidevaihtoehto B PELIKENTÄN AKTIIVINEN TASOITTAMINEN ERITYISLAINSÄÄDÄNNÖLLÄ	Toimenpidevaihtoehto C KILPAILULAINSÄÄDÄNNÖN JA DATAN HALLINNAN KOROSTAMINEN	Toimenpidevaihtoehto D SISÄLLÖNTUOTTAJIA ANSAINTALOGIIKAN TURVAAMINEN
<p>Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Turhaa sääntelyä pois olemassa olevilta toimijoilta. + Sääntelyn järkiperaistaminen. + Mahdollisimman kevyt sääntely on hyvä lähtökohhta. + Sääntelyllä voidaan edistää digitaalisen median kasvua. Toisaalta vaatisi paljon myös olemassa olevan sääntelyn purkua. + Puretaan sitä sääntelyä, mikä estää innovointia ja kehitystä → Sääntelyn pitäisi kannustaa investoimaan. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sääntelyä tarvitaan ohjaamaan yhteiskunnan kehitystä. Sääntelyn purkamisen ei pidä olla arvo itsessään. Kaikki sääntely ei ole pahasta. - Sääntely mahdollistaa kilpailuasetelman. - Sääntely ei voi olla liian raskasta. Pitää kuitenkin huolehtia, että pelisäännöt ovat samat kaikille toimijoille (esim. kansainvälisille ja kotimaisille toimijoille). Sääntely tulee tasapainottaa enemmän kuin purkaa. Pitäkö erilaista toimintaa säännellä samalla tavalla? - Suomen sääntelyä ei pitäisi mennä EU-sääntelyyn yli. Hyödynnettään kansallista liikkumavaraa eikä tehdä "Suomi-lisiä". - EU-sääntelyn sirpaloituminen on ongelma. Sääntelyssä pitäisi keskittyä periaatteisiin. - Media-alan erityispiirteet (kansallisuus ja kulttuuri) pitää ottaa huomioon - ikään kuin kansallisten toimijoiden suojeleminen - suomalaisten mediatoimijoiden elinkelpoisuuden varmistaminen. Kotimaisten toimijoiden suojeleminen on kuitenkin riski: kansainväliseltä kilpailulta ei pysty täysin suojaautumaan, suojeleminen ei välttämättä takaa toimialan selviytymistä. - Itsesääntelyn pitää tapahtua alan sisällä. Ei kuitenkaan lainsäädännön vaihtoehto. - Kansalaisten mahdollisuus luoda sisältöä pitää ottaa huomioon mm. some-kanavissa. Lainsäädännössä oltava huolellinen laajan sananvapauden säilyttämiseksi. - Edellisellä kerralla esitetyt toimenpidevaihtoehdot tarvitsevat vielä jaloitusta. - Sääntelyssä ja sen purkamisessa pitäisi pyrkiä neutraliteettiin eri teknologioiden välillä - esim. alkoholin mainostaminen säänneltyä TV:ssä ja radiossa, mutta ei netissä. - Sääntelyä tarvitaan turvaamaan ihmisten pääsy tietoon. Tiedon saavutettavuus on osa demokratiaa. Sääntely on erityisen tärkeää saavutettavuuden ja esteettömyyden kannalta. 	<p>Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Isot yritykset (mm. Google, Youtube) ovat kehittäneet saavutettavuutta ja esteettömyyttä (tekstitys, äänipalvelut - tosin toistaiseksi saatavilla vain englanniksi). Teknologia kuitenkin paranee huimaa vauhtia ja ratkaisuja on odotettavissa lähivuosina. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erityislainsäädäntö on dynaamiselle alalle huono asia. - Alustojen eri toimintamalleja ei olla otettu tarpeeksi huomioon - alustat hyvin erilaisia - ei voida säännellä samalla tavalla. Pitää selvittää yhteisymmärrystä siitä, mikä on internet ja mitä alustat oikeasti ovat. - Pitää selvittää, mitä tarkoittaa media-alustan nykypäivänä → Esim. suorat nettilähetykset valtionhallinnon toimesta - media-alustan sääntelyn piirissä vai ei? - Epäreilun kilpailutilanteen (esim. verotuksesta johtuva) tasoittaminen - kv-yritykset vs. kansalliset. - Eri markkinoiden syntyminen välttäminen eri toimijoiden välille. - Huolena on, että EU:n suuret valtiot toimivat kahdenkeskisesti isojen kv-yritysten kanssa - Suomen oltava mukana muiden pienempien maiden kanssa. 	<p>Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Kilpailulainsäädäntö on erityisen tarpeellista. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toimijat helposti piiloutuvat kilpailulainsäädännön taakse - läpinäkyvyyden puute. - Uusia toimijoita ei saa päästää palkkähästä vain sen vuoksi, että ne ovat isompia. Esim. Netflix maksaa sisällöstään (lisenssi) vähemmän kuin vastaavat suomalaiset toimijat (esim. Mtv3 Katsomo). - Digi-ALV tärkeä saada läpi EU:ssa. 	<p>Hyvä:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Erilaisten mediatalojen mahdollisuus saada sisältönsä ulos on epätasa-arvoinen. Pitää varmistaa uusien innovatiivisten toimijoiden mahdollisuus päästä mukaan toimintakentälle. + Lainsäädäntö on myös osaltaan tasapuolisen kilpailuaseman turvaamista. + Pienien ja suurien toimijoiden välillä valtavat erot. Pitää olla oikeus neuvotella - oikeus saada korvausta - pitää perustua periaatteisiin. + Neuvotteluista normaalkäytäntö oikeusprosessien välttämiseksi. + Tekijänoikeussuojan periaate on, että suojetaan investointi. Jos käyttää toisen toimijan investointia sisällöntuotannossaan, niin pitää neuvotella korvauksesta. + Tekijänoikeuksista puhuttaessa on varmistettava, että niitä koskeva lainsäädäntö toimii myös tulevaisuudessa - jatkuvasti muuttuva toimintakenttä. Lainsäädäntöä ei kannata tehdä nykytilanteen mukaan, vaan huomioida tulevaisuudessa tapahtuvat isot muutokset. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tekijänoikeuslainsäädännöllä ei voida kuitenkaan suoraan vaikuttaa neuvotteluasemiin → erilliset kokonaisuudet. - Tekijänoikeuslainsäädännön ongelmana hyvin pirstaloitunut lainsäädäntökokonaisuus. - Äärimmäisen vahva tekijänoikeussuoja estää uuden luomista (toisaalta tekijöiden suojusta huolehdittava). - Nettimaailmassa sääntely voi vähentää saavutettavuutta ja vaikeuttaa pienten toimijoiden toimijaa - mm. tekijänoikeuslainsäädäntö.

7. VAIKUTTAMINEN EU- JA KV-YHTEISTYÖHÖN

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

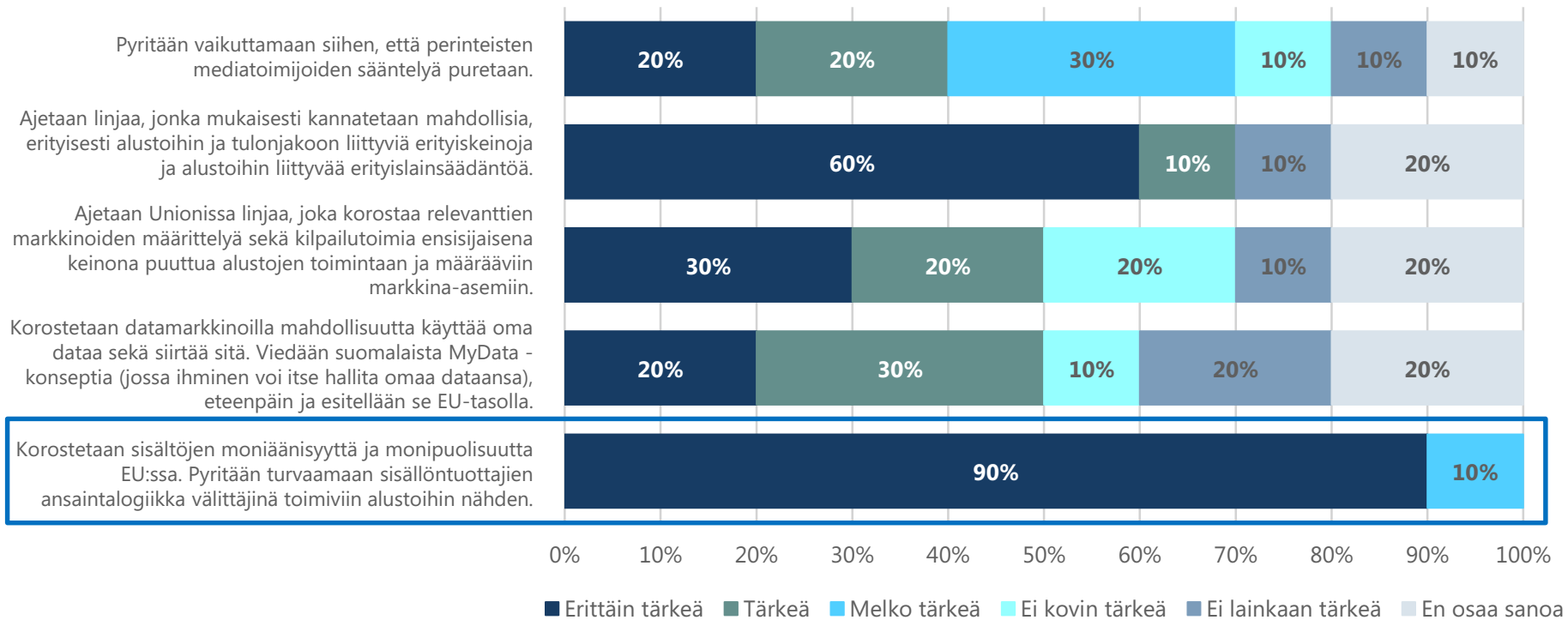
Kuinka tärkeä "Vaikuttaminen EU- ja kv-yhteistyöhön mediapolitiikassa" -teema on mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 9)

7. VAIKUTTAMINEN EU- JA KV-YHTEISTYÖHÖN

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

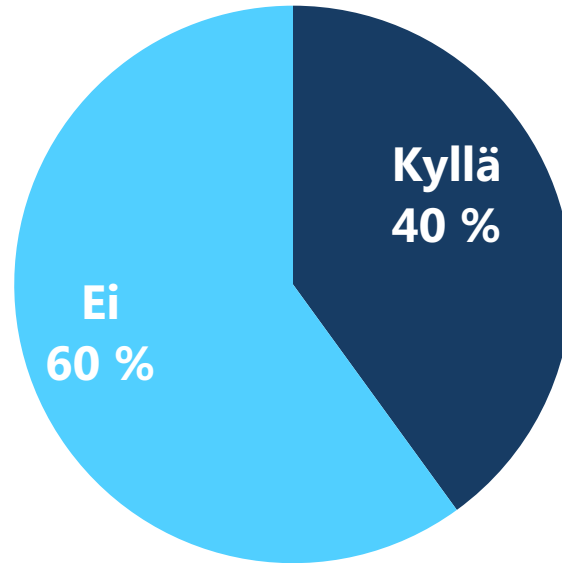
Kuinka tärkeitä/toivottavia teemaan 7 liittyvät toimenpiteet ovat mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 10)

7. VAIKUTTAMINEN EU- JA KV-YHTEISTYÖHÖN

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

Ovatko teemaan 7 liittyvät toimenpiteet mielestäsi riittäviä? (N = 10)

7. VAIKUTTAMINEN EU- JA KV-YHTEISTYÖHÖN

Avoimet vastaukset (kysely)

Jos vastasit "Ei", miten muuttaisit toimenpiteitä? Voit halutessasi myös lisätä uuden toimenpiteen.

Alustatalous- ja mediayhtiöille yhdenmukaista sääntelyä

- Erityislainsäädäntö tarpeen, jos sillä voidaan saada alustayhtiöt normaalin tasapuolisen lainsäädännön piiriin (kuten maksamaan yhteisöveroja tuloksestaan). Reilu kilpailuympäristö on tärkeä osa mediapolitiikkaa ja viestinnän moniarvoisuuden turvaamista.
- EU:n digiveroesityksellä on hyvä tavoite, mutta kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi sen piiristä pitää sulkea pois mediayritykset (maksavat jo yhteisöveronsa normaalisti).
- EU- ja kansainväliseen yhteistyöhön tulisi vaikuttaa erityisesti julkaisujen alennetun arvonlisäveron suhteen. Sisältöjen monimuotoisuutta tukee parhaiten sisällön tuottajiin ja sisällöistä maksaviin kuluttajiin kohdistuvan verorasituksen keventäminen.

Toimiva EU:n laajuinen tekijänoikeusjärjestelmä myös digitaalisilla markkinoilla

- Sisällöntuottajien ansaintalogiikan turvaaminen digitaalisilla sisämarkkinoilla on erittäin tärkeää. Digitalisaatio on saanut aikaan muutoksen, joka koskettaa aineistojen käyttäjien lisäksi vahvasti myös luovan työn aloja ja yksittäisiä tekijöitä. Teosten tekijöille ja oikeudenhaltijoille, kuten kustantajille, kuuluu korvaukset siitä, että heidän luomiaan ja investoimiaan sisältöjä käytetään.
- Tekijänoikeuksista sopimista tukee Suomessa ja muissa Pohjoismaissa laajennettu sopimuslisenssijärjestelmä, jonka toimivuutta on jatkuvasti ylläpidettävä ja parannettava.
- Digitaalisten käyttötarpeiden muuttuessa lupajärjestelmää on päivitettävä ja kehitettävä. EU-tasolla on tunnistettava sopimuslisenssin mahdollisuudet ja turvattava tällaiset kansalliset järjestelyt myös digitaalisilla sisämarkkinoilla.

EU:n laajuinen yleisradiotoiminta

- EU:n laajuisen yleisradiotoiminnan aktivoimista tulee edistää EU:n presidenttikauden aikana. EU:lla ei ole yhteistä julkista piiriä ja se näkyy demokratia- ja luottamuspulana. Äänestäjillä pitää olla mahdollisuus seurata koko EU-alueen yhteistä julkisuutta, jossa kansalaisyhteisö, lainsäätäjät ja yritykset neuvottelevat yhteisen tulevaisuuden ehdoista.

MyData –konseptin merkitys marginaalinen

- MyData -konsepti on edistysellinen suomalainen innovaatio, joka toivottavasti menestyy EU-tasollakin, mutta sen merkitys mediapolitiikan kannalta on varsin marginaalinen.

Vaihtoehtojen priorisointi ongelmallista

- Esitetyt toimenpidevaihtoehdot ovat perustellusti arvioitavissa vain konkreettisten nimettyjen sääntelykysymysten ym. politiikkatoimien suhteen. Yleisellä tasolla kaikkia toimenpidevaihtoehtoja tarvittaneen kansallisessa keinovalikoimassa joissakin kysymyksissä, mutta mikään vaihtoehto ei ole kaikkiin kysymyksiin kelpaava yleispätevä ratkaisu. Vaihtoehtojen asettaminen keskinäiseen paremmuusjärjestykseen on perustellusti mahdollista vain, kun vaihtoehtoja arvioidaan konkreettisten nimettyjen sääntelykysymyksiä yms. politiikkatoimien suhteen.

8. VALMISTELUN KOKONAISVALTAISUUS JA OSALLISTAMINEN

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi

8. VALMISTELUN KOKONAISVALTAISUUS JA OSALLISTAMINEN

Johdanto

- Mediapolitiikan valmistelu on hajanaista eikä kokonaiskuvaa ole hallittu. Eri ministeriöiden ja virastojen välinen koordinaatio ei ole riittävää media-alan tai median tutkimuksen näkökulmasta ja päätösten taustatieto on ajoittain perusteltu liian kapeasti. Esimerkiksi media-alan keskeisiä käsitteitä on määritelty eri yhteyksissä eri tavoin.
- Mediapolitiikan valmistelun kokonaisvaltaistamisen tarkoituksena on lisätä päätösten perusteltavuutta.
- Tämän lisäksi kansalaisten ja myös media-alan tutkijoiden osallistamisessa on heikkouksia. Hyvin resursoidut sidosryhmät kykenevät vaikuttamaan mediapolitiikkaan, mutta tavallisten kansalaisten, heikommin resursoitujen kansalaisjärjestöjen sekä sidosryhmien ulkopuolisten asiantuntijoiden ja tutkijoiden vaikutusmahdollisuudet ovat hyvin rajalliset. Myös lakiehdotusten vaikutukset kansalaisiin tulisi selvittää aiempaa systemaattisemmin.
- OECD on vertaillut kuulemista säädösvalmistelussa: kuuleminen toteutuu Suomessa hieman OECD-maiden keskiarvoa paremmin, mutta Suomi jää selkeästi kärkimaista. Säädös-valmistelun vaikutusten arvioinnin osalta Suomi sijoittuu puolestaan selkeästi OECD-maiden keskiarvon alapuolelle. (Oikeusministeriö 2017)
- **Miten voidaan parantaa mediapolitiikan valmistelua ja yhteistyötä eri viranomaisten ja alojen kesken? Miten kansalais- sekä tutkimuspuolta saadaan enemmän osallistettua?**

8. VALMISTELUN KOKONAISVALTAISUUS JA OSALLISTAMINEN

Sidosryhmäkuulemisten yhteenveto

- **Poikkihallinnollisen yhteistyön kehittäminen** nähtiin kuulemisissa erittäin tärkeänä (esim. verkostotyyppinen media-alan toimijoiden ryhmä). Sidosryhmäyhteistyölle ja toimijat tasapuolisesti huomioivalle verkostotoiminnalle koettiin yleisestikin olevan kysyntää.
- Pistemäisestä politiikasta tulisi siirtyä **valmistelun jatkuvuuteen ja kokonaisvaltaiseen mediapolitiikan johtamiseen**. Tärkeänä pidettiin mediaa koskevien ratkaisujen (esim. verotuskysymykset, mainonnan sääntely, tekijänoikeudet, sananvapaus) parempaa koordinoitua valtioneuvoston sisällä (esim. Ruotsin malli).
- **Vuoropuhelu toimijoiden ja ministeriöiden kesken** (esim. pyöreän pöydän tapaamiset) koettiin erittäin hyödyllisenä. Myös virkamiesten ja ministeriöiden vastualueiden ja osaamisen parempaa erittelyä sekä valtionhallinnon valmistelukulttuurin yhtenäistämistä toivottiin.
- **Tutkimustiedon lisäämisessä** korostettiin puolestaan kansalaisten osallistamista ja tulevaisuuden mediankäyttäjien tarpeita, järjestöjen roolia arkitiedon kerääjinä sekä datan ja tiedon avoimuuden ja saavutettavuuden lisäämistä (esim. yhteinen alusta datalle, tiedon helposti lähestyttävämpi muoto). Tärkeänä pidettiin myös päätöksentekoon osallistuvien tahojen roolien selkeyttä ja valmistelutyön läpinäkyvyyttä.
- Lisäksi keskeisenä nähtiin niin **media-alan työntekijöiden ja itsensätyöllistäjien kuin myös perinteisten media-alan toimijoiden** kuuleminen mediapolitiikan osalta. Tutkijoiden rooli kansalaisten äänenä korostui (esim. digikomitea), mutta toisaalta tutkimustiedon lisäksi politiikkaa ohjaavat myös arvovalinnat.

8. VALMISTELUN KOKONAISVALTAISUUS JA OSALLISTAMINEN

Toimenpidevaihtoehtojen kuvaus (työpaja 1)

Tavoitteena on entistä kokonaisvaltaisempi, ennustettavampi ja pitkäjänteisempi mediapolitiikan valmistelu, mikä lisää päätösten perusteltavuutta ja päätöksenteon avoimuutta.

Toimenpidevaihtoehto A POIKKIHALLINNOLLINEN YHTEISTYÖ	Toimenpidevaihtoehto B KANSALAISTEN OSALLISTAMINEN AIEMPAA LAAJEMMIN	Toimenpidevaihtoehto C MEDIAPOLITTIKAN POHJAAMINEN TUTKIMUKSEEN	Toimenpidevaihtoehto D VALMISTELUTIEDON AKTIIVINEN MARKKINOINTI JA UUSIEN TIEDOTTAMISKANAVIEN KÄYTTÖ
<ul style="list-style-type: none"> Perustetaan mediapolitiikan verkosto/viestintäpoliittinen neuvottelukunta/yhteistyöryhmä, joka kokoaa media-alan toimijoita ja sidosryhmiä keskustelemaan mediapolitiikasta säännöllisin väliajoin pitkäjänteisesti. Eri ministeriöiden ja virastojen virkamiehet, media-alan yritysten ja järjestöjen edustajat sekä media-alan tutkijat. Monialainen ja poikkihallinnollinen selvitys pohjana hallitusohjelmalle, aktiivinen ministeriöiden yhteistyö tärkeää. Perustetaan vain viranomaisista koostuva verkosto, joka järjestää järjestöjen ja tutkijoiden kuulemis- sekä osallistamistilaisuuksia (vrt. oikeusministeriön perus- ja ihmisoikeusverkosto). 	<ul style="list-style-type: none"> Osallistetaan kansalaisia entistä laajemmin mm. digitaalisten kuulemismenettelyiden kautta (esim. otakantaa.fi -palvelu, taustaraportissa esiin tuotu digikomitea, Ruotsissa kokeiltu twitter- ja verkkosivutiedotus). Hoidetaan osallistaminen käytännössä siten, että myös heikommassa asemassa olevia kansalaisia voitaisiin kuulla. 	<ul style="list-style-type: none"> Tuotetaan ajantasaista tutkimustietoa mediapolitiittisen valmistelun taustalle ja pohjataan mediapolitiikka systemaattisen tutkimustyöhön. Tutkimus ja systemaattinen seuranta ministeriöissä tai ulkopuolisten tutkijoiden, mahdollisesti uuden instanssin toimesta. Selvitetään esimerkiksi eri tahojen osallistumista mediapolitiikan valmisteluun eri vaiheissa. Selvitetään mediasisältöjen monimuotoisuutta tutkimuksessa. Perustetaan yhteistyöryhmä eri toimijoiden välille jatkamaan tietojen vaihtoa. 	<ul style="list-style-type: none"> Viranomaisten, kansalaisjärjestöjen ja tutkijoiden oman tiedottamisen lisääminen laajasti eri alustoilla. Hallinnon tietovarantojen avaaminen (esim. hanketietoihin myös epävirallisen vuorovaikutuksen kautta osallistuvat tahot), virkamiesten kouluttaminen vuorovaikutteiseen valmisteluun.

8. VALMISTELUN KOKONAISVALTAISUUS JA OSALLISTAMINEN

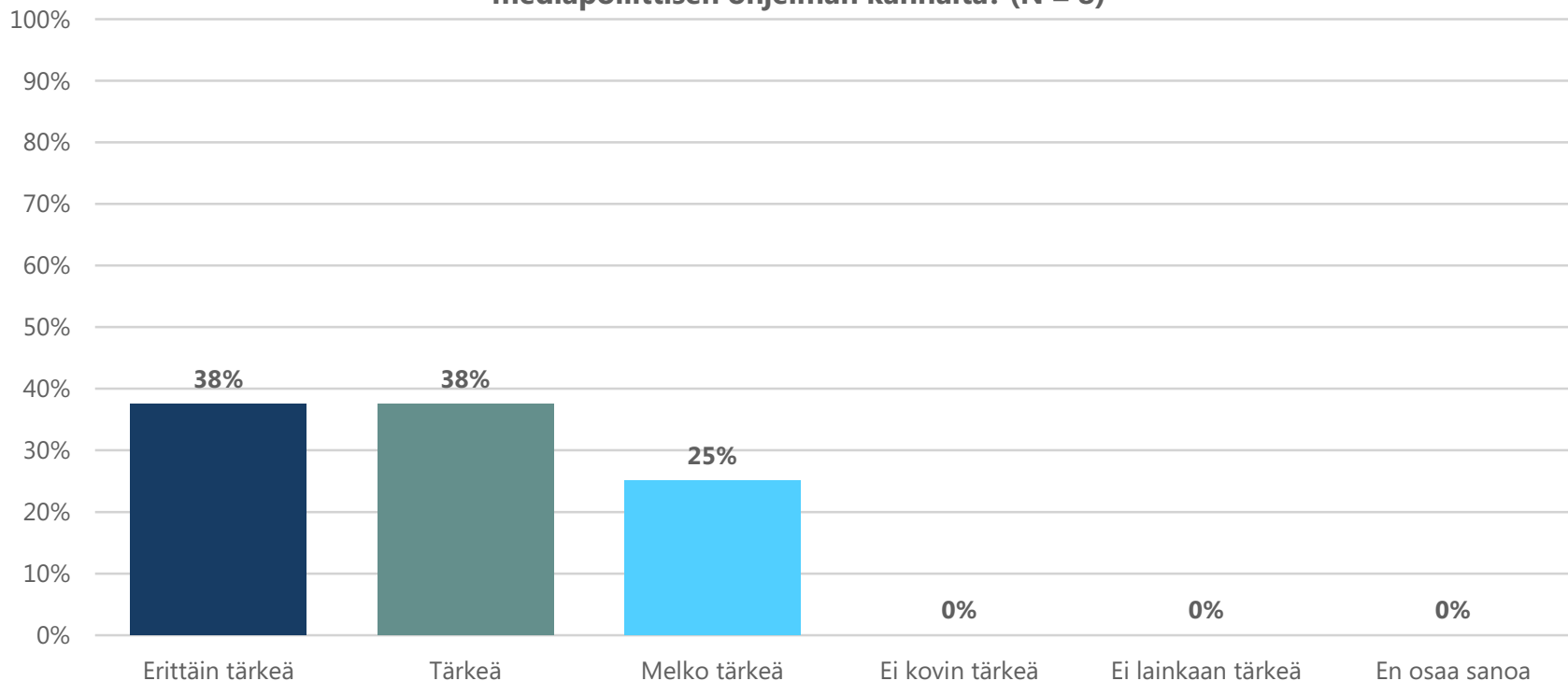
Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (työpaja 2)

Toimenpidevaihtoehto A POIKKIHALLINNOLLINEN YHTEISTYÖ	Toimenpidevaihtoehto B KANSALAISTEN OSALLISTAMINEN AIEMPAA LAAJEMMIN	Toimenpidevaihtoehto C MEDIAPOLITTIKAN POHJAAMINEN TUTKIMUKSEEN	Toimenpidevaihtoehto D VALMISTELUTIEDON AKTIIVINEN MARKKINOINTI JA UUSIEN TIEDOTTAMISKANAVIEN KÄYTTÖ
<p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Yhteistyö on parantunut ministeriöiden välillä viime vuosien aikana – lisääntynyt koordinaatio esim. Telepaketti tieto. + Pyöreän pöydän tapaamiset – vuoropuhelu ylipäättään toimijoiden ja ministeriöiden kesken on pienen maan etu. + Sidosryhmien kuuleminen pitää varmistaa myös jatkossa. Sidosryhmäyhteistyöllä ja verkostotoiminnalla kysyntää. + Saavutettavuuden/esteettömyyden näkökulmasta verkostot voivat olla hyvä idea. Toisaalta tavoittaako todellisuudessa median edustajia? Mikä voisi olla ei niin byrokraattinen tapa toimia – tällä hetkellä ongelmana, että keskustelukenttä hyvin piristaloitunut. + Hyvä ajatus. Mediapolitiikka on hyvin laaja kenttä ja tulisi jatkossa ajatella myös hyvin laajasti – myös muu kulttuurinen kenttä (kuten musiikki ja videot) tulisi ottaa mukaan mediapolitiittiseen pohdintaan. + Uudet sukupolvet ja alustat tulee huomioida tasapuolisesti vanhempien toimijoiden kanssa ja ottaa mukaan verkostoihin. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministeriöillä pitäisi olla aktiivisempi rooli ajantasaisten asioiden ilmoittamisessa ja tiedottamisessa. - Ketkä valtionhallinnossa toimivat tiettyjen teemojen ympärillä? Virkamiesten ja ministeriöiden vastuualueiden ja osaamisen parempi erittely. - Valtioneuvoston yhteistyö samalla tavalla (like-minded) ajattelevien maiden kanssa kansainvälisissä keskusteluissa. - Ministeriössä on erilaiset kulttuurit valmistelussa. Koordinaation lisääminen valtionhallinnossa (Ruotsin malli). 	<p>Yleiset huomiot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järjestöjen rooli – tehtävänä kerätä ihmisten kokemuksia arjesta. • Tutkimustiedon lisäksi myös arkitieto – järjestöt pystyvät tekemään suuntaa antavia tutkimuksia nopealla aikataululla. <p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Ideana kansalaisten osallistaminen laajemmin on hyvä → miten toteuttaa käytännössä? + Tulevaisuuden mediankäyttäjien/nuorien mielenkiinnon tutkiminen tärkeää - tosin ikuisuuskysymys. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mitkä ovat ihmisten odotukset suhteessa sisältöön? Nuorten lisäksi myös esteettömyys täytyy huomioida sisällöntuotannossa. Tuotetaanko sitä, mitä ihmiset haluavat lukea/nähdä/kuulla ja onko media kaikkien ihmisten saatavilla tasapuolisesti? - Liällinen yksilönäkökulma → Pitää huomioida tutkijoiden rooli kansalaisten äänenä – vaatii rahoitusta tutkimuksille – mm. digikomitea hyvä idea tästä näkökulmasta. 	<p>Hyvää:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Tutkimustiedon lisääminen – järjestöjen panos siinä, miten kysymykset asetetaan – järjestöjen tietotaito sanallistaa jäseniensä keskustelua. + Tarvitaan enemmän systemaattisesti kerättyä tutkimustietoa media-alasta – sama tieto kaikille toimijoille – parantaa keskustelua – media-alalla tieto vanhentuu nopeasti – tiedon etsiminen voi viedä paljon aikaa, ja tieto on ehtinyt jo vanhentua. <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Järjestöjen parempi ja säännöllisempi konsultointi kerätyn datan pohjalta. - Dataa ajoittain vaikea löytää – datan löytämisen helpottaminen – yhteinen alusta datalle. - Tiedot lähestyttävämpään muotoon esim. verkkosivuilla – esim. otakantaa.fi parantanut läpinäkyvyyttä. 	<p>Hyvää:</p> <p>Ongelmia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kansalaiset pitää tavoittaa sieltä, missä he ovat – kuluttajakäyttäytymisen muutosta ei vielä kunnolla ymmärretä – kansalaisista suurin osa on netistä – netissä tavoittamisessa vielä paljon kehitettävää.

8. VALMISTELUN KOKONAISVALTAISUUS JA OSALLISTAMINEN

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

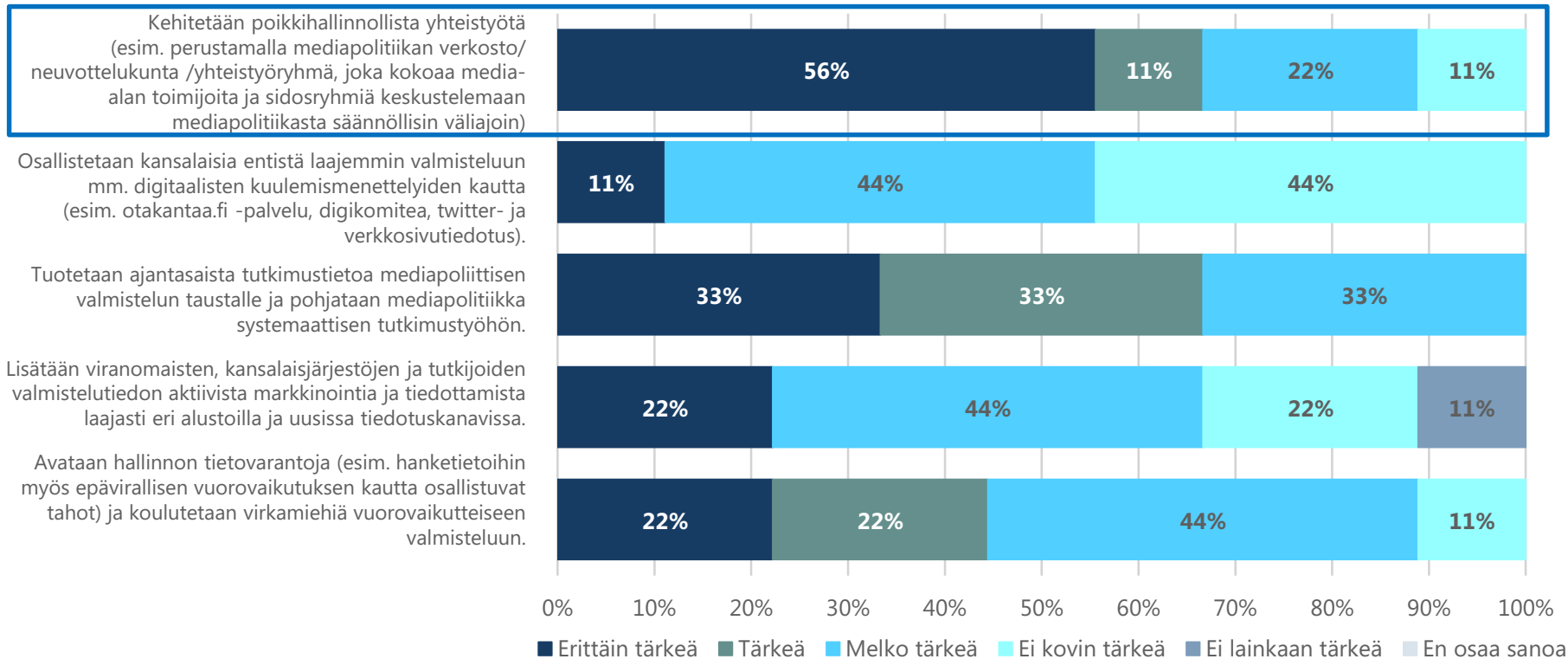
Kuinka tärkeä "Mediapolitiikan valmistelun kokonaisvaltaisuus ja osallistuminen" -teema on mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 8)

8. VALMISTELUN KOKONAISVALTAISUUS JA OSALLISTAMINEN

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

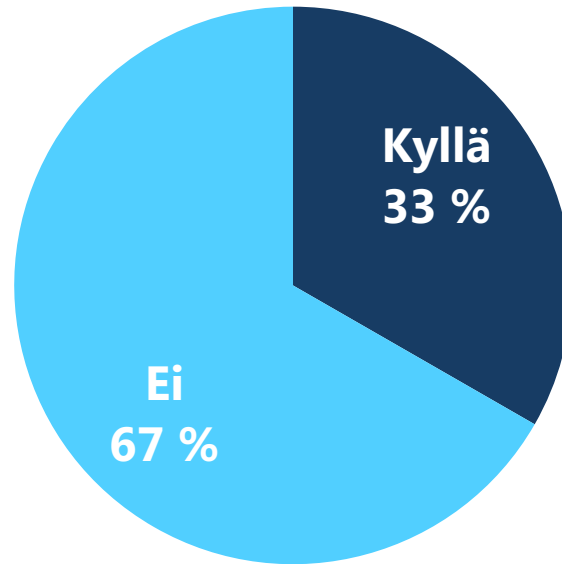
Kuinka tärkeitä/toivottavia teemaan 8 liittyvät toimenpiteet ovat mielestäsi mediapoliittisen ohjelman kannalta? (N = 9)

8. VALMISTELUN KOKONAISVALTAISUUS JA OSALLISTAMINEN

Toimenpidevaihtoehtojen arviointi (kysely)

Ovatko teemaan 8 liittyvät toimenpiteet mielestäsi riittäviä? (N = 9)

8. VALMISTELUN KOKONAISVALTAISUUS JA OSALLISTAMINEN

Avoimet vastaukset (kysely)

Jos vastasit "Ei", miten muuttaisit toimenpiteitä? Voit halutessasi myös lisätä uuden toimenpiteen.

Mediapolitiikan kokonaisvaltainen johtaminen

- Mediaan vaikuttava päätöksenteko on hajautettuna useaan ministeriöön. Median sääntelyn ja sananvapauden putoaminen eri ministeriöiden väliselle katvealueelle ei nykyisellään mahdollista kokonaisvaltaista mediapolitiikkaa (infrastrukturi LVM:ssä, tekijänoikeudet OKM:ssä, verotus VM:ssä, kuluttajapolitiikka OM:ssä).
- Demokratian kannalta mediapolitiikan kokonaisvaltainen johtaminen on ehdottoman tarpeellinen ja kannatettava tavoite, mutta tässä esitetyt esimerkit sen toteuttamismuodoista eivät ole missään määrin riittäviä.
- Median yhteiskunnallinen merkitys huomioon ottaen tärkeintä olisi mediaa koskevien ratkaisujen parempi koordinointi valtioneuvoston sisällä (esim. verotuskysymykset, mainonnan sääntely, tekijänoikeudet).

Valmistelutyön läpinäkyvyys

- Huolehditaan siitä, että ohjelman valmistelussa osallistujien roolit pysyvät selvinä. Esim. lobbari ei ole puolueeton asiantuntija.
- Tutkimustieto on tärkeää, mutta politiikka on poliittisia arvovalintoja, eikä tutkimustuloksista voida suoraan johtaa poliittisia ratkaisuja.

Media-alan työntekijöiden ja itsensä työllistäjien kuuleminen

- Mediapoliittisten asioiden kuulemisissa korostuu mobiilioperaattoreiden ja heitä edustavien tahojen kuuleminen sekä laajemmin yritysten näkökulma. Tämä kävi ilmi tutkijoiden raportista Media- ja viestintäpolitiikan tila ja sen mittaaminen. Yhtä tärkeää pitäisi olla media-alan työntekijöiden ja itsensä työllistäjien kuuleminen, sekä laajemminkin kansalaisten kuuleminen.
- Kuulemisissa on menty "digi edellä" eikä perinteisiä media-alan toimijoita ole kuultu vastaavassa määrin.

MUUT TEEMAT JA KOMMENTIT

Mediapoliittisen ohjelman avoin verkkokuuleminen

UUDET TEEMAT/TOIMENPIDEKOKONAISUUDET

Avoimet vastaukset

Puuttuuko kokonaisuudesta mielestäsi jokin keskeinen kehittämisteema/aihealue/toimenpidekokonaisuus?
Jos kyllä, minkä teeman haluaisit lisätä? Miksi?

Kaupallisen median toimintaedellytyksien parantamiseksi ja moniarvoisen median tulevaisuuden turvaamiseksi, tulisi välittömästi toteuttaa seuraavat toimenpiteet:

1. Määritetään kaikki kotimainen media "välineriippumattomasti" alimpaan verokantaan (veronpalautusmalli, Tanskan mallia mukaillen).
2. Käytetään suoria mediaturvavaroja harkiten erityisesti palvelemaan erityisryhmiä, joille muuten ei syntyisi erityissisältöjä.
3. Tuodaan tietyn tuloajan alittaville kansalaisille journalistiset mediapalvelut kotitalousvähennyksen piiriin.
4. Huolehditaan julkisen median ja yksityisen median tasapainoilusta.
5. Varmistetaan tasapuoliset kilpailuedellytykset kaikille samalla markkinalla toimiville toimijoille ja laajennetaan verkkoneutraliteetti kattamaan myös päätelaitteet sekä selaimet (vaikutus seuraavan viiden vuoden aikana jopa 150 miljoonaa euroa)
6. Varmistetaan lehtien kattava, laadukas ja kohtuuhintainen jakelu määräämällä Postin lehtijakelu osaksi yhteiskunnan yleisiä voittoja tavoittelemattomia infrastruktuuripalveluita.
7. Annetaan huomiota alan itsesääntelylle ja mediakasvatukselle sekä edistetään toimialan sisäistä yhteistyötä (kkv:n näkökulmana kuluttajien etu)
8. Luodaan kotimaisille mediatoimijoille nykyistä tasapuolisempi asema neuvotella tuottamiensa mediasisältöjen hyödyntämisestä alustayhtiöiden palveluissa vahvistamalla mediasisältöjen tekijänoikeussuojaa säätämällä kustantajien lähioikeudesta.

Sananvapauden huomioon ottaminen markkinoinnin ja mainonnan sääntelyssä:

- Ajankohtainen uhka lehdistön toimintaedellytyksille on esimerkiksi puhelinmyynnin sääntelyn mahdollinen uudistaminen sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksen yhteydessä. Suomen tulisi tarvittaessa median moniarvoisuuden turvaamiseksi preferoida journalistisia tuotteita sääntelyssä siten, ettei niiden myyntikanavia kavenneta eikä mainonnan rajoituksia kohdenneta ensisijaisesti niihin. Jälkimmäisellä on myös yhteys mainosmarkkinakilpailun epäsuhtaan media- ja verkkoalustatoimijoiden välillä.

Kielivähemmistöt

- Millä tavalla selvitys huomioi toista kotimaista kieltä sekä vähemmistökieliä? Mitä tässä tapauksessa tarkoittaa "monimuotoisuus", joka on nostettu ensimmäiseksi teemaksi?
- Onko kyselyä laadittu ruotsiksi, saameksi?

Ylen tehtävän, rahoituksen ja valvonnan arviointi

- Ylen asemasta on käyty viime vuosina julkisesti poliittista keskustelua, mutta yhtiön palveluja, niiden markkinavaikutuksia, kustannusten tasoa ja valvontaa ei ole kunnolla otettu poliittisessa päätöksenteossa huomioon. Arvioinnin on syytä olla jatkuvaa, koska mediakenttä muuttuu todella nopeasti ja arviointia on tehtävä säännöllisesti, kuten monissa muissa maissa. Ylen asema on yksi merkittävien mediakenttään vaikuttava tekijä yhdessä arvonlisäverokantojen, suorien tukien (tai niiden puuttumisen) ja Postin toiminnan ohella.

Kansallinen uutispalvelu

- STT:n omistusongelma estää sitä kehittämästä useita medioita palvelevaksi tulevaisuuden uutistoimistoksi.

Maakuntalehdet

- Nykyinen liiketoimintamalli on tulossa tiensä päähän.

Nykyisen päätöksentekojärjestelmän uudistaminen

- Päätökset pitäisi nykyaikana voida tehdä normaalissa demokraattisessa päätöksentekojärjestyksessä, kaikkien eduskuntapuolueiden yksimielisyyden vaatimus on aikansa elänyt ja kokonaisuuden kannalta vahingollinen.

Teknologia

- Tekoäly, koneoppiminen ja kansalaisen digitaaliset ihmisoikeudet laajemmin MyData:n yhteyteen.

MUUT KOMMENTIT

Vapaa sana

Sidosryhmäkuulemiset

- Työpajoissa oli hyvä osanotto ja runsaasti erilaisia toimijoita, mm. erilaisten järjestöjen edustajia. On kuitenkin pidettävä mielessä, että on helppoa olla idealistinen kun ei tarvitse huolehtia tuloista.
- Sidosryhmäkuulemisissa ei oltu yhdessä ratkaisemassa ja turvaamassa Suomen moniarvoisen median tulevaisuutta, vaan kukin järjestö oli tahollaan puolustamassa omia kapeakatseisia etujaan. Tällaista se järjestötoiminta on. Sen lauluja laulat kenen leipää syöt.

Vuorovaikutteinen osallistaminen keskeistä

- Epävirallisen vuorovaikutuksen kautta osallistuvat tahot ovat olennaisessa roolissa, jotta asia jalkautuu. Suofi:n kaltainen vuorovaikutteinen kehittäminen olisi erittäin suotavaa siirtyvän vrk:sta myös muuhun virkamiestyöhön ja valmisteluun. Virkamiesten koulutus on oleellista ja on huolehdittava, että alusta asti mukana on kaikkia mahdollisia tahoja valmisteluun ja selvitykseen. Eikä ainoastaan suuria toimijoita vaan laajasti monenlaisia.

Valtioneuvostotason keskustelu valmistelun yhteydessä tärkeää

- Mediapolitiittinen ohjelma on tervetullut avaus keskusteluun. Keskeisimmät keinot luoda suotuisaa mediapolitiikkaa ovat kuitenkin muiden ministeriöiden toimivallassa, joten keskustelu on saatava etenemään mahdollisimman pian myös valtioneuvostotasolle.

Median sisällön monitorointi järjestettävä

- Median sisällön monitorointi on ehdottomasti järjestettävä luotettavan tiedon saamiseksi. Sukupuolten tasa-arvon seurantaan on tuotettava tietoa.

Kysely

- Keille kysely on lähetetty? Onko huomioitu kaikkea mediaa opettavat instituutiot, siis ei pelkästään yliopistoja vaan myös AMK ja muut koulutusta järjestävät?
- Kysymykset yleisluontoisia ja ne voi ymmärtää monella tavalla.

Taustaselvitys

- Ohjelman taustaksi tehtyä selvitystä voidaan muutama muuhun viime vuosina tehtyyn selvitykseen verrattuna pitää varsin ansiokkaana. Toivottavasti tasosta pidetään tulevaisuudessa kiinni myös pienimuotoisempia selvityksiä tilattaessa ja tehtäessä.

Teemat

- Ohjelman teemat ovat kovin erimittaisia. Jotkin akateemisen tutkimuksen näkökulmasta kiinnostavat asiat eivät välttämättä ole politiikan ja toimintaympäristön kehittämisen kannalta olennaisia. Erityisesti toimenpiteiden markkinavaikutukset on tärkeää ottaa huomioon.

Muuta

- Koko prosessi oli järjestetty hienosti ja huolella. Kiitos siitä!
- Erytiskiitokset ministerille ja ministeriön välle hyvästä avauksesta, pyrkimyksestä mediakentän kokonaisvaltaiseen tarkasteluun ja halusta kehittää aktiivisesti mediapolitiikkaa!
- Toivon viisautta ja valistuneisuutta ottaa tämä (kysely) huomioon loppuraporttia koostettaessa.
- Kiitokset kuulemisesta!
- Tsemppiä jengil!
- Kiitokset tutkijoiden raportista, työpajoista ja tästä verkkokuulemisesta! Hyvää kesää!

TYÖPAJOJEN MATERIAALI

Osa 3

TYÖPAJAN 1 OHJELMA

Säätytalo, perjantaina 20.4.2018

08.30 - 09.00	Aamukahvi	Kaikki osallistujat
09.00 - 09.20	Työpajan avaus, mediapoliittisen ohjelman valmistelu	Maija Ahokas, LVM
09.20 - 09.35	Työpajan tavoitteet ja tehtävänanto	Kimmo Kivinen, Capful
09.35 - 10.35	Ryhmätyöskentelyä: Teema 1	4 ryhmäpöytää
10:35 - 10:45	Lyhyt tauko ja pöytien vaihto	Kaikki osallistujat
10.45 - 11.30	Ryhmätyöskentelyä: Teema 2	4 ryhmäpöytää
11.30 - 11.55	Ryhmätöiden tuotokset ja yhteistä keskustelua	Kaikki osallistujat
11.55 - 12.00	Työpajan yhteenveto ja seuraavat askeleet	Maija Ahokas, LVM

RYHMÄTYÖ (TYÖPAJA 1)

Strategisten vaihtoehtojen tunnistaminen ja konkretisointi

TEHTÄVÄNANTO

- Toteutamme ryhmätyön Learning Café -menetelmällä, jossa **jokainen ryhmä käsittelee kahta media-alan mahdollista kehittämisteemaa**. Kullakin pöydällä on vetäjä, joka ohjaa pöydän työskentelyä. Osallistujat saavat vapaasti valita pöytänsä, mutta kun pöytä "täyttyy" siihen ei voi enää mennä.
- Teemoille on muodostettu erillisvaihtoehtoja perustuen mm. taustaselvityksen tuloksiin sekä projektiryhmän näkemykseen.
- Ryhmätyössä jatkotyöstetään vaihtoehtojen kuvausta ja konkretisoidaan toimenpiteitä, mutta **ei vielä lähdetä arvioimaan kehittämissvaihtoehtojen hyviä ja huonoja puolia**.

- Mitä vaihtoehto tarkoittaa käytännössä?
Mitä konkreettisia toimia se vaatii eri osapuolilta?*

- Listattujen vaihtoehtojen lisäksi voitte myös ehdottaa ja kuvata uusia kehittämissvaihtoehtoja sekä teemoja.
- Jokaisessa pöydässä käsitellään ensin yhtä vaihtoehtoa 1 tunnin ajan. Merkistä osallistujat vaihtavat pöytää ja täydentävät seuraavaa teemaa 45 minuutin ajan. Lopuksi jokaisen ryhmän vetäjä esittelee yhden keskeisimmän huomion molemman teeman osalta.

- Perinteisten mediatoimialojen huomattava konsolidoitumisk kehitys haastaa osin median omistuksen monimuotoisuutta. Televisio- ja radioalalla omaisuuden keskittyminen on erittäin voimakasta: kolme suurinta yhtiötä saa runsaat 80 % yleisön huomiosta. Valtakunnallisesti sanomalehdistön kolmen suurimman yhtiön markkinaosuus on puolestaan laskenut. Alueellisella tasolla sanomalehdistön omistus on kuitenkin erittäin keskittyntä.
- Digitaalisen median puolella vaihtoehdot lisääntyvät, mutta samalla suuret kustantajat ovat merkittäviä myös digipuolella. Joitakin pienempiä journalistisia toimijoita on syntynyt suoraan digitaalisille alustoille, mutta näiden merkitys alueellisen uutisoinnin kannalta on hyvin pieni. Näistä muutostrendeistä huolimatta lehdet, radio ja televisio tavoittavat edelleen eri väyliä pitkin erittäin suuren yleisön ja käyttö jakautuu eri tahojen kesken. Monilla näistä mediavaihtoehtoista on kuitenkin sama omistaja.
- Taustaraportissa pidetään ihanteellisena mediasisältöjen monimuotoista ja moniarvoista tarjontaa, joka heijastaa kansalaisten mielipiteiden laajaa kirjoa. Ajantasaisista dataa median sisältöjen moninaisuuden ja demografisen moniarvoisuuden tilasta ei ole, mutta keskittymisk kehitys voi osaltaan tuoda haasteita monimuotoisuudelle. Pienten toimijoiden olemassaolon jatkuvuutta ja syntymistä voidaan pitää tärkeänä median monimuotoisuuden kannalta.
- Toisaalta keskittyminen voidaan nähdä välttämättömyytenä median murroksessa suhteessa uuteen kansainväliseen kilpailutilanteeseen ja digitaalisten alustojen merkityksen kasvuun. Pienet markkinat eivät välttämättä voi ylläpitää useita toimijoita, jotka pystyvät laajasti panostamaan journalistisiin sisältöihin.

Vaihtoehto A MEDIAN KESKITTYYNÄISYYDEN HYVÄKSYMINEEN	Vaihtoehto B NYKYISTEN TOIMILOJIDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEEN	Vaihtoehto C SISÄLTÖJEN MONINAISUUDEN TARKEMPI SELVITTÄMINEN JA EDISTÄMINEN	Vaihtoehto D UUSIEN JOURNALISTISTEN TOIMILOJIDEN TUKEMINEN	Muu vaihtoehto
<ul style="list-style-type: none"> Median keskittyminen voi auttaa yrityksiä vastaamaan uuteen kansainväliseen kilpailutilanteeseen, jossa merkittävä osuus mainintaloista valuu kansainvälisille suuryrityksille. Keskittymistä ei tule Suomessa pitää ongelmana. 	<ul style="list-style-type: none"> Medioiden konsolidoitumisen ehkäiseminen mediapolitiisin keinoin, jotta pienten sekä alueellisten medioiden toimintaehtyytykset säilyisivät. 	<ul style="list-style-type: none"> Mediasisältöjen moninaisuudesta ei ole ajantasaisia tutkimustietoja. Sisältöjen moninaisuuden selvittäminen ja tutkimuksen pohjalta moninaisuuden edistäminen toisi kansalaisten saataville aiempaa moninaisempia sisältöjä, mitä voidaan pitää demokratian kannalta keskeisenä. 	<ul style="list-style-type: none"> Eri maissa on ollut käytössä mm. rahotusmallia sekä sääbötöitä uusien toimijoiden sekä uusien journalistien innovaatioiden tukemiseksi. 	xx

TYÖPAJAN 2 OHJELMA

Liikenne- ja viestintäministeriö, torstaina 3.5.2018

08.30 - 09.00	Aamukahvi	Kaikki osallistujat
09.00 - 09.05	Työpajan avaus	Olli-Pekka Rantala, LVM
09.05 - 09.15	Työpajan tavoitteet ja tehtävänanto	Kimmo Kivinen, Capful
09.15 - 10.15	Ryhmätyöskentelyä	Neljä ryhmäpöytää
10.15 - 10.30	Tauko ja ryhmän vaihto	Kaikki osallistujat
10.30 - 11.30	Ryhmätyöskentelyä	Neljä ryhmäpöytää
11.30 - 11.55	Ryhmätöiden tuotokset ja yhteistä keskustelua	Kaikki osallistujat
11.55 - 12.00	Työpajan yhteenveto ja seuraavat askeleet	LVM

RYHMÄTYÖ (TYÖPAJA 2)

Strategisten vaihtoehtojen arviointi

TEHTÄVÄNANTO

- Toteutamme ryhmätyön Learning Café -menetelmällä, jossa **jokainen ryhmä käsittelee kerrallaan kahta media-alan kehittämisteemaa ja niihin liittyviä toimenpidevaihtoehtoja**. Kullakin pöydällä on vetäjä, joka ohjaa pöydän työskentelyä. Osallistujat saavat vapaasti valita pöytänsä, mutta kun pöytä "täyttyy" siihen ei voi enää mennä.
- Ryhmä arvioi ennalta kuvattuja toimenpidevaihtoehtoja:**
  - Mitä hyvää vaihtoehdossa on?
  - Mitä ongelmia sen toteuttaminen voi aiheuttaa?
  - Onko jokin toimenpidevaihtoehdoista erityisen keskeinen/tärkeä?
- Arvioinnissa voitte hyödyntää esim. seuraavia näkökulmia: elinkeinoelämä, kansalainen / käyttäjä, tutkimus ja koulutus, julkinen sektori
- Osallistujat käsittelevät pöydässä ensin kahta kehittäisteemaa vaihtoehtoineen 1 tunnin ajan (noin 30min / teema). Merkistä osallistujat vaihtavat pöytää, jossa käsitellään kahta uutta teemaa jälleen 1 tunnin ajan (noin 30min / teema). Lopuksi jokaisen ryhmän vetäjä esittelee ryhmätöiden keskeisimmät huomiot molempien teemojen osalta.

Tavoitteena on turvata journalistien mediasisältöjen monimuotoinen ja moniarvoinen tarjonta, mikä tukee kansalaisten vapaata mielipiteenmuodostusta.

Toimenpidevaihtoehto A NYKYISTEN TOIMOJIDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN	Toimenpidevaihtoehto B SISÄLTÖJEN MONINAISUUDEN TARKEMPI SELVITTÄMINEN JA EDISTÄMINEN	Toimenpidevaihtoehto C UUSIEN JA UUDENLAISTEN JOURNALISTISTEN TOIMOJIDEN TUKEMINEN	Toimenpidevaihtoehto D KUPLAUTUMISEN EHKÄISEMINEN
<ul style="list-style-type: none"> Ehkäistään medioiden konsolidoitumista mediapolittisin keinoin, jotta pienien sekä alueellisten medioiden toimintaehtyytykset säilyvät. Median monimuotisuus ja keskittyminen eivät välttämättä ole ristiriidassa keskenään, mutta uusien ja uudenlaisten toimijoiden jatkavuuden ja syynyn edistämiseen voidaan katsoa lisäävän mielipiteiden kirjoa. 	<ul style="list-style-type: none"> Tuetaan ajantasainta tutkimustietoa siitä, mikä on mediasisältöjen moninaisuuden nykytila ja sen pohjalta tietoa siitä, mikä on tavoiteltava. Tiedon pohjalta tehdään päätöksiä. Penastetaan tutkimuksen toteuttamiseen uusiin tapoihin, joka tuottaa päätöksenteon tueksi kattavaa tietoa. 	<ul style="list-style-type: none"> Innovoidaan pitkäjänteisesti keinoja tukemiseen, johon otetaan mukaan myös pieniä toimijoita. Perustetaan alustoja, jolla voidaan kuunnella luotettavia, asiantuntevia podcasteja. Uusien journalistien innovaatioiden tukeminen esim. rahoitusmallien, sääntöiden tai uudenlaisen innovaatiotuen avulla. Nykyinen median innovaatiotuki tarkoitettu ensisijaisesti media-alalla jo toimiville yrityksille. 	<ul style="list-style-type: none"> Personointi ja algoritmit aiheuttavat kuplaurumista verkossa, mikä voi yksipuolistaa maailmankuvaa. Annetaan mediapolittisin keinoin ihmisille mahdollisuus vaikuttaa siihen, onko uutisointi kohdennettua vai ei. Kuplaurumisen ehkäiseminen on kuitenkin pitkälti EU- ja kv-tason asia.

Tavoitteena on turvata journalistien mediasisältöjen monimuotoinen ja moniarvoinen tarjonta, mikä tukee kansalaisten vapaata mielipiteenmuodostusta.

Toimenpidevaihtoehto A NYKYISTEN TOIMOJIDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN	Toimenpidevaihtoehto B SISÄLTÖJEN MONINAISUUDEN TARKEMPI SELVITTÄMINEN JA EDISTÄMINEN	Toimenpidevaihtoehto C UUSIEN JA UUDENLAISTEN JOURNALISTISTEN TOIMOJIDEN TUKEMINEN	Toimenpidevaihtoehto D KUPLAUTUMISEN EHKÄISEMINEN
<ul style="list-style-type: none"> + Hyvä: - Ongelmia: 	<ul style="list-style-type: none"> + Hyvä: - Ongelmia: 	<ul style="list-style-type: none"> + Hyvä: - Ongelmia: 	<ul style="list-style-type: none"> + Hyvä: - Ongelmia:

RYHMÄTYÖT

Learning café-metodi

MONIMUOTOISUUS JA SAAVUTETTAVUUS

1. Median keskittyminen ja monimuotoisuus
2. Mediapalveluiden saavutettavuus ja alueellinen tasa-arvo

Onko keskittyminen välttämätöntä suhteessa uuteen kilpailutilanteeseen ja data-vetoiseen kansainväliseen kilpailuun? Miten varmistetaan mediapalveluiden alueellinen tasa-arvo sekä saavutettavuus erityisesti erityisryhmien osalta?

ELINKEINO- JA YRITYSNÄKÖKULMA

3. Journalistisen median käytön lisääminen (erityisesti nuoret)
4. Tuet ja elinkeinopolitiikka

Miten voidaan tavoittaa nuorempaa ikäluokkaa journalistisilla sisällöillä? Voidaanko tuilla luoda uutta markkinaa ja kysyntää?

KANSALAIK- NÄKÖKULMA

5. Mediakasvatus ja kriittinen medianlukutaito
6. Mediatoiminnan läpinäkyvyys

Tulisiko mediakasvatusta ja kriittisen medialukutaidon opetusta laajentaa muihin ryhmiin ja millä tavalla? Miten voidaan edelleen lisätä mediatoiminnan läpinäkyvyyttä ja sitä tukevia käytäntöjä?

VIIRANOMAIS- NÄKÖKULMA

7. Vaikuttaminen EU- ja kv-yhteistyöhön
8. Valmistelun kokonaisvaltaisuus ja osallistaminen

Millaisia linjoja tulisi ajaa alusta- ja kansainvälisen kilpailun kysymysten osalta? Miten voidaan parantaa media-politiikan valmistelua ja yhteistyötä eri viranomaisten ja alojen kesken?

CAPFUL

Eteläesplanadi 22 A (7 krs.)

00130 Helsinki

Puh. 010 281 3960

info@capful.fi

Capful Ltd

[@capful_fi](https://twitter.com/capful_fi)